

88

טָאַם

ביטשען סטאָן.

פֿעַמְעָר טָאַם

קינדר-ביבליואַטְעָק, פֿאָרְלָאנְג "יְודִישׁ", וּוּאָרְשָׁע

88

DRUK. SZ. SIKORA I I. MYLNER WARSZAWA. NOWOLIPKI 6.

ערשטעס קאפאיטעל

אײַנְמָאָל, אִין אַ קָּאַלְטָעָן טָאָג זָעָנָן גַּעֲזָעָסָעָן צָוַיִי מַעַן-
 שָׁעָן אִין אַ רַּיְכָּעָן הוֹיוֹן אָוָן גַּעַשְׁמוּעָסֶט צְוַיְשָׁעָן וֵיכָּ
 אַיְינְנָעָר פָּוָן דִּידָּאָזְגָּעָ צָוַיִי הָאָט גַּעַמְאָלֶט דָּעַם אַיְינְדָּרוֹק
 פָּוָן אַ מַעַנְשָׁעָן, וּוֹאָס אִיז נִישְׁתָּ לְאָנְגָּה רַיְיךָ גַּעַוְאָרָעָן: עַד הָאָט
 גַּעַטְרָאָגָעָן רַיְיכָעָן קְלִיְידָעָה, אַבָּעָר אָהָן גַּעַשְׁמָאָק אָוָן אוּפָּךְ דָּעַר
 זְשִׁילָעָט אִיז אִיחָם גַּעַהָאָגָעָן אַ קִּיטְעָלָעָ מִיט אַ סְּקָּ בְּרַעַלְאָקָעָן.
 עַר אִיז גַּעַוְעָן אַ נִּידְעָרְגָּעָר אָוָן אַ דִּיקָּעָר.
 דָּעַר צְוַיְיטָעָר, הָעָר שְׁעַלְבִּי, דָּעַר בָּעַל-הַבִּית פָּוָן הוֹיוֹן, הָאָט
 גְּרָאָד אֹוִיסְגַּעַזְעָהָן, וּוֹי אַנְּבָאִידְעָלְעָר שְׁרָרָה, וּוֹי אַ מַעַנְשָׁ אַ יְחָסָן.
 —וּוֹעַלְעָן מִיר, אַלְזָאָ, אַזְוִי בַּעַשְׁלִיסָעָן דֵּי זָאָל,—הָאָט הָעָר
 שְׁעַלְבִּי גַּעַזְאָט.—טָאָם אִיז זְעהָר אַנְּבָעָרְלִיכָּעָר אָוָן אַ פֻּעַהְיָגָעָר
 מַעַנְשָׁ אָוָן אִיז וּוֹעַרְתָּ אַ הוַיְכָעָן פְּרִיאָן.

דָּאַר שְׁרֵשְׁטָעֶר, וּוֹאָס הָאָט גַּעֲהִיִּסְעָן הַעַר הַאַלִּי, הָאָט אֹוִיס-
גַּעֲטְרוֹנְקָעָן זַיִן וּוַיִּן אָוָן גַּעֲזָגֶט:
—אָנָּעַהְרַלִּיכְעָר! דָּאָס אַיּוֹ דִּי נַעֲגַרְישָׁע עַהְרַלִּיכְקִיט. אַיְך
קָאָן זַיִן.

הַעַר שְׁלַבְּיַי הָאָט אַיִּהְם עַטוֹּאָס טִיפְעָר אַנְגַּעַקְוַקְט.
—גַּנִּין,—הָאָט עַר גַּעֲזָגֶט,—טָאָס אַיּוֹ וּוַיְרַקְלִיךְ עַהְרַלִּיךְ, וּוֹי-
אָנָּעַתְּעַר קְרִיסְט. אַיְך פְּלַעַג אַיִּהְם אַנְגַּעַטְרוּיָעָן אַלְעָ מִינְעָ גַּעַל-
דָּעָר, עַר אַיּוֹ בַּיִּי מִיר גַּעֲוֹעָן דָּעָר גַּעַנְצָעָר בָּעַל-הַבִּית אַיְבְּרַעַן
הַוַּיּוֹן אָוָן עַר הָאָט זַיִךְ שְׁטַעַנְדִּיגְ אַוִּיסְגַּעַצְיִיכְעָנָט מִיטְ פִּינְקְטְּלִיכְ-
קִיְּטָן אָוָן טְרִיהִיִּט. אַיְינְמָאָל הַאָבָּא אַיְך אַיִּהְם גַּעַשְּׁקָט אַיּוֹ צִינְ-
צִינְאָטִי מִיטְ גַּעַלְדָּן אָוָן חַבְרָה הָאָט אַיִּהְם צְוַגְעַרְעַדְט צַוְּ מַאֲכָעָן
פְּלִיטָה. עַר הָאָט אַבְעָרְדָּן זַיִי נִשְׁתָּחַט גַּעַהְעָרְט. אַיְך זַאְגָּא אַיְך בָּאָמָת,
אוֹ מִיטְ אַיִּהְם קָאָן גַּעַדְעָקְט וּוּעַרְעָן מִין חֻובְּ.
—אַיְך וּוֹאָלְט אַיְך מִיטְ פַּעַרְגַּעַנְגַּעַן נַאֲנַגְעַגְעַבְּעָן,—הָאָט
הַעַר הַאַלִּי גַּעַעַנְטְּפָעָרְט.—אַבְעָרְאָרְקָאָן קָאָן נִשְׁתָּחַט. שְׁוּוּרְעָץְיִתְעָן.
עַר הָאָט שְׁוּוּרְאָר אַבְגַּעַזְוִיפְּצָט אָוָן אַנְגַּעַגְאָסָעָן נַאֲך אַגְּלָאָזְן
וּוַיִּן.

אָ פָּאָר מִינְוֹת הָאָט מַעַן גַּעַשְׁוּוּגְעָן, דָּעַרְנָאָךְ הָאָט הַעַר
שְׁלַבְּיַי גַּעַפְרָעָגְט:
—וּוֹאָס פָּאָר אָ בַּעַדְיְנְגְּוַגְּעָן זַעַנְעָן אַיְיְרָעָן?
הַאַלִּי הָאָט זַיִךְ עַטוֹּאָס פַּעַרְטָרָאָכְט.
—צִי וּוּעַט אַיְהָרְנִישְׁתְּ צְוַגְעַבְּעָן—הָאָט עַר זַיִךְ אַנְגַּעַרְוּ-
פָּעָן—צַוְּ טָאָמָן עַפְים אָ מִידְעַלְעָ אַדְעָרְאָר יְוַנְגַּעַלְעָ?
—אַיְך הַאָבָּא נִשְׁתָּחַט קִיּוֹן אַיְבְּרִיגְעָעָן מַעַנְשָׁעָן אָוָן בְּלוֹיוֹ דִּי

וּוֹיט צוֹוִינְגֶט מַיֵּךְ, אֵיךְ זָאָל אַיְיךְ אֶבְגַּעֲבָעָן עַמְּיָצָעָן פָּן מִינְיָעָן
אַרְפְּיִיטָעָר.

אין צִימָעָר אַיְזָן אַרְיִינְגָּעָלְאָפָעָן אַ שָׁעָן מַולְאָטָן-יְוָנְגָעָלָעָן פָּן
אַיְאָהָר פִּינְפִּסְעָן מִיטָּ גְּרוֹיסָעָ שְׂוֹאָרְצָעָ אַוְיגָעָן אָוָן גַּעֲקְרוֹיזָעָלְטָעָן
הָאָהָר. עָרָהָטָן גַּעֲטָרָאָגָעָן אַ שָׁעָן אַנְצָוָגָעָל אָוָן הָאָטָן זִיךְרָן גַּעַ-
הָאָלְטָעָן פְּרָרִי. עַסְתָּהָטָן זִיךְרָן גַּעֲשָׁפִירָט, אָוָן עָרָהָטָן דָעָר לִי-
בְּלִינְגָן פּוֹנוֹם בָּעֵל-הַבִּית.

— קָוָם נָאָר אַהֲרָעָר, הַאֲרִי,— הָאָטָן גַּעַזָּגָטָן הָעָרָ שְׁעַלְבִּי,— בַּעַ-
וּוֹיְזָן אָוָנוֹ זַוְיִי אַזְוִי דָו טָאָנְצָסְטָן אָוָן זִינְגָסְטָן.

דָאָס יְוָנְגָעָלָעָן הָאָטָן בִּיְדָעָ זָאָכָעָן אַוְיסָגָעָפִיהָרָט זַעְהָרָ שָׁעָן.
— נָוָן, אָוָן אַיְצָטָן בְּעוּוֹיְזָן אָוָנוֹן, זַוְיִי אַזְוִי גַּעַתָּהָטָן דָעָר זִיְדָעָ-

בְּנָיו קְדוֹשִׁיאָ, וּוֹעָן עָרָ לִיְידָטָן פָּוָן זִין רְעֻוּמָאָטִים.
דָאָס יְוָנְגָעָלָעָן הָאָטָן זִיךְרָן אַיְינְגָעָפּוֹיְגָעָן, גַּעַבְמָעָן אַ שְׁטָעָקָעָן
אוֹן דָוְרְכָעָגָעָגָעָן דָאָס צִימָעָר, הַיְנְקָעָנְדִיָּגָ.

— אָהָר, בִּזְוֹט דָאָס גָּאָר אַ כְּוֹוָאָט! הָאָטָן אַ זָּאָגָ גַּעַתְהָאָן דָעָר
סָוְחָרָהָלִי אָוָן צָוְגָעָוָאָרְפָעָן דָעָם יְוָנְגָעָל אַנְיָאָפְּעָלְסִין.— גַּיטָּ מִירָ
אַיְהָם זַוְיָּאָמְןָן,— הָאָטָן עָרָ גַּעַזָּגָטָן דָעָם בָּעֵל-הַבִּית— אָוָן מִירָ וּוּ-
לְעָן מַאְלָעָן אַ סּוֹפָן מִיטָּ אָוְנוֹזָעָר עֲנִין.

אַיְן טָהָירָהָטָן אַרְיִינְגָּעָקָוּקָט אַ יְוָנְגָעָ רַיְצָעָנְדִיָּגָעָ מַולְאָטָן
פָּוָן אַיְאָהָר פִּינְפִּסְעָן כְּוֹנְצָוָאָנְצִיָּגָן. מַעַן הָאָטָן בָּאָלָדָן גַּעַקְאָנְטָן פָּעָרְשָׁטָעָהָן,
אוֹ דָאָס אַיְזָן דִּי מַוְתָּעָרָ פָּוָן דַּעַמְדָאָוִיגָעָן יְוָנְגָעָל: דִּי אַיְגָעָנָעָ
פָּעָקָשָׁוָאָרְצָעָ גַּלְעָנְצִיגָעָ אַוְיגָעָן אָוָן דִּי אַיְגָעָנָעָ זַיְדָעָנָעָ הָאָהָר.
— וּוֹאָס וּוֹיְלָסְטוֹן, לִיזְוָעָ?— הָאָטָן זִיךְרָן בָּעֵל-הַבִּית גַּעַפְּרָגָטָן.
— אַיְךְ בְּעַדְאָרָף הָאָבָעָן הַאֲרִיְּן,— הָאָטָן זִיךְרָן גַּעַזָּגָטָן.

—טָא נעהם דיר איהם.

זַי הָאָט שְׁנָעַל אֲכָפֶג עַתְהָאָן דָאָס יְוָנָגָעַל אוֹיף דֵי הענד
אוֹן אִיז פֻּרְשׂוֹאַבְדָּעַן גַּעֲוֹאָרְעַן מִיט אִיהם.

—אָט דָאָס אִיז אֲסְחוֹרָה! —הָאָט אוַיסְגַּעַשְׁרַעַן דָעַר סְוחָר. —
איַהֲרַ קָאנְטַ דָאָר מַאֲכָעַן אֲפַרְמַעְגַּעַן אִין אַרְלָעַן. פָּאָר אַזְּאָ
שְׁעַנְהַיִיט קָאָן מַעַן דָאָר בַּעֲקוּמָעַן מַעַהַר וַיְיַזְעַנְד.

אֲבָעַר הָעָר שְׁעַלְבִּי הָאָט אִיהם טְרוּקָעַן אִיבְּעַרְגַּעַשְׁלָאָגָעַן:
—הָעָר הַאֲלִי, אִיךְ וּוַיְלַגְּרַנִּישַׁט מַאֲכָעַן קִיְּן פַּרְמַעְגַּנְס
דוֹרֶךְ פַּעֲרָקְוִיפָּעַן שְׁקָלָאָפָּעַן. וּוַיְדַעַר וּוַעַט מִין פָּרָוי פָּאָר קִיְּן
גַּעַלְד אִין דָעַר וּוַעַלְט זַי נִישְׁטַ פַּעֲרָקְוִיפָּעַן. וּוַעַגְעַן דָעַם אִיז גַּאַר
גִּישְׁטָאַ וּוֹאָס צַו רִידְעַן.

—טָא פַּעֲרָקְוִיפָּט מִיד כָּאָטְשַׁ דָאָס יְוָנָגָעַל

—וּוֹאָס וּוַעַט איַהֲרַ מִיט אִיהם טַהָּאָן?

—אִיךְ הַאֲבָא אֲכָפֶג עַתְהָאָן, וּוֹאָס הַאֲנְדָעַלְטַ מִיט קִינְדָעַר.
רִיְבָּעַ מַעְנְשָׁעַן וּוַעַלְעַן אִיהם גַּעַרְן קוּיפָּעַן: זַיְיַה אַפְּעַן זַעַהַר לִיב
שְׁעַנְעַ דִּינְעַר.

—אִיךְ וּוֹאָלְטַ אֲבָעַר נִישְׁטַ גַּעַוְאָלַט צַוְּשִׁידְעַן דֵי מַוטָעַר
מִיטְןַ קִינְדַּ, —הָאָט הָעָר שְׁעַלְבִּי אַרְיוַיסְגַּעַזְאָגָט.
נַאֲרַ יְעַנְעַר הָאָט זַיְיַה אַסְטִיגַּ בַּעֲוֹעָטַ אַוִּיף זַיְיַן אַרְטַ אַוְן
גַּעַזְאָגָט:

—אִיךְ בֵּין אַיְנְגָאנְצָעַן אַיְנְשְׁטִימִיגַּ מִיט אִיךְ. אִיךְ הַאֲבָא
אַלְיַיְן נִישְׁטַ לִיב דָאָס יְאַמְעַרְן פָּוָן דֵי מַוטָעַרַס, בְּפָרַט אֹזֶן דֵי
סְחוֹרָה וּוְעַרְטַ קָאַלְיַעַד דַעְרְפָּוָן, גַּעַוְעַן פָּאַלְעַן, וּוֹעַן דֵי מַוטָעַרַס
זַעַרְעַן אַזְּוִי קְרָאנְקַ גַּעַוְאָרְעַן פָּוָן עַגְמַת-נְשָׁהָ, אֹז זַיְיַה זַעַנְעַן דָעַר.

נאר גָּרְנוּישַׁת וּוּרְטַ גְּעוּעַן. גְּעוּעַן פָּאַלְעַן פָּוֹן מִשּׂוֹגַעַת אָוֹן
טוּרְיט. אָוֹן אָסֶת הָאָט אֵיהֶר שָׁאָדָעַן. עַס לְוִינְט שְׁטַעְנְדִיגַּ צֹו הָאָנָּ-
דָּלְעַן מְעַנְשְׁלִיכְעַר. דָּא קָאָן מַעַן, צָוּם בִּיְשְׁפִילַ, דָּעַרְוִיְיטְעַרְן דִּיְ
מוֹטָעַר אָוִיפַּ אָ וּוֹאָר צִיְיט אָוֹן דָּעַרְוִיְילַ אָוּוּקְפִּיהְרַעַן דָּאָס קִינְדַּ.
אָוֹן וּוּרְטַ רְעַדְטַ, אָזֶן מַעַן זָאָל אֵיהֶר דָּעַרְנָאָר שְׁעַנְקָעַן אָ פָּאָרַ
אוּיְעַרְינְגְּלָעַךְ פָּאַדְעַר אָ שְׁעַן קְלִיְידָעַל, וּוּטַ זִי זִיךְ גָּאָר בְּעַרְוָהִיגְעַן.
—אֵיךְ בֵּין אַין סְפָקַ—הָאָט הָעַר שֻׁלְבַּי אַרוּיסְגַּעַזְגַּט.

אָבָעַר דָּעַר סְוּחָר הָאָט נִישְׁט נְאַכְגַּעַזְעַבְעַן.

—אָט וּוּטַ אֵיהֶר זְעהַן,—הָאָט עַר גַּעַזְגַּט—וּוֹי מַעַן קָאָן
עַס מְאַכְעַן גּוֹט. נְעַגְרָעַס זְעַנְעַן פָּאַרְט נִישְׁט קִין וּוּיִיסְעַ מְעַנְשָׁעַן.
זִיְיַ קָאַנְעַן אָסֶקְ מְעַהְרַ אַיְבָעַרְטְּרָאָגָעַן. אָוֹן זִיְיַ בְּעַדְאָרְפָעַן זִיךְ
פִּיהְלָעַן וּוֹי אָסְחוֹרָה בַּיְיַ וּוּיִסְעַ. הִינְטַ דִּינְעַן זִיְיַ בַּיְיַ אַיְין הָעַר,
מְאַרְגָּעַן בַּיְיַ אָצְוִיְיטָעַן אָוֹן זִיְיַ בְּעַדְאָרְפָעַן זִיְיַ גְּעוּוּהָנַט צֹו
שְׁיִידָעַן זִיךְ מִיטַּ זְיִיעַרְעַ נְאַהְנָטַע. אָט אֵיהֶר הָאָט צְוָפִילַ גַּעֲפִיעַ-
סְטָעַט אַיְיָרָעַ נְעַגְרָעַס אָוֹן דָּעַרְיְבָעַר אַיְזַן זִיְיַ שְׁוּעָר זִיךְ צֹו שִׁיְיַ-
דָעַן מִיטַּ זְיִיעַרְעַ נְאַהְנָטַע.

הָעַר שֻׁלְבַּי הָאָט בְּלוֹיזַן אָשְׁמִיכְעַל גַּעַתְהָאָן אָוֹן הָאָט גָּאָר-
נִישְׁט גַּעַנְטְּפָעַרְט דָּעַס סְוּחָר.

—אַלְזָאַ, וּוֹאָס בְּלִיבְט?—הָאָט דָּעַר סְוּחָר גַּעֲפָרְעָגַט.

הָעַר שֻׁלְבַּי הָאָט זִיךְ אַוִּיפְגַּעַהוִיְבָעַן אָוֹן גַּעַזְגַּט:

—קוּמֶת הִינְטַ צֹו מִיר אָזְיִיגָעַר זְיַבְעַן אַיְן אָוּוּנְדַ, וּוּלְ אַיְדַ
אַיְיךְ גַּעַבְעַן אַנְעַנְגִּילְטִיגְעַן עַנְטְּפָעַר. אַיְיךְ וּוּלְ מִיר נְאָרַ מִישְׁבַּ-
זִיְיַ מִיטַּ מִין פָּרוֹי.

דָּעַר סְוּחָר הָאָט זִיךְ אַוִּיפְגַּעַהוִיְבָעַן אָוּזְעַק אָוֹעַק הָעַר

שעלבי האט איהם בייז נאכגעקוקט אוון געטראכט בי זיך: «אָך,
ווען איך וואָלט איהם געקאנט אַראָבְּשִׁילְיְרָעָן פָּוֹן דֵּי טְרָעָפּ!
אַפְּעָר דֵּי חֻבּוֹת! דֵּי חֻבּוֹת! זַיְיָ לְאֶזְעָן מִיךְ נִישְׁתַּחֲוֵן!
שעלבי האט זיך אַנְגָּעָכָאָפּט בַּיִם קָאָפּ. עָרָה האט זיך אַיצְטָ
געשעט פָּאָר זיך אוֹן פָּאָר זַיְינְ פְּרוּ. עָרָה דָּעָר גּוֹטָעָר מְעַנְשָׁן,
דָּעָר יוֹשְׁרְדִּיגָּעָר מְאָן, וּוֹאָס קָאָן נִישְׁתַּחֲוֵן וּוֹי מְעַן וּוֹיְנָטָן,
הָאָט פַּעַרְקּוֹיפְּט זַיְינְעָן בְּעַסְטָעָן גַּעֲגָרָעָס צָו אָ בְּאַנְדִּיט, צָו אָ וּוֹאָלָדָן.

—אַפְּעָר דֵּי חֻבּוֹת—הָאָט עָרָה גּוֹשְׁעַפְּטְשָׁעָט—דֵּי חֻבּוֹת...»

צורייניטעס קאפאיטעל.

האריים מוטער, ליזע, וואס איז געוווען זעהר אַ געשיקטע פרוי, האט געכאנט עטליכע ווערטער פונ'ם שמועס צוישען בעל-הבית מיטָן סוחר און זי האט פערשטיינען, אָז דָא ווערט גָע-האנדעטלט וועגן פערקייפען שקלאפען. דאס הארץ האט איהר געזאגט, אָז מען האט גערעדט וועגן איהר ווּהן, און אָז זי האט איהם גענומען אויף די הענד, האט זי איהם פעסט צוגעדריקט צום הארץן. זי האט געוואָלט נאָך הערען וואָס זיי רײידען, אָבער די בעל-הבית טע האט זי אַ רוף געתהאָן. וואָס איז מיט דיר, ליזע,—האט פרוי שעלי ביגט בעמערקענדייג איהר אויפרעונג,—דו בית עפיס צורודערט.

לייזע האט זיך צעווינט און געזאגט:
—איך האב געהרט, ווי דער העד האט גערעדט מיט אַ
סוחר און מיר דאָלט זיך, אָז ער וויל פערקייפען מײַן האריין.
—דאָס קאָן נישט זיין,—האט זי בערווהיגט פרוי שעלי ביגט,—

איך וועל קינטמאָל נישט פערקייפען האָריין. האָסט נישט וואָס צו ווינגען. און אגב בעדארף מען סתם נישט אונטערה אָרבען אונ- טער די טהירען. איצט מאָך מיר די פֿריזֶר, וויל איך בעדארף געהן אין געסט.

פרוי שעלבוי איז געוווען אַ גוטע פרוי און זי האָט זיך שטענדיג געסטאָרט, אָנוֹ איהָרָע שקלאָפּען זאלען לעבען גוט. זי האָט געזָאָרגט פֿאָר זי נישט בלויוֹן מְאַטְעֵרְיעַל, נאָר אוּיך גִּיְּסְטִיגֶג, זי האָט אָבעָר נישט געוואָוסט פֿוֹן דעם מאָנס חובות, זי האָט נישט געוואָוסט, אין וואָס פֿאָר אַ שׁוּעְרָעָר לְאָגָע עַר גַּע- פִּינְט זיך.

לייעַ איז געוווען איהָר לִיבְלִינְג. זי האָט איהָר דערציזיגען און דערנָאָך חתונה-געמאָלט מיט אַיְוְנְגָעָן שענְעָם מְולָאָט וְשָׁאָרוֹשָׁהָרִים, וואָס איז געוווען אַ שְׁקָלָאָפּ אַ דער שְׁלֹנוֹת/דיַגְעָר פְּלָאנְ-טָאָצְיַע. דער בָּעֵל-הַבִּית האָט פְּרִיהָעָר אַבְּגָעְגָּבָעָן וְשָׁאָרוֹשָׁן אַין אַ פָּאָבְּרִיךְ, וואָו עַס וּוּרְעָעָן אוּיסגָּעָאָרְבִּיטִיט זַעַק. וְשָׁאָרוֹשָׁ אַין אָבעָר געוווען זעהָר אַ גַּשְׁקִיטָעָר אָנוֹן אַ פָּעָהִיגָּעָר אָנוֹן עַר האָט בָּאָלָד עַרְפּוֹנְדָּעָן אַ מַאְשִׁין צָו רִיבְנִיגְעָן פְּלָאָקָס. אַין פָּאָבְּרִיךְ האָבעָן אַיִּהָם אַלְעָ לִיב גַּעַהָאָט פֿאָר זַיִן גַּוטְעָן כָּאָרָאָקְטָעָר. אָבעָר נאָך אַזָּא עַרְפָּאָלָג האָט דער בָּעֵל-הַבִּית אַיִּהָם צְרוּיקָ גַּעַנְמָעָן אוּףְ דער פְּלָאנְטָאָצְיַע, וואָו עַר האָט גַּעַרְבִּיטִיט זעהָר שׁוּעְרָעָ אָרְבִּיטִיט. דאָס האָט שְׁטָאָרָק אוּפְּגָעְרָעָגָט וְשָׁאָרוֹשָׁן, אָבעָר עַר האָט זיך גַּע- סְטָאָרט צָו פָּעְרָבָּאָרְגָּעָן זַיִן אוּפְּרָעָגָנוּג.

אוֹ פרוי שעלבוי איז אַוּעְקָגָעְפָּהָרָעָן, אַיִּז וְשָׁאָרוֹשָׁ גַּעַקְוּמָעָן צָו לִזְעָן אָנוֹן זי האָט אַיִּהָם אַוּעְקָגָעְפָּהָרָת אַין איהָר צִימְעָל,

ז' האט איהם א קוק געטהאן אין די אויגען אַריין און געפרעגט:
—פֿאָרוֹאָס בְּיוֹטוֹ אָזֶוי אָוּמֶטִיג, זְשָׁאָרוֹשׁ? זַהֲהָ סְאָרָא שָׁעָן
יונגעל מיר האבען! דו קוק איהם נאָר אָן!
זְשָׁאָרוֹשׁ האט גענומען דאס יונגעל צו זיך אויף די קניה
אָן איהם געקוּשֶׁט אָן געגָלֶעֶט. אָבָעָר עַר האט אָוּמֶטִיג געזָאָגֶט:
—בְּעֵסֶעֶר וּוְאָלֶט גַּעֲוָעָן, וּוְעָן מִיר וּוְאָלָטָעָן אָלָעָן דְּרִיְיָ נִישָׁת
געבּוּרָעָן וּוְעָרָעָן.

לייעז האט אָוּוּקְגָּלְעָגֶט אַיהֲרָ קָאָפֶן צו דָעַם מָן אוּפְּנָן
אָקְסָעָל, אָן עַר האט ווַיְיךָ גַּעַזָּגֶט:
—מיר בִּידְעָן לִיְדְעָן, בְּשַׁעַת מִיר וּוְאָלָטָעָן גַּעַקָּאנְט זַיִן
גְּלִיקְלִין. דָאס לְעֵבָעָן פָּוֹן אַשְׁקָלָאָף אַיְזָן שְׁרֻעְלִין. אַיְךְ בֵּין גָּאָרָ—
ニישט ערְגָעָר פָּוֹן מִין בָּעַל-הַבִּית, פְּעַרְקָעָהָרָט, אַיְךְ שְׁטָעה נָאָר
הַכְּבָעָר פְּאָר אִים, אָבָעָר עַר אַיְזָן מִיךְ מְבוֹהָ אַוְיָף יְעָרָעָן שְׁרִיטָ
אָן טְרִיט אָן בְּעַגְהָט זַיְךְ מִיטָּ מִיר, וּוְיִמְיטָ אַחְיָה. נְעַכְתָּעָן
הָאָט עַר מִיךְ צְוַגְּבָוּנְדָעָן צו אַבְוִים אָן גַּעַהְיִיסְעָן זַיִן וּוּהָן,
עַר זָאָל מִיךְ שְׁלָאָגָעָן דְּעַרְפָּאָר, וּוְאָס אַיְךְ הָאָבָ נִישָׁת דְּעַרְלְוִיבָט
דָאס יונגעל צו שְׁמַיִיסְעָן דָאס פְּעָרָד. אָבָעָר עַר וּוּעָט מִיךְ גַּעַ-
דָעַנְקָעָן! —הָאָט זְשָׁאָרוֹשׁ אָוּטְגָּשְׁרִיעָן אָן אָוּסְגָּעַשְׁטָעָלָט אַפָּאָר בִּיּוֹזָן
צָאָרְנוּדִיגָע אָוִיגָעָן.

—mir מְוֹעָן אָבָעָר פְּאָלְגָעָן אָנוּגָעָרָעָן בָּעַלְיַ-הַבְּתִים.—הָאָט
אִים לִיְעָז בְּעַרְוָהִיגָט.

אָבָעָר זְשָׁאָרוֹשׁ האָט זַיְךְ אַנְגָּעָרוּפָעָן:
—יאָ, דִּינְעָן בָּעַלְיַ-הַבְּתִים זַעַגְעָן גּוֹטָעָן. זַיְיָ בְּעַגְהָעָן זַיְךְ
גּוֹט מִיטָּ דִיר. אָבָעָר פָּוֹן מִינְגָעָן זַהֲהָ אַיְךְ נָאָר בָּעַלְיִידִיגָעָן אָן

קלעפ. ניין, איך קאן שוין מעהר נישט ליעידען. איך קאן מיך
מעהר נישט בויגען פאר דער ביטש.

—טהו עס נישט, זשאָרוֹשׁ,—האָט זיך ליעז ביי איהם געבע-
טען,—מיר וועלען אומקומען.

ער האָט זיך אויגעהשטעלט און געמאָכט אַ פָּאָר פּוֹיסְטָעָן:
—ניין, איך קאן נישט. דו ווייסט גָּאָרְנוֹשִׁיט ווֹאָס פָּאָר אַ
שלעלטס ער האָט פֿערְטֶּאָכְט גַּעֲגָעָן דִּין פֿרִיךְ: ער וויל אונז
צושידען, חתונה-מַאֲכָעָן מֵיכְט אַנְדְּעָרָרָר. אויב איך וועל
ニישט אַינְשְׁטִימָעָן, ווועט ער מִיךְ פֿערְקְוִיפָּעָן.

—אַבְּעָר דו האָסְט דָּאָךְ אַ פְּרוֹי! —האָט לִיעַז אַוִּיסְגָּעָשְׁרִיעָן.
—וֹאָס הַיִּסְטְּה האָבָעָן אַ פְּרוֹי בֵּי אַ קְנָעָכְט, בֵּי אַ שְׁקָלָאָפְּ.
וֹאָס דָּאָס גַּעֲזָעָן בעשיצט איהם נישט. אַט דַּעֲרִיבָעָר זָאָג איך,
אוֹ אַונְזָעָר יְוָנָגָעָל האָט גָּאָרְנוֹשִׁיט בעדְאָרְפָּט גַּעֲבָוִירָעָן ווּעָרָעָן,
וּוֹאָרוֹם ער ווועט אויך האָבָעָן אֹזָא לעַבָּעָן, ווי מִיר.

—אַבְּעָר אַונְזָעָר פֿרִיךְ אַיְזָא גַּוטָּעָר,—האָט לִיעַז גַּעֲזָאָגְט.
זשאָרוֹשׁ האָט זיך אַנְגְּעָקוֹקְט מֵיכְט אַנְׂוּמְעָטִיגְעָן שְׁמִיכְעָל.
—דִּין פֿרִיךְ קָאָן דָּאָךְ אַוּוּקְשָׁטָאָרְבָּעָן,—האָט ער גַּעֲזָאָגְט—
אוֹן דַּעְמָאָלָט ווועט מעָן דָּאָס יְוָנָגָעָל פֿערְקְוִיפָּעָן—ער אַיְזָא דָּאָךְ
אֹזָוִי שעָן אַונְזָעָן גַּעֲשִׁיקְט.

לייעז האָט זיך דַּעְרְמָאָנְט אַנְׂשָׁוּס, ווֹאָס זיך האָט אוֹב-
טַּעַרְגָּעָהָעָרט צוֹוִישָׁעָן בָּעֵל-הַבִּית מִיטָּן סָוְחָר אַונְזָעָן עַס אַיְזָא אַיְהָר
איינְגַּעַפְּאָלָעָן דָּאָס הָאָרֶץ. אַבְּעָר זיך האָט גַּעֲשְׁוִיְגָעָן אַונְזָעָן גָּאָרְנוֹשִׁיט
גַּעֲזָאָגְט דַּעַם מָאָן, וויל זיך האָט נִישְׁט גַּעֲוָאָלָט, ער זָאָל נָאָכְ—
מעהר אוֹפְּגַּעַרְעָגְט ווּעָרָעָן.

—דו וווײיסט וואָס אַיך טראָכֶט? —הָאָט זְשָׁרֹוש פּוֹצְלָנְג
אנגערופען,—אַיך טראָכֶט צו אַנטְלִיְּפָעַן קִין קָאנְגָּדָע. אָז אַיך
וועל דָּאָרטָעַן זֵין, וועל אַיך אוַיסְקּוּיפָעַן! דִּין פֿרִיז אָז
אַ גּוּטָעַר אָזָן ווּעַט מְרוֹצָה-וּוּעָרָעַן צו פֿערְקוּיפָעַן דִּין אָז דָּאָס
קִינְד.

—אָבָעָר... אַוְיבּ מְעַן ווּעַט דִּין כָּאָפָעַן? —הָאָט זַי שְׁטִיל,
מִיט אַ פֿערְהָאָקְטָעַן אַטְעַם גַּעַפְּרָעָגֶט.

—הָאָבּ קִין מְרוֹא נִישְׁטָן.—הָאָט עַר ווִידָעַר גַּעַמְאָכֶט צְווֵי
פּוִיסְטָעַן—אַיך וועל מִיךְ אַ לְעַבְּדִיגְעָר זַי נִשְׁטָן אָונְטָעַרְגָּעָבָעַן. דו
בעט נַאֲרַגְתָּא פָּאָר מִיר.

זְשָׁרֹוש הָאָט נַאֲך לְאַנְגּוּ גַּעַשְׁמוּעַסְט מִיט זֵין פֿרִוי. אָז עַס
איַז גַּעַוּאָרָעַן שְׁפָעַט, הָאָט עַר זַי מִיט אַיהֲר אָזָן מִיטִּין קִינְד
הִיִּס צְוּקָשֶׁת. אָבָעָר אָז עַר הָאָט גַּעַמְאָכֶט אַ טְרָאָט אַוּעַקְצָוְגָּעָהָן,
הָאָט עַר זַי ווִידָעַר אָוּמְגַעְקָהָרָט אָזָן ווִידָעַר זַי גַּעַקְוּשָׁט, בֵּין
עַר הָאָט זַי קוּים גַּעַקְאָבָט אָבְרִיאִיסְטָן פּוֹן זַי.

דריטעם קאָפִיטעל.

אין דעם אַיגענען אָווענד האָט פֿרוי שעלבּי געפרעגט
אייהר מאָן, ווער אַיּוּס יונגעֶר אָונְאנְגְעָנְהַמְּעָרָהָעָר, וואָס האָט
בֵּין זַיִי הַיִּנְטָגָט גַּעֲמִיטָגָט.

דאָס אַיּוּ הַאלִי,—הַאָט דַעַר מָאָן נִשְׁתַּחַת גַּעַרְנָן גַּעַנְטְּפָעָרט.

ער האָט בעת מעשה גַּלְיְיעָנט אַברִיך.

—הַאלִי?—חַאַט זַי אַיבְּעַר גַּעַרְבָּעָט—ווער אַיּוּ ער עַס צַוְּנִיס?

און וואָס פֿאָר אַגְּשַׁעַפְּטָעָן האָסְטוּ מִיט אַיִּהָם? ער האַנְדָּעָלָט דַאָר
גָּאָר מִיט נְעַגְּרָעָס?..

דעַר העַר שעלבּי האָט זַיך עַטּוֹאָס פֿערְשָׁעָט.

—ווער האָט עַס דִּיר גַּעַזְאָגָט?—הַאָט ער אַרְאָבְגָּעָלָאָזָט די
אוּיגָעָן.

די פֿרְרוּי האָט אַיִּהָם טִיפְּעָר אַנְגְּעָקָוקְט.

—לוֹזַע אַיּוּ אַרְיִינְגָּעָלָאָפָעָן צַו מִיר זַעהָר אַצְוּרְדָּעָרטָע, מִיט
טרעהָרָעָן אוּפִי די אוּיגָעָן אָון האָט מִיר פֿערְטְּרוּיט, אָנוּ דוּ וּוַילְסָט

פערקייפען איהר יונגעלאָ. אַיךְ האָב אַיהֲרַ, נַאֲטִירְלֵין, גַּעֲזָגֶט,
אוֹדוֹ ווּעַסְטָ קִינְמָאָל נִישְׁתָּ פֻּרְקְוִיְּפָעָן דִּינְגָּעָ שְׂקָלְאָפָעָן אוֹן אַיהֲר
יונגעלאָ אָודָאי אָונָ אָודָאי נִישְׁתָּ.

עד מאָן האָט אַ וַיְיַלְּעַ גַּעַשְׂוִוְיגָעָן, דַּעֲרַנְאָךְ האָט עַד אַוִּיפָּ-

גַּעַהְוִיבָעָן דַּי אָוִיגָעָן אוֹן גַּעֲזָגֶט:

—יאָ, עַמְּלִילִיעַ, אַיךְ האָב פְּרִיהָעָר אַזְׂוִי אַוִּיךְ גַּעַטְרָאָכֶט.
אַבְּעָר אַיךְ מוֹזְדִּיר זַגְעָן דַּעַם אַמְּתָה, אוֹן אַנוֹזְעָרָעַ גַּעַשְׂעַפְטָעָן
שְׁטַעַהָעָן אַזְׂוִי שְׁלָעָכֶט, אוֹזְעָן מוֹזְעַמְּצָעָן פֻּרְקְוִיְּפָעָן.

די פְּרוּיַי אִיזְבְּלָאָס גַּעַוְאָרָעָן אוֹן פִּינְגְּלִיךְ אַרוֹיסְגַּעַזְגֶּט:
—אַט דַּעַם אַוִּיסְוָאוֹרָף ווּעַסְטוֹ פֻּרְקְוִיְּפָעָן? דַּאָס קָאָן נִישְׁתָּ
זַיְינָן. דוֹ שְׁפָאָסְטָ עַס!

אַבְּעָר דַּעַר מאָן האָט זַי אַנְגְּעָנוֹמָעָן בַּיְ דַּעַר הַאנְדָּן אוֹן
אוֹפְּגַּעַהְוִיבָעָן אַוִּיךְ אַיהֲר אַ פָּאָר אַוְמְעַטְיִיגָּעַ פֻּרְזָאָרְגָּטָעַ אָוִיגָעָן.
—עַמְּלִילִיעַ, אַיךְ לַאֲךְ נִישְׁתָּ. אַיךְ האָב שְׁוִין גַּעַגְבָּעָן מִין
וּוְאָרטָן, אוֹ אַיךְ וּוּלְלָ פֻּרְקְוִיְּפָעָן טָאָמָן.

זַוְאָס? זַוְאָס? טָאָמָן? —הָאָט זַיךְ פְּרוּיַי שְׁלָבִי אַנְגְּבָוְיִגְעָן,
פָּונְקָט וּיְ עַמְּיִץ וּוְאָלָט אַיהֲר מִיט אַמְּאָל אַוְעַקְגָּעָלָעָט אַ לְאָסְטָן
אוֹיפְּזַן רָוקָעָן.—דַּעַם בְּעַסְטָעָן דִּינְגָּעָ וּוְיִלְסָטָוּ פֻּרְקְוִיְּפָעָן? אַבְּעָר
דוֹ הָאָסְטָן דַּאֲךְ אַיִּהְם גַּאֲרַ צַוְּגַעְזָגֶט, אוֹדוֹ ווּעַסְטָ אַיִּהְם בַּעַ-
פְּרִיְּעָן. נַאֲרַ אַיצְטָ גַּלוֹּיָבְאַיְךְ שְׁוִין, אוֹדוֹ קָעָנָסָט פֻּרְקְוִיְּפָעָן
הַארְיַן אַוִּיךְ, אַט דַּאָס לִיבָּעַ יְוָנְגָעָלָעַ, דַּאָס אַיְין-אַיְנָצִיְּגָעַ קִינְדָּן
בַּיְ דַּעַר אַרְיִמְעָר לִיְזָעָן.

דַּעַר מאָן האָט וּוְיִדְעַר אַרְאָבְגָּעָלָאָזָט דַּי אָוִיגָעָן אוֹן גַּעַ-
זָגֶט:

— אַאֲ, אִיךְ מוֹז דֵיר אַיְגָמָל פָּאָר אַלְעַמָּל זָגָעַן דַעַם
אמֶת, אָז אִיךְ הָאָב הַאֲרִין אָוִיךְ פֻּעָרְקּוּיפֶט...
פְּרוּוי שְׁעַלְבִּי הָאָט גַּעַמָּכְט אָפָאָר הַאֲסְטִיגַע טְרִיט צַו דַעַר
טְהִיר, וּוֹי זַי וּוֹאָלֶט גַּעַוָּאָלֶט אַוּוּקְגַּעַהַן אָוֹן מַעַהַר נִישְׁתְּ קְוּמָעַן
צְוּרִיק אַהֲרָע, אָבְעָר זַי הָאָט זִיךְ בָּאָלֶד אַוְמְגַעְדְּרָעָהָט צָום מַאַן
אוֹן גַּעַפְרָעָגֶט:

— אָבְעָר פְּאַרְוּוֹאָס הַאֲסְטוֹ נָאָר זַי פֻּעָרְקּוּיפֶט? זַעַנְעַן שְׁוַיַּן
קִיְיַן אַנְדְּרָעָץ נִישְׁתְּאָ?

— אִיךְ הָאָב זַי פֻּעָרְקּוּיפֶט דַעַרְפָּאָר, וּוַיְיל פָּאָר זַי גִּיט מַעַן
מַעַהַר, אִיּוּדָע פָּאָר דַי אַיְבָּרְגִּיגַע. דַעַר סְוַחַר הָאָט מִיר אָפִילָוּ
גַּעַוָּאָלֶט גַּעַבְעַן זַעַהַר אַהֲוִיכַע סְוָמָע גַּעַלְד פָּאָר לִיוּעַן, אָבְעָר
אִיךְ הָאָב אֵיהָם אַבְגַּעְזָאָגַט, וּוַיְיל אִיךְ וּוֹיִיס, וּוֹי דַו בִּיטַז צּוּגָע-
בּוֹנְדָעַן צַו אִיהָר.

— אָבְעָר דַי פְּרוּוי הָאָט זִיךְ אַנְגַּעַכְאָפֶט פָּאָרְן קָאָפֶט.
— שְׁוַיַּן-זְשַׁעַן,—הָאָט זַי פִּינְגְּלִיךְ גַּעַפְרָעָגֶט,—קָאָן מַעַן נִישְׁתְּ
גַּעַפְרָעָגֶט עֲפִיס אַנְעַצָּה? אִיךְ הָאָב אַזְוִיפִּיל גַּעַזְאָרְגַּט וּוּעַגְעַן זַי,
אִיךְ הָאָב זַי גַּעַלְרָבַט וּוֹי צַו זִין מַעַנְשָׁעַן מִיט לִיטְיַעַן גְּלִיכִיךְ.
וּוֹאָס פָּאָר אַצְוָרְטִוִּי קָאָגְעַן זַי הָאָבָעַן צַו אָנוֹז, וּוֹעַן מִיר זַעַנְעַן
פְּעוּהִיג צַו פֻּעָרְקּוּיפֶעַן זַי פָּאָר גַּעַלְה, וּוֹעַן מִיר פֻּעָרְקּוּיפֶעַן אַזָּא
מַעַנְשָׁעַן, וּוֹי טָאָם? לִיוּעַן הָאָב אִיךְ גַּעַלְרָבַט, וּוֹי אַזְוִי צַו זִין
אַגּוּטָע מַוְתָּעָר אָוֹן אַיְצָט פֻּעָרְקּוּיפֶט אִיךְ אַיהָר קִינְד. נִין, דָאָס
איּוֹ אַגְּמָעְגָּלִיךְ.

הָעָר שְׁעַלְבִּי הָאָט זַי אַוְיְפָמְעַרְקוֹזָם אַוְיְסְגַּעַהָעָרְט אָוֹן דַעַר-
נָאָךְ עַרְנְסָט זִיךְ אַנְגַּעַרְוּפֶעַן:

—איך שעה ועהר אויך דיינע געפיהלען, אַפְּעֵר ווֹאָס קָאָז
איך העלפערן, אויך בין געצווואונגען דאס צו טהאן : אַדְּעָר
פערקייפען די צוויי אַדְּעָר אלע. קיין אַנדְּעָר אויסוועג אויז נישטא.
דערדאַזיגער האָט מײַנָּע ווּקְסְלָעָן אָוָן אַיך בין געצווואונגען
איינציגוגעהן אויף זײַנָּע פֿאַדְּעָרוּנְגָּעָן. ער וויל דורךאויס דאס יונָן
געלאַע.

דאס איז שוין הער שעליyi אַנטְשְׁוִוִּיגָעָן גַּעוֹאָרָעָן מִיט פָּעָר-
פרעסטע לִיפְעָן אָוָן מִיט אַנְאָרָאָבְגָּעָלָאָזְטָעָן קָאָפּ. זַי האָט זַיְד
אַפְּעֵר פָּאָרט נִישְׁתְּ גַּעֲקָאנְט אַינְהָאָלְטָעָן אָוָן האָט כְּמַעַט ווַיְיִנְעַן-
דיַג אוַיסְגָּעָרְעִין :

—דאס איז אַ קללה פָּוּן גָּאָט ! אָוָן אַיך האָב גַּעֲמִינְט, אוּז
איך וועל שטענדיג קומען צו הילפּ דִּידָאָזְגָּע אָומְגָלְיקְלִיכָּע. אַפְּעֵר
לאָמִיר כָּאָטְשָׁ רָאָטְעָוָעָן האָרִין ! גָּאָ דִּיר מִין וַיְיִגְעָרֶל. מעָן קָאָז
עם פערקייפען .

אַפְּעֵר דאס האָט שוין אויך נִישְׁתְּ גַּעֲקָאנְט הַעֲלָפָעָן. דָּעָר
מאָן האָט נָאָר טְרוּיְעִירִיג גַּעֲזָאָגֶט :

—די זַאָךְ אוּז פֿערענְדִּיגְט, עַמְּלִיעַ. האָלִי האָט שוין דאס
פָּאָפִיר, ווֹאָס אַיך האָב אַיהם אָונְטְּעָרְגָּעְשְׁרִיבָּעָן, אוּז אַיך האָב זַי
פערקייפט. ווֹאָלְסְטוּ אַפְּעֵר ווַיְסָעָן, ווֹאָס דאס אוּז פָּאָר אַ מעָנְשָׁ.
דאָנקָעָן גָּאָט, ווֹאָס מִיר זַעַנְעָן דָּעְרְלִיוּסָט גַּעוֹאָרָעָן פָּוּן אַיהם. ער
הַאָט אָנוֹז גַּעֲקָאנְט אַינְגָּאנְצָעָן אָומְפְּרָעְנְגָּעָן.

—דאס מוֹז זַיְן אַנְ'אַכְּזָר ? —הַאָט עַמְּלִיעַ גַּעֲפְּרָעְגָּט .

—אַנְ'אַכְּזָר צַו אַנְ'אַכְּזָר אַיז נִשְׁתְּ גְּלִיכִיךְ . —הַאָט דָעָר מִאן
גַּעֲזָאָגֶט . —עוֹז ווֹאָלְטָ גַּעֲקָאנְט פֿערקייפָּעָן זַיְן אַיְגָעָן מַוטָּעָר, ווֹעָן

דאַס וואָלט איהם אַרְיִינְגֶּעֶבֶרָאַלְט געלְד.
—אוֹן אַזָּאָזָעָן האָסְטוּ פֿערְקוּיְפַט טָאַמְּן אוֹן לִיְזֻעָס
וּנְגַעַל? —הָאָט פֿרְוֵי שְׁעַלְבֵּי גַּעַשְׁקַעַלְט מִיטְּן קָאָפּ.
—גַּלוּבּ מִיר, אוֹן אַיךְ הָאָבּ עַס נִישְׁתּוּ גַּעֲקָאנְט אוֹן אַיךְ
סְטָאָרָעּ מִיר נִישְׁתּוּ צָו טְרָאָכְטָעָן וּוְעָגָעָן דָעַם. מַאְרָגָעָן וּוְעַט הַאַלְיָי
קוּמָעָן זַיִן צְוֹנוּהַמְּעָן, וּוְעַל אַיךְ אַוּוּקְפָּאַהָרָעָן אַינְדָעַרְפְּרִיה, אוֹן
מיַנְיָעָן אוּגָעָן זָאָלָעָן דָאָס בְּעָסָעָר נִישְׁתּוּ זָעָהָן. אוֹן דִּירּ רָאָט אַיךְ
אוֹיךְ, דוֹ זָאָלְסָט אַוְיףּ דָעַר צִיְּתָן אַוּוּקְגַּעַהָן מִיטּ לִיְזָעָן: זָאָל זַיִן
נִישְׁתּוּ זַיִן בַּיִּ דְעַרְדָאַזְיְגָעָר סְצַעַנְעָן.

—נִיְין,—הָאָט פֿרְוֵי שְׁעַלְבֵּי גַּעַזְגַּט,—אַיךְ וּוְעַל אַלְיָין אַוּוּקָעָן
צָוָם אַרְיִמְעָן טָאָם אוֹן זָאָל מַעַן זָעָהָן, אוֹן אַיךְ לִיְיד מִיטּ אַיהם
צְוֹזָאָמָעָן. אוֹן וּוְעָגָעָן לִיְזָעָן הָאָבּ אַיךְ אַפְּיָלוּ מַוְרָא צָו טְרָאָכְטָעָן.
אַבְּעָרּ וּוְעָגָעָן לִיְזָעָן הָאָט מַעַן נִישְׁתּוּ בְּעַדְאָרְפּ טְרָאָכְטָעָן,
וּוְיִיל זַי הָאָט גַּעַהְעָרָט דָעַם גַּאנְצָעָן שְׁמוּעָס, שְׁטָעַהְעַנְדִּיגּ הַינְּטָעָרְן
טְהִירּ. אוֹן בָּאָלְדּ וּוְיִמְאָן אוֹן וּוְיִיבּ הָאָבָעָן אַוְיפְּגַּגְהָעָרָט צָו רַיִּיּ—
דָעָן, אוֹזְוּ זַי אַוּוּקְגַּעַלְאָפָעָן אַיְבָעָרְן קָאַרְיָדָאָר אוֹן גַּעַבְּלִיְעָן
שְׁטָעָהָן פָּאָרְן צִימָעָר פָּוּן אַיְהָרּ הָאָרְיִין. הָעַנְדּ אוֹן פִּיסּ הָאָבָעָן
אַיְהָרּ גַּעַצְיָטָרָט, טּוֹיִטּ-בְּלָאָס אוֹזְוּ זַי גַּעַוּוֹעָן, אַבְּעָרּ זַי הָאָט זַיִן
בָּאָלְדּ אַרְיסּ גַּעַתְּהָאָן פָּוּן אַרְטָט אוֹן אוֹזְוּ אַרְיִינְגַּעַלְאָפָעָן אַיְן יַעַנְעָם
צִימָעָר, וּזְאוּ עַס הָאָט גַּעַשְׁלָאָפָעָן אַיְהָרּ יַוְנְגַעַלְעָן.

—מַיִּין טִיעָרּ יַוְנְגַעַלְעָן! —הָאָט זַי זַיִן אַנְגַּעַבְּוִיגְּט אַיְבָעָרּ זַיִן
גַּעַטְעָל אוֹן אַרְיוִסְגַּעַשְׁעַפְטָשָׁעָט,—זַיִן הָאָבָעָן דִּירּ פֿערְקוּיְפַט, אַבְּעָרּ
די מַוְטָעָר וּוְעַט דִּירּ אַרְיוִסְרָאַטְעָוּעָן.

בָּאָלְדּ דְעַרְוִיךּ חָאָט לִיזָעָן גַּעַכְאָפְטּ פְּאָפִיר אוֹן בְּלִיְפְּעָדָעָר

און האט אײַליג אָנְגַעַשְׁרִיבָעַן דִּידָאָזְיַגַּע וווערטער : "טִיעָרָע פָּרוֹל,
אייהר זאלט נישט זיין בייז אויף מיר און אייהר גאלט מיך פער-
שטערן. איך האב געהרט אײַעַר געשפֿרָעַךְ מִיטְּזֵן מאָן און האב
בעשלאָסְעַן אַרוֹיסְצָרוֹאַטְּעַחְעַן מִין קִינְד אָן אַוּזְעַקְעַהְן פָּוּן אַיְיךְ.
פָּאָר אַיְיעַר גוֹטָס, ווֹאָס אַיְיהָר האט מִיט מִיר גַּעֲתָהָאָן, ווֹעַט אַיְיךְ
גָּאָט בְּעַצְאָהָלָעַן." אָבְגַעַשְׁרִיבָעַן דִּי עַטְלִיכְעַ וווערטער, האט זַי גַּע-
שׁוֹינְד גַעַנוּמָעַן אֶ קלְיַין זַעַקְעַלְעַ מִיט ווֹעַש אָן האט אַפְּילָו נִישְׁט
אַרְיִינְגַעַלְעַט דָעַרְין דָעַם קִינְדָס צַצְקָעַס. נַאֲכָדָעַם האט זַי בָּאַלְד
אוּפְגַעַוּקָט דָאָס יְוָגָעַל, אָנְגַעַתְּהָאָן אִיהם גַעַשְׁוִינְד אָן שְׁגַעַל
אַרוֹיס מִיט אִיהם אַין דְּרוֹיְסָאַן

פערטטעס קאפאיטעל.

עס איז געוווען אָ קאַלטְעַ אָוֹן אַנְ' אָוִיס גַּעֲשַׁטְעַרְעַנְטַע נַאֲכַטַּ.
לייעז האָט אַרוּמְגַעְווַיְקַעַלְט אַיהֲרַ קִינְדַּ מִיט אָ טִיכְעַל אָוֹן האָט
פָּעֵסֶת גַּעַשְׁפָּאַנְט אַיהֲר וּוּגַר. בָּאַלְד אַיז זַי גַּעֲקוּמָעַן צַו טָאַמָּס
הַיּוֹזָעַל אָוֹן האָט שְׁנָאַל אַנְגַּעַקְלָאַפְּט. דָּעַר פָּעַטְעַר טָאַם, זַי מַעַן
פָּלָעַגְט אַיהֲם רַופְעַן, אַיז גַּעַווּן זַעַהַר בָּעַלְבֶּט בַּיִּ אַלְעַמְעַן. דָּאַס
אַיז גַּעַווּן אָ בְּרִיאַתְבִּינְגַּעַר גַּעַזְוַנְדְּטַעַר מַוְלָאַט מִיט זַעַהַר אָ גּוֹטַ
מוֹטִיגְעַן אָוֹן לְבָעַן גַּעַיְכַּט. בַּיִּ דָּעַר אַרְבְּפִיט אַיז עַר גַּעַווּן
דָּעַר פְּלִיאַסְיַגְסְטַעַר אָוֹן עַר האָט קִיְּנַמְאַל נִישְׁתַּ גַּעַווֹאָסְט, וּוֹאַס
אַיז דָּאַס אַזְוִינָס—פּוֹילְעַן זַיְךְ. לוֹיטְזַן פָּאַר אַיז עַר גַּעַווּן אָ קוֹ
טְשַׁעַר. אַין דָּעַר פְּרִיעַר צִיְּיט האָט עַר זַיְךְ אַוִּיס גַּעַלְעַרְנַט לִיְעַנְעַן
אוֹן שְׁרִיבְעַן אָוֹן דָּאַס לִיבְסְטַע בָּוֹךְ זַיְינָס אַיז גַּעַווּן דַּי בִּיבָּעַל.
יעַדְעַ וּוֹאַרְ פָּלָעַגְעַן זַיְךְ בַּיִּ טָאַמְּן פְּעַרְזָאַמְלָעַן זַיְנַע חַבְרִים פָּן
די שְׁכַּנְיִשְׁעַ פְּלַאַנְטַאַצְיָעַס. אוֹיף דִּידָאַזְיַגְעַ פְּעַרְזָאַמְלָעַגְעַן פָּלָעַגְט
מַעַן דָּאַס רַוב זַיְגְעַן קַאַפְּטַלְעַק תְּהִילִים אָוֹן מַעַן פָּלָעַגְט לִיְעַנְעַן
די הַיְילִיגְעַ שְׁרִיפַט.

טאמס וויב, כלאייע, איז געוווען אַ קעכין בֵּי שעלבײַן
און קינגעָר האט נישט געקאנט אַזוי גוט קאָכען, ווי זי. אַהן
אייהרע הענד איז נישט דורכגעגענגן קיין אַין פִּיעֶרלִיכָּר מי-
טאָג. זי איז געוווען אַ גרויסע בעל-הבית טע און בֵּי אַיהר אַין
שטייבעלע איז געוווען זויבער-ריין און צִיטְיגַּ, לְאַטְשׁ זי האט
געחאָט דְּרִיְ קִינְדְּעָר אוֹיפַּךְ די הענד.

איידער לְיוֹעֵד האט אַנגעקלאָפַט אַין טהיר, איז בֵּי טָמֵן
פֿאָרגעקוּמוּן די גַּעוּעהַנְלִיכָּע פֿערזָאָמְלוֹנָג אַזְוָע עֲולָם אַיז
זיך פֿוֹנְגָּאנְדְּעַרְגָּעַגָּנְגָּעַן אַין טָמֵן האט זיך אַוּעָקְגַּעַלְגַּט אַין בעט,
הָאָט עַר דַּעַרְהָעָרְטַּמְּ אַ קלְאָפְּ אַין טהיר.
—ווער איז דָּאַס? —הָאָט כלאייע אַ פרְעָג גַּעַתְהָאָן. —ליֹעֵד

דָּאַלְטַּזְוַעַן:
זַי הָאָט בְּאַלְדְּ גַּעַפְעָנֶט די טהיר אַין אַרְיִינְגְּעַלְאָזֶט די
אייבערגעשר אַקְעָנָע לְיוֹעֵן. אָזְוָע אַלְאיַע הָאָט זַי דַּעַרְזָעָהָן, הָאָט זַי
אַ פרְעָג גַּעַתְהָאָן מִיט אַנְיִבְעַרְגְּעַשְׂרָאַקְעָנָעָם קוֹל:

—וּזְאָס אַיז מִיט דִּיר, לְיוֹעֵד? דו בִּיּוֹט קְרָאנְק?
אַפְּבָעָר לְיוֹעֵד האט מִיט אַ פֿערְהָאַקְטָעָן אַטְעָם אַרְוִיסְגַּעַזְגַּט:
—אַיך אַנטְלוֹיף מִיטְן זָהָן... דַּעַר הָעָר האט אַיהם פֿער-
קוּיפַּט...

טָמֵן מִיט דַּעַר ווּיבָהָאָבָעָן אַ זָּאָג גַּעַתְהָאָן אַין אַין קוֹל:
—פֿערְקוּיפַּט?!

און בִּיְדָעַ האָבָעָן אַ פְּאַטְשׁ גַּעַתְהָאָן מִיט די הענד.
—יאָ, פֿערְקוּיפַּט,—הָאָט לְיוֹעֵד ווי משׂוֹגָע גַּעַשְׂאַקְעָלָט מִיטְן
קָאָפַּ, —און דִּיך אַוְיך, טָמֵן. אַיך האָפַּ עַס אַלְעַן אַלְיַין גַּעַתְהָרָט.

מְאַרְגָּעָן קָוָמֶת דָּעֵר סֹחֵר צֹוְצֻ�ְעַהֲמָעָן אִיר.

טָאָם הָאָט עַס אַוִּיסְגָּעַהֲעַרְט אָזּוּי וּוֹי אַיְן אָחָלָם. דָּעַרְנָאָפּ
הָאָט עַר זִיךְ לְאַנְגָּזָם אַרְאֶבֶגֶעַלְאָזָט אַוִּיפְּזָן שְׁטוֹל אָונְ דָּעֵר קָאָפּ
אַיְזָן אַיְהָם גַּעַפְּאַלְעָן אַוִּיפְּ דָּעֵר בְּרוֹסְט.

—אַבְּעָר וּוֹאָס אַיְזָן דָּאָס אַזְוִינָס, זָאָגְטּ מִיר אִיךְ בְּעַט אִיר,—
הָאָט כָּלְאָיעַ גַּעַפְּרָעָגְטּ מִיט אָוִינְגָּעַנְדִּיגָּעָן קוֹל,—וּוֹאָס הָאָט טָאָם
גַּעַטְהָאָן אַזְוִינָס, אָזָן מַעַן זָאָל אַיְהָם פַּעֲרָקְוִיְּפָעָן?

דָּעַמְאָלָט הָאָט זַיְיַע דָּעַרְצָעַהֲלָט פָּוֹן אַלְעַז, וּוֹאָס זַי הָאָט
אַוְנְטָעַרְגָּעַהֲעַרְט בַּיִּ דָּעֵר טָהִיר. זַי הָאָט זַיְיַי אַפְּיָלוּ דָּעַרְצָעַהֲלָט,
אָזָ פְּרוּיְ שְׁעַלְבִּי הָאָט אָסְקָ גַּעַרְעָדָט פָּאָר זַיְיַי, מַעַן זָאָל זַיְיַי נִישְׁטָ
פַּעֲרָקְוִיְּפָעָן. כָּלְאָיעַ הָאָט זַיְקָ אַרְוָמְגָעָקוֹט אָזּוּי וּוֹי מִיט גַּלְעֹזְעָרָנוּ
אַזְוִינָס, אַבְּעָר פְּלוֹצְלָוָנָג הָאָט זַי זִיךְ גַּעַוְעַנְדָּט צּוֹם מָאָן:

—וּוֹאָס זַיְצָטוּ, טָאָם? אַנְטָלְוִיףּ מִיט אַיהֲר אַיְנָאִינְעָם.
אַנְיִשְׁטָ, וּוּעַט מַעַן דִּיךְ פַּעֲרָקְוִיְּפָעָן אָונְ דוּ וּוּעַסְט לְעַבְעַדְגִּעְרָהִיד
אַרְיִינְפְּאָלָעָן אַיְן גִּיהְנָם. וּוֹאָרט, אִיךְ מַאְרָךְ דִּיר שְׂוִין אָפְּעַקְעָלָעָ
אוֹן דוּ וּוּעַסְט אַנְטָלְוִיףּ מִיט לִיְזָעָן. אַגְּבָ הָאָסָטוּ אַפְּרִיעָעָן דָּוָרָכְ-
פָּאָהָר-שִׁין.

טָאָם הָאָט לְאַנְגָּזָם אַוִּיפְּגָעַהוִּיבָעָן דָּעֵם קָאָפּ אָונְ הָאָט אָ
וּוַיְילָע גַּעַקְוּקָט אַיְן אַיְינָן פִּינְטָעָל אַרְיָין.

—גִּינְיָן,—הָאָט עַר רָוְהִיגְגָּעַזְגָּט,—אִיךְ פַּעֲרָבְלִיבְ דָּא. זָאָל
זִיךְ לִיְזָעָן אַנְטָלְוִיףּ, פָּאָר אַיהֲר אַיְזָן עַס אַפְּשָׁר בְּעַסְעָר. מִיר
אַבְּעָר מַיְזָן מַעַן פַּעֲרָקְוִיְּפָעָן, אַנְיִשְׁטָ, וּוּעַט דִּי גַּאנְצָע שְׁטוֹב אָונְ-
טָעַרְגָּעָהָן. אִיךְ הָאָבָּן נַאֲרָקְ קִינְמָאָל נִשְׁטָ גַּעַנְאָרָט מִין בָּעַל-הַבִּית
אוֹן הָאָבָּן קִינְמָאָל שְׁלָעָכְט נִשְׁטָ אַוִּיסְגָּעַנוֹאָט דָּעֵם דָּוְרְכָפָאָהָר-שִׁין.

ער פֿלעגט מיך שטענדיג געפֿינען אויפֿן אָרט, זאָל אַיך דאס-
 בְּאֵל אַיך זיין אויפֿן אָרט. אַיך האָב צו אַיהם גָּרנִישֶׁט אָון ער
 וועט דיר מסתמא בעזאָרגען צוֹזָאמָען מיט מײַנע קִינְדָּעָרְלָעַן.
 ביַי דִּידָּאָזִיגָּע ווערטער האָט ער זיין אויפֿגָּעהָוִיבָּעַן, צָוגָע-
 גָּאנְגָּעַן צו די קִינְדָּעַר, ווֹאָס האָבָעַן שׂוֹין גַּעֲשָׁלָאָפָעַן, פֿערְדָּעַקְט
 זיך מיט דער האָנד דאס פְּנִים אָון זיך צְעוּווִינְט.
 לִיזָּע, ווֹאָס האָט זיך זעהָר גַּעְאִילְט, האָט זיך גַּעְנוּמָעַן גַּע-
 זעהָגָעַן. דָּוְרְכָּן קוּשָׁעַן אָון טְרַעְהָרָעַן האָט זיך גַּעְזָּאָגָט:
 — גִּיט צו ווֹיסָעַן מִין מָאָן, אוֹ אַיך בֵּין אַנְטָלָאָפָעַן, אָון
 זָאָגָט אַיהם, אוֹ אַיך ווֹעֵל מיך סְטָאָרָעַן צו פָּאָהָרָעַן קִין קָאָנָאָדָע,
 זעהָט אָבָעַר, ער זאָל זיך בערְוָהִיגָּעַן.
 מעַן האָט זיך נָאָכָּאָמָּאָל גַּעְקוּשָׁט אָון נָאָכָּאָמָּאָל גַּעְווּיִינְט
 אָון, צְלַעַצְט, האָט לִיזָּע גַּעְעָפָעַנט די טְהִיר אָון אַזְוָעַק מִיטָּן
 קִינְד אָן נָאָכְט אַרְיִין.

פִּינְפָּטָעַס קָאָפִיטָעַל.

לייזעס אנטלייפען האט אַרְוִיסְגָּרְוּפָעַן אַ גְּרוֹיִסְטָ מְהוֹמָה אֵין
שְׁטוּב. דָּאָס הָאָט גַּעֲטְרָאָפָעַן צָוֵם עַרְשְׁתָּעַן מְאָלֶל, אָז אַ שְׁקָלָאָרֶךְ
זָאָל אַנְטָלְיוּפָעַן, אָוֹן דָּעֵר הָעָר שְׁלָבִי אִין גְּעוּוֹן זְעוּהָר נִישְׁתָּחַ
צְוֹפְּרִידָעַן מִטְּ דָּעֵם אַלְעָם : עַד הָאָט גְּעוּוֹאָסָט, אָז צְוִילִיבָּ דָּעֵם
וּוּעַט עַד הָאָבָעַן אַ שְׁוֹעָרָעַן סְכָסָוךְ מִטְּ הַאֲלִיְּן. אָוֹן דָּעַרְיְּבָעַר,
אָז הַאֲלִי אִין גְּעֻקּוּמָעַן זְעוּהָר אַנְ' אַוְיְגָעָרְעָגְטָעַר, הָאָט מַעַן אֵיהָם
פָּאָרְגָּעָלְלָעַט מַעַנְשָׁעַן אָוֹן פָּעָרְד, וּוֹאָס זָאָלָעַן קָאנָעַן בָּאָלְדָן נָאָכָּ-
יָאָגָעַן דִּי אַנְטָלְאָפָעַנָּע.

די יְדִיעָה, אָז מַעַן הָאָט טָאָמָן אוּיךְ פָּעָרְקִיְּפָט, הָאָט אַלְעָ-
מַעַן זְעוּהָר צְוּרְדָּעַרט, אָוֹן אַלְעָה הָאָבָעַן נָאָר גַּעֲרָעַט וּוּעָגָעַן טָאָמָן
אוֹן לִיּוּן.

דָּעַר שְׁוֹאָרְצָעַר סָאָם, וּוֹאָס הָאָט אַזְוִי גַּעֲהִיְּסָעַן, וּוַיְיַלְלָ עַד
אִין גְּעוּוֹן שְׁוֹאָרְצָעַר פָּוּן אַלְעָמָעַן, הָאָט שְׁוִין גַּעֲטָרָאָכָט פָּוּ
דָּעֵם, וּוֹי אַזְוִי עַד וּוּעַט פָּעָרְנָעָהָמָעַן טָאָמָס אָרְטָן, אַבָּעָר אֵין זַיְיָ

רעכטען גאלדערנען טריימען האט מען איהם פלוצ'לונג אַנגגעזאגט,
ער זאל אַנוֹאָטעלען צוויי פערד פאר האָלֵין נַאֲכְזּוּיָּאָגָעַן לִיוּעַן.
—הער נאָר, סאמ—האָט זיך אַנגָּעָרוּפָעַן דּוּשָׁעַק, אַ צוּוַיִי.
טער נַעֲגָעַר,—מען בעדארף וויסען, וואָס מען האָט דָא צוּ טהָאָן.
פרוי שילבי וויל דָאָך נִישְׁתָּט, מען זאל לִיוּעַן כְּאָפָעַן. דוּ פֻּרְעָן
שטעהסט עַס?

—פָּאָרוֹוָאס מִינְסְּטוֹ אָזוּוַי?—האָט סָאמֶן אַנגָּעָשְׁטָעַלְתָּ אַ פָּאָר
גִּיגִירִיגָּע אַוְיגָען.

—אַיך האָב אַלְיַין גַּעהַרְט, ווי זי האָט גַּעַזָּאָגָט: “גַּאַט צוּ
דאָנְקָעַן, וואָס זי אַיז אַנְטָלָאָפָעַן!” לְאַמְּרִיר בַּעֲסָעָר שְׂטָעָהָן אוּרָה
לייזָעָס צָד.

סָאמֶן האָט זיך פָּעָרְטָאָכָט, אַבָּעָד דּוּשָׁעַק האָט ווַיְיטָעָר
גַּעַזָּאָגָט:

—זָאָלְטָטוֹ, אַלְזָאָ, ווַיְסָעָן, וואָס דוּ האָט צוּ טהָאָן.
אוֹ דיַ פָּעָרְד זָעַנְעָן אַנגָּעָזָאָטָעַלְתָּ גַּעוּוֹאָרָעָן, אַיז סָאמֶן פָּאָרָן
זִיכְּתִּיג צָוְגָּעָגָנְגָעָן צוּ הַאָלִים שְׁרַעַקְעָדִיגָּ הַיִּצְּגָּ פָּעָרְד, פּוֹנְקָט ווי
ער ווֹאָלָט פָּלוֹמְרָשְׁט ווֹעַלְעָן פָּעָרְרִיבְּטָעָן דָעַם זָאָטָעָל, אָון האָט
אָונְטָעְרָגְעָלְעָגָט אָונְטָעָרָן זָאָטָעָל אַ שְׁטָעַכְעָדְגָעָן נָוָס. אַין אַזָּא פָּאָל
הַאָט דָאָס פָּעָרְד נִישְׁתָּט גַּעַקְאָנְטָפָעָן פָּעָרְטָאָגָעָן דֵי קְלָעָנְסָטָעָ מְשָׁא,
וַיְיל דָעַר נָוָס האָט אִיהם גַּעַשְׁטָאָכָעָן.

אַין דָעַר אַיְגָעָנָעָר רְגָע אַיז פרָוי שְׁלָבִי אַרְוֹוִיס אוּפִין
בָּאַלְקָאָן אָון האָט מִיטְּין פִּינְגָּעָר אַ רְוָף גַּעַתְּהָאָן סָאמְּן.

—הער, סָאמֶן—הַאָט זי אִיהם שְׁטִיל אָון דִּיטְּלִיךְ גַּעַזָּאָגָט,—
דוּ ווּעַסְט מִיטְּפָאָהָרָעָן מִיטְּהָאָלְיַין, אַבָּעָד דוּ זָאָלָסְט נִישְׁתָּט טְרָויִי.

בען די פערד... אָ רחמנות.

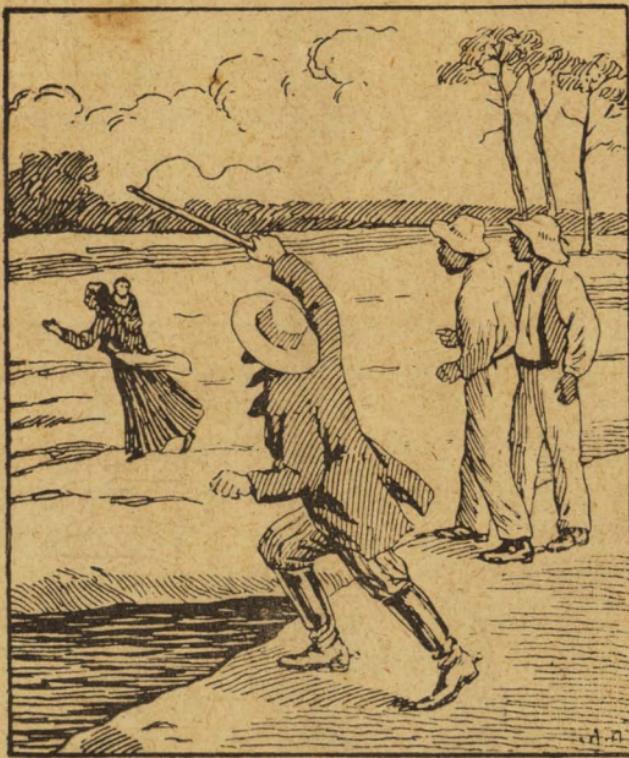
—איך וועל איזוי תהאן,—האט סאם גענטפערט מיט איזא
מינע, ווי ער וואלט זי פערשטאגען.

אוֹ הַאֲלִי אֵינוֹ אָרוּס אָוִיפָן גָּאנַיק אָוּן מְעַן הָאָט אִיהָם אָוּנַּ – טַעַרְגַּעַפְּהַרְט דָּאָס פַּעַרְדַּ, אֵינוֹ עֶרְטִיףַף, נָאָר אַיְידַעַר עֶרְהָאָט זִיךְ – רַעַכְתַּ אַנְיַידַעַר גַּעַזְעַצְטַט, אַרְאַבְּגַעַוּוֹאַרְפַּעַן גַּעַוּוֹאַרְעַן פָּוּן זַעַטְעַל.

סאם האט זיך געווֹ אַרְפָּעֵן קַאֲפָעֵן דָּאֵס פֻּעֶרֶד, אַבְּעֶר עַד
האט אומישנע אַנְגַּעַתְּהָאָן אַזָּא מְשׁוֹנָה/דִּרְגָּעָן הָוֶט, וְאָס זָאֵל שְׁרָעַ-
קָעָן דָּאֵס פֻּעֶרֶד. דָּאֵס פֻּעֶרֶד אַיז אַנְטָל אַקְאָפָעֵן אַיְבָּעֶר דָּעַר לְאַנְקָעַ.
דָּאֵס אַיְגָעָנָעַ הַאֲבָעֵן אוּיר גַּעַתְּהָאָן דִּי אַיְבָּרְגִּיגָּעַ פֻּעֶרֶד, אַוְן אַזְּ-
מְעַן הַאֲט זַיִּי, צְוָלָעַצְטָ, גַּעַכְאָפָט, זְעַנְעַן זַיִּי גַּעַוְעַן אַזְוִי מִיד, אַזְּ-
מְעַן אַט זַיִּי גַּעַמּוֹת לְאַזְעַן אַוְיסְרוֹהָעָן, אַוְן הַאֲלִי הַאֲט זַיִּיךְ גַּעַ-
מוֹזָט אַונְטָעַר גַּעַבְעָעַן אַוְן שְׂוִיְיגָעַן. פְּרוּוִי שְׁלַבְּיִ הַאֲט אַיְהָם אַוְמיִ-
שְׁגַע אַיְנְגָעַל אַדְעָן צָוּמָמְטָאָג, צָו פֻּעַרְחָאַלְטָעָן אַיְהָם דָּא אַיְבָּרִ-
עַג צִיְּטָ אַוְן דִּי מְוַהְמָעַ כְּלָאִיעַ הַאֲט פֻּעַרְצְוִיְגָעַן דָעַם מְמַטְאָג אַוְן
זַיִּיךְ לְאַנְגָּג גַּעַפְאָרָעָט אַיז קִין, כְּדִי הַאֲלִי זָאֵל אַרְוִיסְפָּאַהָרָעָן וְאָס
שְׁפָעַטְעָר. אַז עַס אַיז שְׁוִין גַּעַוְאָרָעָן רַעַלְתָּ שְׁפָעַטְלִיךְ, הַאֲט זַיִּיךְ
הַאֲלִי, אַנְיְוִיפָּעַר גַּעַטְטָעָר, אַוְיְגָעַהוַיְבָעָן פָּוֹן טִיש אַוְן זַיִּיךְ אַוְעַקְ-
גַּעַלְאָזָט אַיז וּוְעַג אַרְיָין.

האט ער געזאגט צו זיין בעגלייטער. — איך מײַן, אוּ מיר בעדארפֿעָן פָּאַהְרָעָן גִּילִּיכְ — צוֹם צַיִּיחַ —

—צונויי וועגן פיהרען צום טיך,—האט סאם געזאגט.—
לייעז האט געமוזט געהן מיטן אלטען וועג, זוויל דארט געהן
וועבעיגער מענשען. אבער ווער קאן פערשטעהן אַ פרוי,—האט ער

אבער האלי האט זי בעמערכט, וועו
זי איז געלאמען צום טײַד.

שמיילענדיג צוגעגעבען.

האָלי האָט טאָקי בעשלאָסען צו פָּאַהֲרָעָן מִיטֵּן אַלְטָעָן וּועָגֶן.
כֹּאַטְשׁ וַיְנַעַּ בְּעַגְלִיְתְּעַרְךָ הַאָבָעָן אֵיכָם פָּעַרְזִיכְעַרְטָן, אָז וְדָאָס אִין
אַ וְוַיְלַדְעַר וּועָגֶן, פָּעַרְשְׁטַעַלְטָן מִיטֵּן שְׂטִינְגָּעָר אָוָן פָּאַרְקָאנְעָס. אַבְעָר
דִּידָּאַזְגָּעָר רָאִיתָה הַאָבָעָן הַאָלִין נָאַכְמָעָהָר פָּעַרְשְׁטַאַרְקָט אַין זַיְן
דָּעהַן. אָז מַעַן אִין אַבְגַּעַפְּאַהֲרָעָן בֵּי אַ שְׁעָה צִיְּטָן, אִין מַעַן גַּעַ-
קוּמָעָן צו אַ לְאַגְּגָעָן פָּאַרְקָאן אָוָן מַעַן הָאָט זַיְקָ גַּעַמוֹזָט אַוְמְקָעָהָרָן
צּוֹרִיק. הַאָלי אִין גַּעַוּעַן אוַיסְעָר זַיְקָ פָּוָן גַּרְימְצָאָרָן.

לִיוּעַ אִין דָּעַרְוַיְיל דִּי גַּאנְצָעָן נַאֲכָט גַּעַלְאָפָעָן מִיטֵּן קִינְד
אוּיפָּ דָּעָרָהָן. אַבְעָר אַוְיְףָ מַאְרְגָּעָן הָאָט זַי גַּעַלְאָוָת דָּאָס יְוָן-
גַּעַל גַּעַהָן אַיהָר בֵּי דָּעָר זַיְיטָן, אָוָן בִּיסְלַעַכְוַיְיזָן זַעַנְעָן זַיְיָ גַּעַקְוָן-
מַעַן צּוֹם טַיְיךָ אַהֲרָיאָ. אַבְעָר זַיְיָ הַאָבָעָן נִישְׁתָּ גַּעַקְאָנְטָן אַרְיְיבָעָר-
גַּעַהָן דַּעַמְּדָאַזְגָּעָן טִיְּךָ, זַוְיִיל דָּעָר אִין הָאָט זַיְקָ גַּעַרְיהָרָט פָּוָן
אַרְטָן.

לִיוּעַ הָאָט קִין אַנְדָּעָר בְּרִירָה נִישְׁתָּ גַּעַהָאָט אָוָן הָאָט גַּעַ-
מוֹזָט וּוְאַרְטָעָן בֵּין זַי זַוְעַט בְּעַקְוּמָעָן עֲפֵיס אַ מַעְגְּלִיבְּקִיטָן, אַרְיָ-
בְּעַרְצּוֹקְרִיגָּעָן זַיְקָ אַיְבָעָר דָּעָם טִיְּךָ. דָּעַרְוַיְיל אִין זַי אַרְיִין
אִין אַ גַּאֲרִיךָן, וּוְאָס אִין גַּעַשְׁתָּאַגְּעָן אַוְיְפָן בְּרִיעָג. דָּאָרָט הָאָט
זַי גַּעַלְעָגָט דָּאָס קִינְד שְׁלָאָפָעָן אָוָן אַלְיָין הָאָט זַי זַיְקָ גַּעַשְׁטַעַלְטָן
בִּים פְּעַנְסְטָעָרָל אָוָן טְרוֹעִירִיג אַרְזִיסְגַּעַקְוָקָט צּוֹם טִיְּךָ. פְּלוֹצְלוֹנוֹגָן
הָאָט זַי דָּעַרְהָעָרט אַ טְוּפְעָרִיָּן פָּוָן פָּעָרָד אָוָן אַין דָּעָם אַיְגָעָנוּם
אוּיגָעָנְבָּלִיךָן הָאָט זַי בְּעַמְעַרְקָט הַאָלִין מִיטֵּן זַיְנָעָ בְּעַגְלִיְתְּעַרְךָ.
אַבְעָר הַאָלי הָאָט זַי בְּעַמְעַרְקָט נֶאָר דָּעַמְאָלָט, וּוּן זַי אִין
שָׁוִין גַּעַוּעַן מִיטֵּן קִינְד בִּים בְּרִיעָג טִיְּךָ. עָרָהָט זַיְקָ אַ וְאַרְפָּ

געטהן צו איהר און גערופען די נערעס, אַבער ליעז איז בעט
מעשה איבערגעשפֿרונגען, אַפְּערצְזִוְיִפְּעַלְתָּע, פֿון בְּרָעָג אֹוֵף אַ
קְרִיעַ אַיז אָן אַיז דָּעַרְנָאָךְ זַוְיִיטָעַר גַּעַלְאָפְּעַן פֿון קְרִיעַ צו
קְרִיעַ.

הָאָלִי אָן די נערעס האָבָעַן אֲפִילּוּ אַוְיסְגַּעַשְׁרִיעַן פֿון שְׁרָעַק.
דָּעַר אַיז הָאָט זִיךְ גַּעַרְאָכְעַן אָן גַּעַנְקָאָקָם אָונְטָעָר אַיהֲרָע
פִּים, עַטְלִיבָּעַ מַאֲלַ אַיז זִיךְ אַנְידְּעַרְגַּעַפְּאָלְעַן אָן זִיךְ צַעְקָרָאָצֶטְ דִּי
פִּס בִּיז בְּלוֹט, אָן אַיז זִיךְ הָאָט מִיטְ אַנְגַּעַהוַיְעָרָע אַנְשָׁטְרָעַנְגַּגְעַן
דָּעַרְגִּיכְטַּעַט דָּעַם צַוְיִיטָעַן בְּרָעָג, הָאָט זִיךְ אַלְיַין גּוֹט נִישְׁתָּעַג-
דָּעַנְקָט, וּוֹעֵר עַט הָאָט אַיהֲרָגַעַלְפְּעַן אָן אַרוּסְגַּעַשְׁלָעַפְּט זִיךְ
פָּאָר דָּעַר הָאנְד.

אָן זִיךְ גַּעַקְוּמָעַן צו זִיךְ, הָאָט זִיךְ גַּעַזְעָהָן, אָן אַיהֲרָגַעַשְׁלָעַפְּט
רַעַטָּעָר אָיז אַבְּעַקְאַנְטָעָר פְּעַרְמָעָה, אָן זִיךְ הָאָט אַיהֲרָגַעַשְׁלָעַפְּט
בַּעַטְעַן מִיטְ תְּחִנוּנִים, עַר זָאַל זִיךְ בַּעַהְאַלְטָעַן מִיטְן זָוָהָן. הָאָט עַר
אַיהֲרָגַעַשְׁלָעַפְּט אַנְגַּעַוְיִזְעַן פֿון דָּעַרְוִיְיִתְעַנְס אֹוֵף אַשְׁטוּבָה, וּוֹאוּסְעַם הָאָבָעַן
גַּעַוְואַוִּינְט, לוֹיטְ זִין מִינְגָּנָג, גּוֹטָעַ מַעֲנְשָׁעַן, אָן לִיעַז אַיז אַוְעָקָב
אָהִין.

אַ צְוִירִיכְטָעָר אָיז הָאָלִי אַרְיַין אַין גָּאַרְקִיךְ, וּוֹאוּסְעַם הָאָט
גַּעַטְרָאָפְּעַן אַבְּעַקְאַנְטָעַן מִיטְן נָאָמָעָן לְאַקְעָר. דָּעַרְדָּאַוְיִגְעָר לְאַקְעָר
הָאָט זִיךְ טָאָקִי בַּעַשְׁעַפְטִיגַּט בְּלוֹיזְ דָּעַרְמִיטְ, וּוֹאָס עַר פְּלָעַגְטְּ בְּאָ-
פָּעַן אַנְטָלָאָפְּעַנְעַ שְׁקָלָאָפְּעַן. אַוְיסְגַּעַשְׁעָהָן הָאָט עַר וּוֹי אַחְיהָ: עַר
אָיז גַּעַוְועַן מְש׊וֹנָה גְּרוּיס, מִיטְ אַגְּרָאָבָעַן וּוַיְלָדָעַן פְּרַצּוֹף, אָן גַּעַ-
טָרָאָגָעַן הָאָט עַר אַפְּוֹטָעָר מִיטְן פְּעַל פֿון אַוְיִבָּעַן. נַעֲבָעַן לְאַקְעָרְזִין
אָיז גַּעַשְׁטָאָנְעַן וַיְיַין חָבָר, אַקְלִיְין מַאֲגָעָר מַעֲנְשָׁעַל מִיטְ אַלְאַנְגָּעָר.

נָאֹז אָוּן מִיט אַוְגְּרוֹהִיגֶע் לְוִיפְּעַנְדִּיגֶעָ אַוְגְּלָעָן.

—וֹאָס מַאֲכֵט אֲ בַּעֲקָאנְטָעָר מַעֲנֵש,—הָאָט הַאַלִּי בַּעֲגָרִיסְטָלָאָקְעָרָן.—אַיְהָר וּוַיִּסְטָן, אַיְךְ בַּעֲדָאָרָף אַיְיךְ גַּרְאָד אַיְצָת הַאָבָעָן.

אַיְךְ בֵּין זַהֲרָ צַוְּפִירְדָּעָן, וֹאָס אַיְךְ הַאָב אַיְיךְ גַּעֲטָרָאָפָעָן.—אָוּן אַיְהָר, צַוְּאַלְדִּי שַׁוְּאָרֶץ יָאָחָר, וֹאָס מַאֲכֵט אַיְהָר?

הָאָט יַעֲנֵר גַּעֲפָרָעָגֶט.—אַיְךְ בֵּין אַוְמְגָלִיקְלִין,—חָאָט זִיךְ הַאַלִּי גַּעֲקָלָאָגֶט—אָוּן אַיְהָר קָאנְטָמִיר הַעֲלָפָעָן.

—אָהָא!—הָאָט לְאַקְעָר אֲ שַׁאֲקָעָל גַּעֲתָהָאָן מִיט זַיִן גַּרְוִיסְטָעָן קָאָפָן.—אַיְהָר זַעַנְתָּ צַוְּפִירְדָּעָן אַיְצָת מִיר, וּוַיִּילְאָ אַיְהָר בַּעַדְאָרְפָט מִיךְ הַאָבָעָן. וֹאָס-זַעַעַ, אַלְוָא, הָאָט אַיְהָר פָּאָר אָנְעָסָק? הַאַלִּי הָאָט פַּאֲרְדָּעְכְּתִיגָּא קָוָק גַּעֲתָהָאָן אַוְיְפָן קְלִיָּן מַעַן-שָׁעַל, לְאַקְעָרָס חָבָר, אָוּן שְׁטִיל אֲ פַּרְעָג גַּעֲתָהָאָן:

—דָּאָס אַיְזָעָר אֲ נַאֲהָנְטָעָר פְּרִינְד?

—יאָ—הָאָט לְאַקְעָר גַּעֲנְטְּפָעָרְט אָוּן זַיִן בַּעֲקָאנְטָגָעָט.

שְׁרָעָקָט זִיךְ נִישְׁתָּפְּאָר אֵיהָם, וּוְאָרוּם עַד אַיְזָעָר פָּוָן מִינְעָן לִיְּטָא.

דַּעֲמָאָלָט הָאָט הַאַלִּי דַּעֲרַצְעָהָלָט פָּוָן זַיִן אַוְמְגָלִיק מִיט לִיְּזָעָן.

דָּאָס קְלִיְּנָעָמָא גַּעֲרָעָמָעָלָעָ, וֹאָס הָאָט גַּעֲהִיסְעָן מַאֲרָקָס,

הָאָט אַוְיְפְּמַעְרְקוּאָם אַוְיְסְגַּעַהָעָרָט אַלְעָן, וֹאָס הַאַלִּי הָאָט דַּעֲרַצְעָהָלָט אָוּן אַזְּוָעָר הָאָט גַּעֲנְדִּיגָּט, הָאָט עַד אֲ פַּרְעָג גַּעֲתָהָאָן:

—וֹאָס, זַי אַיְזָעָר אֲ שְׁעָנָעָ, דִּי אַנְטָלָאָפָעָנָע?

—זַי אַיְזָעָר וּוַיִּסְטָן, —הָאָט הַאַלִּי גַּעֲזָאָגָט מִים אֲ קְרָעָנָץ.

אַיְךְ הַאָב דַּעַם הָעָר שְׁלָבִי בַּעֲצָאָהָלָט טַוְיְוָעָנָד דַּאֲלָעָר פָּאָר אַיְהָר.

—הערט נאָר, לאָקער,—האָט זיך מארקס פַּלוֹצְלוֹנָג אַנגָּרוֹן
בען,—אויב מיר וועלען זיַּי פֿאַזְעָן, קאנען מיר מאָכְעָן אַ פִּין
געשעפעטל. דאס קַנְד וועלען מיר אַוועְקְגַּעֲבָעָן האַלְיָן אָונְדִּי
מוּטָעָר וועלען מיר פֿערְקְוִיפְּעָן אַין נֵיְאַרְדְּעָן.
לאָקער האָט זיך עטוֹאָס בעדְאַכְט אָונְדִּעְנָאָך גַּעַזְגַּט:
—גַּעַמְאַכְט אַ גַּעַשְׁפֶּט.

—אַבְּעָר ווֹאָס ווֹעַל אַיך קְרִיגְעָן דַּעֲרְפָּאָר?—האָט זיך אַרְיִינְ
געמיישט האַלְיָן.

—מיר וועלען דאָך כְּאַפְּעָן אַיִּיעַר יונְגָּעָל, ווֹאָס ווֹילְט אַיהֲר
נאָר?—האָט אַיהם לאָקער גַּרְאָב גַּעַנְטְּפֶּעֶרט.
—אַבְּעָר אַיך ווֹיל אוֹיך האַבְּעָן אַ פֿרְאַצְעַנְטֶעֶל פּוֹן אַיִּיעַר
עַסְק מִיט דַּעְרָ פֿרְוִי,—האָט זיך האַלְיָן נִישְׁת בְּעַרְוָהִיגְט.
—אַיהֲר ווֹעַט. נאָך לאָגָן ווֹאַרטְעָן!—האָט לאָקער אַ קלְצָפְּ
געַתְהָאָן מִיטְעָן פּוֹיסְט אַיבְּעָרָן טִיש.—מיר וועלען אַיך דאס יונְ
גַּעַל אוֹיך נִישְׁת אַוועְקְגַּעֲבָעָן.
דעַמְאַלְט האָט זיך האַלְיָן אַונְטְּעַרְגְּעַבְעָן, אַבְּעָר עַד האָט
בלוֹיוֹ גַּעַבְעָטָעָן, מעַן זָאָל אַיהם צַוְשְׁטַעְלָעָן דאס יונְגָּעָל נִישְׁת
שְׁפַעְטָעָר ווֹי אַין אַ ווֹאָך אַרְומָן.

אַבְּעָר דאָך האָט זיך לאָקער אַנְגָּרוֹפָעָן:

—אַיהֲר ווֹעַט נאָך אוֹוי גוֹט זַיְן אָונְ אַבְּצָאַהְלָעָן אָונְנוֹ פָּאָר.
אוֹים פֿוֹפְּצִיג דַּאְלָעָר, אַנְיִשְׁת, ווֹעַט אַיהֲר דאס יונְגָּעָל אַין דִּי
אוֹיְגָעָן נִישְׁת זְעהָן. ווֹאַרְוּם עַס קָאָן דאָך זַיְן, מיר זָאָלָעָן פְּטָרָן
איַּרְדִּי צִיְּת אָונְ זַיְן נִישְׁת כְּאַפְּעָן צְמָאָל, טָאָ ווֹעַר יוֹעַט אָונְנוֹ
אַבְּצָאַהְלָעָן פָּאָר דַּעְרָ צִיְּת?

האַלְיָה האַט זיך אֲפִילוּ לאָנֶג געַעַשְׁנֶט, אֲבָעַר לְסֹוף האַט
ער זיין געַמּוֹזֶט אַרְוִיסְצָהַלְעָן די גַּעַפְּאַדְעָרְטָעַ סֻומָּע. ער האַט
וויּ אַרְיךְ מִתְגַּעַגְעָבָעָן אַהֲיטַעַלְעָ אָונֵן אַטְיכָעַל, וּוֹאָסְ לְיוֹעַז האַט
פַּעַרְגַּעַסְעָן.

—נו, אַיצְטַ מְזוּעָן מִיר זיך לאָזְעָן אַין וּוֹעַג אַרְיָין,—האַט
לאָקָעָר צַוְּגַעַאַיְלָט.—מִיר מְזוּעָן נַאֲךְ הַיְינָט זִיְין אָנוֹף יַעַנְעָם בְּרָעָ
טִיְין. אַשְׁיפָעָל האַפְּעָן מִיר.
אָונֵן וִיּ האַפְּעָן זיך צַוְּשִׁידָט מִיט האַלְיָן.

זעקסטטעס קאפאיטעל.

לייעז איז אוועק צו יונגעם הויז, וואס דער פערמער האט
אייהר אַנְגָּעוֹיוֹזָעַן. אין דעם דָּאַזְיָגָעַן הויז האט געוואוינט דער סע-
נאָטָאָר בערד מיט זיין פָּאַמִּילִיעַ. דאס איז געווֹעַן זעהֶר אַ גוֹטָעֶר
מענְשָׁן, אַבָּעֶר אֵין זיין דִּינְסָט האט ער זיך געהַלְטָעַן בֵּי דֵי
אלְטָע געוזצָעַן אָוֹן פְּלָלִים. ער האט געהַלְטָעַן, אָז אַנְטָלָאַפְּעַנְעַ
שְׂקָלָאַפְּעַן בְּעַדְאָרֶף מַעַן כְּאַפְּעַן אָוֹן אַוְמְקַעְהָרָעַן צְוִירִיק צו זִיְעָרָע
בעל-הַבְּתִים. דאס פְּלָעַגְט זעהֶר אוּפְּרָעַגְעַן זיין ווַיְיבַּ, וואס האט
פֿון גַּאנְצָעַן הַאֲרָצָעַן פִּינְט גַּהְאָט שְׂקָלָאַפְּעַרְיִי.

נָאָך אֵין דעם אַיְיגָנָעַם אוּונָדָר, ווּעַן לִיְוָע אֵיז דָוָרָך אָזְוִי-
פִּיל שְׁרָעָק, מִסִּירָת-נְפָשָׁ אָוֹן פִּין אַרְיְבָעַרְגָּעַקְוָמָעַן דָעַם טִירַ, האט
דער סְעַנְאָטָאָר בערד גַּעַשְׁמוֹצָט מִיט זיין ווַיְיב ווּגָעַן אַנְטָלָאַ-
פָּעַנְעַ שְׂקָלָאַפְּעַן.

—אֵיך פֻּרְשְׁטָעָה נִישְׁטָ—הָאָט גַּעַזְגָּט דָעַם סְעַנְאָטָאָרָס
וַיְיבַּ, אַ שְׁעַנְעַ בְּעַוּעַגְלִיכְעַ פָּרוּיַ, וואס האט אַנְגָּעַגָּאָסָעַן טִי פָּאָר

די קינדרער,—איך פערשטעה נישט, ווי קאן מען זיין שטערונג צו
די אנטלאפענע שקלאפען. קוים לויפט א מענש, מסתמא אין איהם
דאך נישט גוט געוווען ביי זיין בעל-הבית.

—איך שען זעהר הויך דיבנע געפיהלען,—האט זיך אַנגע-
רוףען דער מאן,—אַבעער דאס אַנטולויפען רופט-ארויס אַסְק צו-
רודדערונג אין דער געועלשאָפט, און דעריבער דארף מען קויקען
שטרענגעער אויף אַזָּא זאָר.

דער סענאנטאר בערד האט געוואָלט עפִיס ענטפערן דערויף,
אַבער די טיר האט זיך געהָפֶנט און דער דינער האט אַזּוּק.
גערופען די בעל-הבית טע אין קיך. אין אַ מינוט אַרום האט פרוי
בערד אַרוֹיסגעָרְפָּעָן דעם מאָן אין קיך אַריין, וואָ ער האט
דערזעהָן אַ פֿיינְלִיך בַּילְד: אַ יונְגָעַ פרוי, אַינְגָאנְצָעַן דערפֿראָה-
דעָן, מיט צוּבָלוֹתִיגְטָע פִּיס, אַיְזָן אַ גַּעַטְלִישׁ טָע גַּעֲלִיעָעַן אוּפּ
דער ערְד. פרוי בערד און די דינְסְט האָפָעָן זַי גַּעֲמִינְטְּעָרט אָון
דער דינער האט בעזּונְדָּעָר גַּעַוְאָרִימָט די פִּיס אַ דערפֿרְאַזְרָעָנָעָם
יונְגָעַל. לַיְזָעַן האט מעָן דָּאָךְ אַבְּגָעְמִינְטְּעָרט אָון אַ דְּצִילְעָרָאַקְעָנָעָט
הָאָט זַי זַי אַרוֹמְגַעְקוּקָט.

—מיין הארי,—האט ז' געשעפטשעט,—זויי האבען איהם צוּבָעַנוּמָעַן...

או דאס יונגעל האט דערהערט דער מאמעס קול, האט ער

זיך געווואָרפֿען צו איהָר, אַבְּעָר זיך צעווינִיט :
—אַיך בעט אַיר,—הָאָט זיך גַּוֹּזָגֶט, וַיְיִנְעַנְדִּיג,—רַאֲתַעַוּעַט
מֵיר דָּאָס יְוִנְגָעַל, גַּיט אַיִּהָם נִישְׁתָּאוּעַק !!.
—בָּעָרוּהִיג דִּיך, דִּיר וּוּעַט דָּאָ קִין שֻׁם שְׁלַעַכְתָּס נִישְׁתָּ
גַּעַשְׁעָהָן,—הָאָט זיך פְּרוּי בָּעָרְד צָעַרְטְּלִיך גַּעַלְעָט.
דַּעַמְּאַלְטָה הָאָט זיך לִיוּעַ בָּעָרוּהִיגְט אָוֹן אַיְינְגַּעַשְׁלָאָפֿעַן.
אַבְּעָר, שְׁלָאָפֿעַנְדִּיג, הָאָט זיך אוֹיך נִישְׁתָּאוּסְגַּעַלְאָוֹט דָּאָס קִינְדָּ
פּוֹן דִּי הָעֵדָן.

לִיוּעַ הָאָט זיך אַפְּילָו אַוִּיסְגַּעַשְׁלָאָפֿעַן אָוֹן אַוִּיסְגַּעַרְוָהָט, דָּאָר
אַבְּעָר הָאָט זיך אַוִּיסְגַּעַוּהָן אַזְוִי אַוְמְגַלְקְלָר אָוֹן עַלְעֵד, אַז פְּרוּי
בָּעָרְד הָאָט זיך צְעֻווִינִיט, קַוְקָעַנְדִּיג אַוִּיך אַיְהָר.
—דוּ בָּעָדָאָרְפָּסְט זיך נִישְׁתָּשְׁרַעַקְעָן,—הָאָט זיך אַיְהָר גַּעַ-
טְ‍רִיאִיסְט,—וּוֹאָרוּם דוּ גַּעַפְנִיסְט זיך אַין אַזְבָּעָר אַרְטָט. זָאָג מֵיר
בְּעַסְעָר, וּוּעָר בִּיזְטוֹ אָוֹן פּוֹן וּוּאָנוּן ?
הָאָט אַיְהָר לִיוּעַ דָּעַרְצָעַהָלְט דִּי סְבָה פּוֹן אַיְהָר אַנְטְּלוּיְפּוֹן
אָוֹן דִּידָּאָזְגָּע גַּעַשְׁכִּטָּע אַזְוָעָן אַזְאָהָרְצִירִיסְעַנְדִּיגָּע, אַז אַלְעָ,
וּוֹאָס זְעַנְעָן גַּעַוּעָן דָּעַרְבִּי,—זְעַנְעָן שְׁטָאָרָק גַּעַרְיהָרָט גַּעַוּאָרָעָן.
—אַבְּעָר אַרְיִמְצָע פְּרוּי,—הָאָט פְּרוּי בָּעָרְד גַּעַפְרָעָגְט,—וּוֹאָהָוִין
דָּעַכְעַנְסָטוֹ אִיצְטָן צו גַּעַהָן ?
—אַין קַאנְאָדָע.—הָאָט לִיוּעַ גַּעַעַנְטְּפָעָרָט.—קַאנְאָדָע אַז וּוִיְיט
פּוֹן דָּאָגָעָן ?

—אַ, וּוִיְיט ! הָאָט פְּרוּי בָּעָרְד אַזְאָך גַּעַתְּהָאָן מִיט דָעַר
הָאָנָּדָה.—אַבְּעָר שְׁרַעַק זיך נִישְׁתָּט, מֵיר וּוּלְעָן דִּיך אַרְוִיסְהַעַלְפָעָן.

נָאָכְדָּעַם אִיז פְּרוּי בְּעֵרֶד אַרְיִינְגָּעָן גָּאנְגָּעַן מִיטָּן מָאן אֵין אֵ
בְּעוֹגְדָּעַר צִימָעַר.

— זַי מוֹנוֹ נָאָךְ הַיִּנְטַ בִּינְאָכְט אַוּוּקְפָּאַהֲרָעַן,— הָאָט גַּעַזְאָגְט
דָּעַר מָאן.— אַנְיִשְׁטַ, וּוּטַ מָעַן זַי דָּא מָאָרְגָּעַן אַיְנְדָעָרְפְּרִיה גַּעַפְּנִיעַן.
— אַבְּעָר וּוֹאַהֲיַן זָאָל זַי פָּאַהֲרָעַן?— הָאָט דָּאָס וּוַיְיבַּ גַּעַ
כְּרָעָגַט.

הַעַר בְּעֵרֶד הָאָט זַיְךְ אֵ וּוַיְילָעַ פֻּעַרְטָאָכְט אָוֹן דָּעָרָנָאָךְ
גַּעַזְאָגַט:

— אֵ בְּעַקְאָנְטָעַן פֻּעַרְמָעַר הָאָב אִיךְ. טְרָאָמְפַ הַיִּיסְט עַר, וּוֹאוֹיַּ—
נָעַן וּוֹאוֹינְט עַר אֵ מִילַּ זִיבְעַן פָּוֹן דָּקְנָעַן, עַרְגָּעַץ אֵין אֵ הַעַק,
צְוִישָׁעַן וּמוֹפָעַן אָוֹן צָו אַיהֲם וּוּטַ מָעַן זַיְךְ גִּישָׁט צָזְוִי לִיְיכַּט
דָּעַרְשָׁלָאָגָעַן. אַבְּעָר אַוּוּקְפָּאַהֲרָעַן זַי צָו אַיהֲם וּוּטַ זַי קִינְעַוִּי
נִישָׁט קָאָגָעַן, אַוִּיסְעַר מִיר. עַרְשָׁתָעַנְס, בְּעַדְאָרְף מָעַן גּוֹט וּוַיְיטָעַן
דָּעַם זָוְג אָוֹן, צְוִיְּתָעַנְס, בְּעַדְאָרְף מָעַן אַרְיִיבְעַרְפָּאַהֲרָעַן עַטְלִיכַּע
כְּיִכְלָעַן.— עַר הָאָט אֵ וּוַיְילָעַ גַּעַשְׁוּגָעַן אָוֹן דָּעָרָנָאָךְ צְוּגְעָבָעַן.—
אַיְנְמִיטָעַן נָאָכְט וּוֹעֵל אִיךְ מִיךְ אַוּוּקְלָאָזְעַן מִיט אַיהֲר אֵין זָוְג
אַרְיִין, אָוֹן דָו גְּרִיטַט דָאָ פָּאָר אַיהֲר צָו אֵ העַמְּד אָוֹן עַפִּים
אֵ קלִיְיד.

פְּרוּי בְּעֵרֶד הָאָט אַרְוָמְגָעַנוּמָעַן דָּעַם מָאן אָוֹן מִיט טְרָעַהֲרָעַן
פָּוֹן דָּאָנְקָפְּאָרְקִיְּט גַּעַזְאָגַט:

— הָאָסְט זַהְרָ אָוֹן זַהְרָ אֵ גּוֹט הַאָרֶץ.
אָוֹן אַיְנְמִיטָעַן נָאָכְט הָאָט מָעַן זַיְךְ וּוַיְרָקְלִיךְ גַּעַלְאָזָט אֵין
זָוְג אַרְיִין. דָּעַר זָוְג אִיז גַּעַוְעַן זַהְרָ אֵ שְׁוֹעָרְעָר, דָּעַר וּוֹאָ—
גַּעַן, וּוֹאָוּ דִי פָּאַהֲרָעַר זַהְגָּעַן גַּעַזְעָסָעַן, הָאָט זַיְךְ עַטְלִיכַּע מָאָל

שיעור נישט אומגעקעהרט, און נאך גרויסע אָנשטרענונגגען און
צורת, איזו מען צולעצעט געקומען צום פערמער. דאס איזו געוווען
א הוייכער און א פטעטער מאן מיט געלע האָר און א געלער
בָּאָרוֹן. ער האָט געהאט אַשְׁרָעָקְלִיךְ אֲוִיסּוּהָן, אַפְּעָר געוווען איזו
ער ועהר א גוטער מענש. נאָכְדָּעָם ווי ער האָט פְּרִי געלאָזֶט
אלע זיינְגַּשְׁ קְלָאָפָּעָן, האָט ער מיט זיינְגַּשְׁ קִינְדָּעָר זִיךְ בְּעֻזְעַט
איין אָגְנָזְמָעָן ווַיְנָקָעַל, וואו ער האָט אַלְיָין גַּעֲרָבִיָּט פָּעָלָד-
אֲרָבִיָּט. הער בערד האָט איהָם דערצעהָלֶט וועגען ווֹאָס ער
איין געקומען צו איהָם, און געפרעגט, צֵי ווַיל ער בעשיצען די
פְּרוֹי. דערויף האָט איהָם יונגעַר קוֹרֵץ גַּעֲנְטְּפָעָרָט:
—איך וועל זי בעשיצען.

הער בערד האָט איהָם געדרייקט די האָנד און געזאגט:
—איך בין געוווען זילעַר, אָו איהָר וועט מיר אָזְוִי ענטפָעָרן.
טרָאָמָּפְּ האָט אַשְׁמִיכְעָל גַּעַתְּהָאָן אָוֹן זִיךְ אַנְגָּעָרְפָּעָן:
—אוֹרֵיב זִיךְ ווּעָלָעַן קְוָמָעַן אַהֲרָן, ווּעָלָעַן מִיר זִיךְ קְאָנְגָּעַן
בעגעגענען, ווי מען בעדארף. איך האָב זַעַקְסָ זִיהָן, ווֹאָס זַעְנָעַן
אָזְוִי שְׁטָאָרָק, ווי איך. דו מעגסט זַיְינָן רֹהִיגָּן,—הָאָט ער זִיךְ גַּע-
וּנְדָּט צו דער אוֹיסְגָּמוֹטוֹשְׁטָעָטָר לִיזְעָן, אַרְיִינְפִּיהָרְעַנְדִּיגְזִּי אַיִן
צִימָעָר,—מִיר ווּעָלָעַן דִּיךְ אַבְּהִיטָעַן אוֹיפְּזָן בעסְטָעַן אוֹפָן.
ראָרָן אַוּוּקְפָּאַהָרָעָן האָט הער בערד דערלאָנגָט טְרָאָמָּפְּן
אַסְוָמָעָ גַּעַלְד פָּאָר לִיזְעָן.

זיבעטעס קאפיטעל.

עס אין געווין אָ טרייבער פריהמאָרגען, בשעת טאמ האָט
בעדארפַט צוגענומען ווערדען פון זיין פריהערדייגען בעל-הבית.
טאמ האָט אויסגעזעהן זעהר מרה-שחורה/דיג און די מוהמע קלְלאַיַּע
האָט ווילעוויז געוויישט די טרעהרען: טאמ האָט בעדארפַט באָלֶד
אוועקַפְאַהֲרָעַן. ער האָט זיך אויפגעהייבען, צוגעגאנגען צו די
שלאָפַענדיגע קינדרען האָט לאָנג געקוקט אויף זיין.
—אפשר צום לעצטען מְאַל! —האָט ער אַרויסגעזאגט מיט
אָ פֿערשטייקטען קוֹל.
דעםאלט האָט קלְאיַע נישט אויסגעהאַלטען און זיך הוֵיכַן
אויףַן קוֹל צעוווינט.
— איך ווים, אָז מען בעדארפַט געהאָרְבָּעַן און פָּאלְגָּעַן.—
האָט זי גע'טענהָט דורך טרעהרען.— אָבער ווֹאָס אִין די פֿעֻולָה
דעַרְפּוֹן? ווֹאָלֶט איך כָּאַטְש געוואֹוסט, ווֹאָו דו ווֹעַסְט זיין. די
פריצ'טַע גיט אֲפִילּו אַיהֲר ווֹאָרט אויסצּוֹקוֹיפָּעַן דיַך אַין אָ יְאָחָר

אַרְדָּם, אֲבָעָר אִיךְ ווַיֵּס דָּאָךְ, ווַיַּמַּעַן בְּעַגְעָהֶת זִיךְ דָּאָרְט מִיטָּשׁ
שְׁקָלָאָפָעָן: ווּוֹסְטָ דָּאָךְ לְאָנְגָּג נִישְׁתָּאָסְחָאָלְטָעָן!

טָאמָ אִיז גַּעַשְׁטָאָנָעָן מִיט אַנְאָרָאָבְגָּעָלְאָזָעָן קָאָפְ אָוָן הָאָט
שְׁטִיל אַרְוִיסְגַּעַזָּגָט:

—כְּלָאַיעַ, אָוּמָעָטוּם אִיז פָּאָרָהָאָן אִין גָּאָט אָוָן מִיר בְּעַדָּאָרַ—
צָעַן אַיִּהְם דָּאָנְקָעָן כְּאַטְשׁ דָּעַרְפָּאָר, ווֹאָס מַעַן הָאָט מִיר פְּעַדְקְוִיפָּט,
ニִשְׁתָּאָרְטָעָן דִּיךְ מִיט דִי קִינְדָּעָר. בֵּין אַהֲרָעָהָאָט אָוָנוּ גָּאָט אָבְגָּעָהָאָט,
אַיִּצְטָמָ וּוּלְעָן מִיר הָאָפָעָן וּוּיִיטָּעָר.

—וּוֹאָס הָאָט אָוָנוּ גָּאָט אַוִּיסְגַּעַהָאָט! —הָאָט כְּלָאַיעַ אַנְגַּעַהָוִיַּה—
בְּעַן מִיט אַטְאָן הַעֲכָעָר אָוָן דִי טְרַעְהָרָעָן הָאָבָעָן זִיךְ אִיהָר גַּעַ...
שְׁאָטָעָן פָּוָן דִי אַוִּיגָּעָן,—קוּוִים בִּזְוּטוּ פְּעַרְקְוִיפָּט גַּעַוְאָרָעָן, אִין שְׁוִין
נָאָךְ אַלְעַמְּעָן...

—כְּלָאַיעַ,—הָאָט זַי טָאמָ ווַיַּיךְ אַנְגַּעַנוּמָעָן בֵּי דָעַר הָאָנְדָּ—
רִיְיךְ נִשְׁתָּאָזְוִי, דו מַאֲכָסְטָ מִיר אַוְאָונְדָ אַיְן הָאָרָצָ... דָעַר בָּעַלְ—
הַבִּית ווֹאָלְטָמִיךְ אָודָאִי נִשְׁתָּאָפְרָקִיפָּט, ווֹעַן עַד ווֹאָלְטָ נִשְׁתָּאָ
גַּעַוְעָן גַּעַזְוָאַנְגַּעַן דָעַרְצָו. דִי נֹוִיט הָאָט אַיִּהְם גַּעַבְרָאָכָט דָעַרְצָו.
כְּלָאַיעַ הָאָט מַעְהָר נִשְׁתָּאָפְרָעָט. עַס הָאָבָעָן זִיךְ אַוִּיגָּעָ—
כָּאָפָט דִי קִינְדָּעָר אָוָן דִי גַּאנְצָע פָּאָמְילִיעָהָאָט זִיךְ גַּעַזְעָצָט צָוָם
טִישׁ פְּרִישְׁטִיקָעָן—דָעַם לְעַצְעָן פְּרִישְׁטִיקָ. נָאָכָדָעָם הָאָט כְּלָאַיעַ
פְּעַרְפָּאָקָט זַיְגָע זַאָכָעָן אָוָן דָעַרְבִּי פָּאָר זִיךְ גַּעַרְעָטָ:

—דָאָהָאָסְטוּ אַהֲמָדָר, אַפָּאָר זַאָקָעָן... גַּעַזְעָסָעָן בִּינְאָכָט
אָוָן דִיר אַוִּיסְגַּעַלְאָטָעָט אָוָן אַוִּיסְגַּעַצְרָעוּוּת... וּוֹעַר ווּעַט עַס דִיר
אַיִּצְטָמָת טְהָאָן? ..

אוֹן זַי הָאָט זִיךְ פָּוָן דָאָסְנוּיִ צָעָוְוִינְט. בָּאָלְדָ דָעַרְוִיף אִיז

אַרְיֵין פָּרוֹי שַׁלְבֵּי, אָנוּ אָזֶה זֶה הָאָט דְּעַרְוָתָהן זֶה מְרַחַ-שְׁחוֹה-דִּיגָּע
פְּנִים-עַרְ, הָאָט זֶה זַיְקָ אַוְיךָ צְעוֹוִינֶט.

— טָאמֶם,— הָאָט זֶה גַּעֲזָאנֶט,— אַיךָ קָאָן דִּיר, לִיְידָעָר, נִישְׁטָ
הַעֲלָפָעָן. אָזֶה אַיךָ וְאָל דִּיר גַּעֲבָעָן גַּעַלְד, וּוּעַט מַעַן עַס דִּיר צָרוֹ
נַעַמְעָן. אַבְּעָר אַיךָ גַּיבָּ דִּיר אַשְׁבוּהָ פָּאָר גָּאָט, אָזֶה אַיךָ וּוּעַל
דִּיר אַוִּיסְקוּיפָּעָן בָּאַלְר, וּוּי עַס וּוּעַט נָאָר מַעְגָּלִיךָ זַיְן. זַיְיָ זַיְכָּעָר
אָנוּ פָּעָרְלִיךָ נִישְׁטָה דִּי חַאְפָנוֹנָג.

אַיְהָרָע וּוּרְטָעָר זַעַנְעָן אַיְבָּעָרְגָּעָרִיסָעָן גַּעַוְאָרָעָן דָּוָרָךְ הָאָ
לִיְיָן, וּוֹאָס אַיְוֹ אַרְיֵינְגָּעָקָומָעָן אַיְן שְׁטוּב אַיְן גַּעַנוּמָעָן טְרִיבָעָן
טָאָמָן אַיְן וּוֹעָג אַרְיֵין.

טָאמֶם הָאָט גַּעַנוּמָעָן זַיְן זַעַקָּעָל אַוִּיפָּעָן פְּלִיצָעָ אָנוּ אַיְן רָוּ
הַיְג אַיוּקָ מִיט זַיְן נִיעָם בָּעַל-הַבִּיתָה. דָּאָס וּוּבָ מִיט דִּי קִינְדָּעָר
זַעַנְעָן אַרְיֵיסָגָעָלָאָפָעָן בָּעַגְלִיטָעָן אַיְהָם. אַלְעָ שְׁקָלָאָפָעָן הַאָפָעָן זַיְךָ
מִיט אַיְהָם צְוַעְגָּעָנָט אַיְן צְוָקָוֶשֶׁת. עָר אַיְזָן גַּעַוְעָן דָּעָר אַיְנְצִיגָּעָר,
וּוֹאָס אַיְזָן שְׁטָאָרָק בָּעַלְיָבָט גַּעַוְאָרָעָן פָּוָן דִּי שְׁקָלָאָפָעָן. אָז טָאמֶם
הָאָט זַיְךָ אַנְיְדָעָרְגָּעָזָעָט אַיְן וּוֹאָגָעָן. הָאָט חָאָלִי אַרְיֵיסָגַעְנוּמָעָן אַ
פָּאָר פִּיס-קִיְּטָעָן אַיְן אַיְהָם אַנְגָּעָתָהָן. דִּי שְׁוֹאָרְצָעָ שְׁקָלָאָפָעָן.
מַחְנָה הָאָט זַיְךָ בָּעַוְעָגָט פָּוָן גַּרְיְמְצָאָרָן אַיְן פָּרוֹי שַׁלְבֵּי הָאָט אַ
גַּעַשְׁרִי גַּעַתְּהָאָן פָּוָן אַיְהָר גַּאֲנִיק:

— הַעָרָהָאָלִי, אַיךָ פָּעָרְזִיכָּעָר אַיְיךָ, אָז דָּאָס אַיְוּבָּרְגָּ
עָר וּוּעַט נִישְׁטָ אַגְּטָלְיוּפָעָן.
— אַבְּעָר אַיךָ וּוּלָקָ נַאֲכָאָמָל נִישְׁטָ רַיְזִיקְרָעָן,— הָאָט אַיְהָר
דָּאָלִי גַּרְאָב אַבְּגָעָנְטָפָעָרָט.— אַיךָ הָאָפָ שְׂוִין גַּעַפְּטָרָט פִּינְפְּהָוָנְדָעָרָט
טָאָלָעָר, גַּעַנְגָּוָג.

האלֵי האָט אַ שמיִץ געטהָאָן דאס פערד און דער ווֹאגען
האָט זיך געריהרט.

טאמֶס האָט צום לעצעטען מאָל אַ קוק געטהָאָן אוּפֶז זיין
שטיילער ליבער הײַם.

אַבגעפֿאָהרען אַ מייל, האָט זיך האָלי אַבגעשטעלט נועבען
אַ שמיד, צו מאָכען אַ פֿאָר הענדקייטען פֿאָר טאמֶן.

אין דער אַיגענער ציִיט האָט טאמֶס דערהערט אַ כְּרָאָפָען
פֿון פערד. אין אַ מינוט אַרום האָט ער דערזעהָן שעלבֿיס זוהָן,
וּואָס אַיז נאָך פֿון קִינְדוּיִז אַן גְּזוּעָן זעהָר צוגעפֿונְדָעָן צו
טאמֶן.

—וּואָס פֿאָר אַ געמיִנְהִיט! —האָט ער אוּסגעשריעָן און
אַרומגענוּמָען טאמֶן, —אַיך ווֹאלְט בשומ אָפָען נישט דערלְאָזֶט, מעָן
וּאלְ דִיך פֿערקִיפֿעָן.

טאמֶס האָט זיך זעהָר דערפֿרעהָט, דערזעהָנְדִיג אַיהם.
—אַיך בין אַזוי צופֿרידען, ווּאָס אַיך קָאָן מִיך מִיט אַיך
צְוֹעֲגָעָן. אַזוי ווֹאלְט מִיר זעהָר אַומְעָטִיג גְּעוּעָן אַוּעָקְצָוָפהָ-
רָעָן. אַיהֲר ווִיסְט דָאָך, ווִי אַיך האָב אַיך לִיב.
דער יונְגָעָר דַושָאָרוֹשׁ, דערזעהָנְדִיג די קִיטָעָן, האָט אוּס-

געשריעָן:

—וּואָס אַיז דאס אַזוִינְס? אַ חֲרֵפָה און אַ בּוּשָה! אַיך ווּעָל
געבעָן פֿעַטְשׁ דַעַמְדָאָזְגָעָן סָוחָר, ווּאָס האָט זיך דערוּוּגָט אַנְ-
צּוֹתָהָאָן קִיטָעָן!

אַבְעָר טאמֶס האָט זיך גענוּמָען בעטָעָן בַּיִ אַיהם:
—טְהוּט עַס נִישְׁט, ווּאָרָם מִיר ווּעָט נאָך עַרְגָּעָר זִין. בע-

שער זאגט מיר צו, אַיְהָר ווועט שטענדיג זיין אָזָא גוטער, ווי
אייער מוטער,

און דער בעוועגליכער יונגעל האט געענטפערט :
— זיי רוהיג, טאמ, איך וועל דיך אויסקייפען. איך גיב
דייר מײַן וואָרט. אַט האָסטו אַטְאַלער צום אַנדענק וועגן מיר.
טהו איהם אָן אויפֿן האָלו. דער טַאַלער האָט אַלעכעלע.
בִּידָע, טאמ און דאס יונגעל, האָבען זיך האָרציג אַרום-
גענומען און, ווי ברידער, זיך צוקשט.

אַכְטָעָם קָאָפִיטָעָל.

אין וואשינגטאן האט האלי געקייפט נעהרעס און האט זיך
געזעקט מיט דער סחרורה אויפֿן שינֿ, וואס געהט איבער דעם
טייך אהאייך. ער האט געהקט בדעה צו דערקייפען נאך נעהרעס
אין יונע ערטאָר, וואו די שיף שטעלט זיך אָב. אויפֿן שיף אין
געווען פרעהילן. דער עולם האט געגעסען, געטרונקען וויאין און
געלאָקט, און דאָרט, וואו די פערקייפט נעהרעס זונען געשטֿאָ-
גען, צוישען נאָסֶע וווענד און קאָסטענס סחרורה, איז געווען טונּ-
קעל און אומעטיג, ווי אויפֿ אָבִית-עוֹלָם. בלוייז פון צייט-צְוִ-
פלעגט זיך אָברופען אין נעהרע צום צויזיטען :
—ברודער, מיר זונען פערפאָלען אויפֿ אַיְビָּג, מיר וועלען
שווין מעהר די ליכטיגע זון נישט זעהן. צו וואס האבען מיר ביַ
אייצט געלעבט ?

די שיף איז זויטער געגעגען איהר וועג און האט זיל צוגעשטעלט ביים שטעדטעלע קענטוקי. האלי איז אראָבעגעגען אויפֿן ברעה און איז באָלד געקומען צוריק מיט אַנְשֶׁעֲנִידָגָג געקלִידְטָעָר פְּרוּי, ווֹאָס האט געה זלטען אַ זוּיגּ-קִינְדָּ אָוּפּ די הענד. די פרוי האט זיך אַנְידְּרָגְעֻזְצָט אָוּפּ אַ שְׁטוּהָל אָון האט גענומען שְׁפִילְעָן מִיטְ'ן קִינְדָּ.

או די שיף אוועק פון קענטוקי, אוין האלי צווגעגענגען
צו דער פרוי אוון האט פערפיהרט אַ שמוועס מיט איהר.
—איך גלויב איך נישט,—האט די פרוי מיט פעס געואגט,
האלי האט געלעט זיין בויך מיט אַ דיקער רויתהאָחריגער
האנד, אוון האט זיך אַנגערופען:

—אויב דו גלייפט נאך אלץ נישט, וועל איך דיר וויאען
א פאפיר מיט אונטערשריפט פון דיין בעל-הבית.
און ער האט ארישגענו מען פון בוזימטאש א פאפיר.
—דאָ קאנסטו זעהן,—האט ער געזאגט,—או דו קאסט מיר
נישט ביליג.

בֵּין דער פרוי זענען פִּיכְטַ גָּעוֹאָרְעָן די אוּיגָעָן.
 — אֲלִיגָעָן! — האָט זַי אַ גַּעַשְׂרִי גַּעַתְּהָאָן מִיט טְרַעַהְרָעָן אַין
 קָוָל. — מַיִן בָּעֵל-הַבִּית הָאָט מִיר גָּעוֹאָגָט, אָז אַיךְ וּמְעַר אַוְעַקְעָגָע-
 שִׁיקְטַ אַין יַעֲנֶדֶר שְׁטָאָדֶט, וּוֹאוֹ עַס אַרְבִּיטַ מַיִן מַאַן. אָונְ אַיךְ
 גְּלוֹיבַ נִישְׁטַ, אָז מַיִן בָּעֵל-הַבִּית וְאַל לִיגָעָן.

האליל האט איהר אַבער אויפגעוויזען מיט ראיות, או דאס
אייז נישט אזוי. ער האט לאנג גערעדט מיט איהר און זי האט
צולעצעט פערשטאנגען, או איהר בעל-הבית האט זי באמת פער-

קְוִיפֶת דַעֲמָלֶט הָאָט זֵי אַרְאָבְגָעָלָאָזֶט דַעַם קָאָפֶ אֹן הָאָט גַעֲקוּקֶט
אַין ווַיְנְקָעֶל מִיט טַעַמְפָע בְּלִיקָעֶן .—
הָאָסֶט אַ וּוְאוִיל יְנוּגְעָלָע,—הָאָט אַיְהָר עַמִּיך בְעַמְרָקֶט.—
וַיְפִיל אַיְזָעָר אַלְטָט ?
די מַוְתָעָר הָאָט, אַ בְּלָאָסֶע, אַיְפְגָעָהוַיְבָעָן דַעַם קָאָפֶ אֹן
גַעֲזָאָגֶט :

—נִיְין נִיט אַ הַלְּבָעָן חָודֶש .
דַעַר אַוְנְבָעְקָאנְטָעָר הָאָט זֵיך אַוְמַגְעָדְרָעָת צָו הַלְּיָין אֹן
בְעַמְרָקֶט :
—מִיר גַעֲפָעָלֶט די פְרוּי, ווֹאָס אַיְהָר הָאָט גַעֲקוּיפֶת. וּוֹאוּ—
הַיְן פִיהָרֶת אַיְהָר זֵי ?
הַאֱלִי הָאָט בְּרִיטִילִיך גַעֲעַנְטָפָעָרֶט, וּוֹי אַ מעַנְשׁ, ווֹאָס הָאָט
גַעֲהָאַנְדָעָלֶט אַ מְצִיאָה :
—יֵאָ, אַ גַעֲרָאַטְעָנָע פְרוּי. אַיְנְעָר אַ פְעַרְמָעָר קוּיפֶת זֵי בַיִ
מִיר. עַר בְעַדְאָרָף הָאַבָעָן אַ דִינְסֶט .
דַעַר אַוְנְבָעְקָאנְטָעָר הָאָט גַעֲפָרָעָגֶט :
—אֹן דָאָס קִינְד ? וַיְפִיל וּוַיְלַט אַיְהָר פָאָר דָאָס קִינְד ?
פְעַרְקְוִיפֶת מִיר עַס .
הַאֱלִי הָאָט אַיְהָם אַבְגָעְפִיהָרֶת אַין אַ ווַיְנְקָעֶל אֹן הָאָט גַעַ-
מַאֲכֶט מִיט די העַנד. בִּידְעַה הָאַבָעָן זֵיך לְאַנְג גַעֲדוֹגָעָן. צּוֹלָעָצֶט
איּוֹ דָאָס יְנוּגָעָל פְעַרְקְוִיפֶת גַעֲוֹאָרָעָן .
—וּוֹאוּ גַעְהָת אַיְהָר אַרְאָב ? הָאָט הַאֱלִי גַעֲפָרָעָגֶט .
דַעַר אַוְנְבָעְקָאנְטָעָר הָאָט גַעֲרִיבָעָן די העַנד אֹן הָאָט גַעַ-
מִיטִילִיך אַרְוִיסְגַעְמָוְרָמָעָלֶט :

—אין לויאיזויל.

—אויסגעצייכענט! —האט האלי זיך געפֿאַלט מיט א טיכעל איבערן פנים.—דעםאלט וועט שוין זיין פינסטערליך. מען בע- זארף אָבער צונעהמען דאס קינד פון דען מוטער פָּאוֹוָאַלְיעַן, פָּאוֹוָאַלְיעַן, זי זאל נישט הערען.

או די שיף או צוגענאנגען צר לויאיזויל, האט די פרוי אָוּוּקְגָּלְעָגֶט אַיהֲרֵ שְׁלָאָפְּעַנְדִּיגְ קִינְד אַוְיִףְ אַבְּרִיאַיְתָּעֵן קָאַסְטָעֵן אָוָן אַלְיִין אַיז וַיַּ אַיְלָעַנְדִּיגְ אָוּוּקְגָּלְעָגֶפְּעַן צָוֵם האַפְּעַן: זי האט גע- רַעַכְעַנְט צָוֵם תְּרַעַפְּעַן אַיַּהְרֵ אַיהֲרֵ מַאן. דַּעַם מַאן האט זי נִשְׁטַּגְעַפְּוֹנְעַן, אָבער או זי, אַיז אַרוֹיְףְ אַוְיִףְ דַּעַרְ שִׁיפְ, אַיז שוין אַיהֲרֵ קִינְד נִשְׁטַּגְעַפְּוֹנְעַן אַוְיִףְ קָאַסְטָעֵן.

די פרוי אַיז מיט אַמְּאַל בְּלָאָס גַּעַוְאָרְעַן אָוָן האט אַרוֹיסַס- גַּעַלְאָזַט אַפְּעַרְשְׁטִיקְטָעֵן גַּעַשְׁרִי. נַאֲכְדָּעֵם האַבְּעָן אַיהֲרֵ גַּעַנוּמָעֵן פָּאַלְעָן טְרַעַהְרַעַן פָּוֵן די אַוְיִגְעַן גִּיךְ-גִּיךְ, פָּוּנְקָט וַיִּ דְרַאְפְּנָעַ קְלָא- רַע פְּעֻרְעָלָן.

אָבער בָּאַלְד אַיז אויסגעוֹאַקסָּעֵן האלי מיט אַמִּיטְלִיְידַס- מִינְעַלְעַ אַוְיִףְ פָּעַטְעַן פְּנִים. עַד האט זי אַנְגָּעַנוּמָעֵן בַּיִּ דַעַר האַנד אָוָן גַּעַזְוָגֶט:

—נִישְׁקָה, נִישְׁקָה, זַיְזַי נִשְׁטַּמְצָעָר. וּוֹאָס אַיז דָּא אַזְוִינְס גַּעַשְׁעָהָן? דו וּוּסְט זַיְזַי גּוֹט אַיְנָאַרְדָּנָעֵן אָוָן דָּאָס יַוְנְגָעַל וּוּסְט זַיְזַי גּוֹט אַיְנָאַרְדָּנָעֵן. בַּיְדָעַן וּוּסְט זַיְזַי גּוֹט. מַעֲגַסְט זַיְזַי פְּעַרְלָאָזַעַן אַוְיִףְ מִירַ, אַיךְ וּוֹיִס וּוֹאָס אַיךְ רַיִדַּ. שַׁוִּין נִשְׁטַּת דָּאָס עַרְשְׁטָעַ מַאְלָ גַּעַשְׁעָהָן אַזְוִינְעַ זַאֲכָעַן. נִישְׁקָה, נִישְׁקָה.

די פרוי האט שוין נישט געוויינט מעהָרָה, זי האט בלויין

געוקום מיט טעטטע שטארע אויגען אויפֿן וווײטען וואסער, ווי
אַ מענשׂ, וואָס האָט זיך נָאָר-וּוֹאָס געריהרט פָּוּן זִגְעָן.
טָאָס האָט אַיהֲר צוּגְעָוּוֹאָרְפָּעָן פָּוּן זִיְּן טוֹנְקָעָלָעָן נָאָסָעָן
ווַינְקָעָל:

— לִיבָּע שְׁוּעַסְטָעָר, גַּעֲדָעָנָק נָאָר אַיִּין זָאָךְ: פָּאָרְהָאָן אַ
גָּאָט אוּוֹף דָּעָר וּוּעָלָט. גַּעֲדָעָנָק נָאָר: אַיִּין גָּאָט אַיבָּעָר אָנוֹן אַלְעָ-
מָעָן. אָנוֹנוֹעָד פָּעָרְגָּאָסָעָן בְּלָוֶת וּוּעָט נִישְׁתְּ פָּעָרְשְׁוּיְגָעָן וּוּעָרָעָן.
אוֹן עָר האָט אַ הַוֵּיב גַּעֲטָהָאָן אַיִּין לוֹפְּטָעָן דִּי הַאנְדָּ.

דרוַיסָעָן אַיִּז צוּגְעָפָאָלָעָן דִּי נָאָכָט, אַ שְׁטִילָע, אַ קְלָאָרָע,
מיַט שְׁטָעַרְנְדָלָעָר, עַהְנְדִּיךְ צָו שְׁפִוּזְעָלָעָךְ. דִּירָאָזִיגָע נָאָכָט האָט
אַזְוִי וּוּ צְגָעְדָּעָקָט דָּעַם טּוּמָעָל אוּוֹף דָּעָר שִׁיף אוֹן אַלְץ אַיִּז
לְאַנְגָּזָם אַיְנְגָעָשְׁלָאָפָעָן.

איַנְמִיטָעָן נָאָכָט האָט זיך טָאָס אוּוֹפְּגָעָכָאָפָט אוֹן האָט גַּע.
זַעַהַן, וּוּ עַפְּסָים אַ שְׁאָטָעָן אַיִּז פָּאָרְבִּיְגָעָלָאָפָעָן פָּאָרְבִּי אִיָּהָם.
בָּאָלָד דָּעְרוֹף האָט זיך דָּעַרְהָעָרָט אַ פָּאָל אַיִּין וּוּאָסָעָר. עַמְּיזָה האָט
זיך אַרְאָבְגָּעוֹוֹאָרְפָּעָן פָּוּן דָּעָר שִׁיף אַיִּין טִיךְ אַרְיָין. טָאָס האָט
זיך אַרְוָמְגָעָקָט: דִּי פְּרוֹי אַיִּז נִישְׁתְּ גְּעוּוֹזָעָן אוּוֹף אַיהֲר אָרְטָ.

אַינְדָּעָרְפְּרִיה האָט הַאָלִי דָּעְרָהָעָרָט פָּוּנָס אָוּמְגָלִיק. עָר האָט
בָּאָלָד גַּעַהְיִיסָּעָן דָּעְרָלְאַנְגָּעָן זיך פְּרִישְׁטִיק, אוֹן אָז עָר האָט זיך
גְּעוֹצָט בַּיִּם טִישָׂ, האָט עָר, פִּיְּפָעְנְדִּיךְ, פָּעָרְצִיְּבָעָנָט דָּעַם שאָ-

דָּעָן אַיִּין אַ בִּיכְעָלָע.

— בְּרָעָנְג-אַהֲרָר אַ גּוֹטָע פְּלָאָשׂ וּוַיְיָן,—הָאָט עָר גְּעוֹזָגָט דָּעַם
שִׁיפְּדִינְעָר—וּוֹאָרוּם אֵיך לֹאֵך פָּוּן אַזְוִינָע הַזְּקוּחוֹת.
אַיִּצְתְּ האָט זיך דִּי שִׁיף גַּעֲלִיטָשְׂטָא אַיבָּעָר דִּי שְׁטִילָע וּוֹאָ-

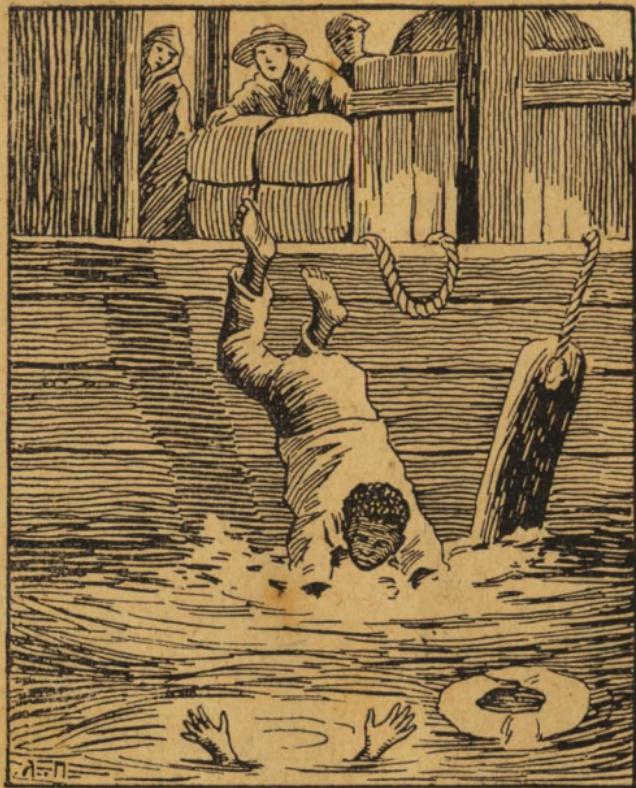
טערן פונס שענעם טיך מיסיסי. די פערקוייפטע נונגראעס האָ-
 בען זיך נאָך אלֶיך געשטייקט אין נאָסען ווינקעל, אַבער האָלִי
 האָט געטרונקען ווינין, גערויכערט גוטע סיגאָרען און געפֿייפט.
 טאמּ האָט אֲפֿילו שטאָרְק נושאָ-חַנּ-געווען ביַיַּהְלִין. טאמּ
 אַיּוֹ שטענדיג געווען געהאָרוֹזָם און פְּליַיסִיג און האָלִי האָט זיך
 בעצְוִיגָעָן צוֹ אַיהם מיט צוֹתְרוֹי.

פון אַנהויב האָט נאָך טאמּ געטראָגָעָן זיינע קייטען, אַבער
 ער האָט געגעבען האָלִין אַ וואָרט, אַ ער ווועט נישט אַנטְלוּיְפָעָן,
 און האָלִי האָט אַיהם בעפרײַיט פון זי. זיצען גַּאֲרָה אַרבִּיט
 האָט טאמּ נישט געקָאנְט, האָט ער געהאָלְפָעָן די מאָטְרָאָזְעָן אַדְעָר
 בערוהיגט און געטְרִיסְט די אוּפְגַּעַרְעַגְטָע פֻּרְקּוּיְפָטָע נונגראעס,
 ווֹאָס זענָען צְוֵויַי אַכְזָרִיות דִּיג אַוּקְגַּעַרְיסָעָן געווֹאָרָעָן פון זייער
 הַיְמָם.

אין אַ פרײַיעַר שעָה פְּלָעַגְט ער טְרָאָכְטָעָן פון דער הַיְם
 אַדְעָר בעטָעָן צוֹ גַּאֲטָמִיט שְׁטִילָעַ האָרְצִיגָע חַפִּילָות. אוּפְּן שִׁיף
 האָבָעָן אַיהם אלָע לִיב בעקּומָעָן.

צוֹוִישָׁעָן די פָּאַסְאַזְשִׁירָעָן אוּפְּיך דער שִׁיף האָט זיך געפּוֹנוּעָן
 אַיְינָעָר אַ יונְגָעָר פְּלָאַנְטָאַטָּאָר*) פון נַיִ-אַרְלָעָן מִיטָּן נַאֲמָעָן
 סָעָן-קָלָעָר. צוֹאַמָּעָן מִיט אַיהם אַיּוֹ געפָּאָהָרָעָן זַיִן זַעַקְסִיְּהָרִיג
 מִידָּעָלָע מִיט אַיהָר נִיאָנָעָ. געהאִיסָּעָן האָט דָּאָס מִידָּעָלָע כּוֹהַלָּע

*) פְּלָאַנְטָאַטָּאָר — אַ בְּעַל-הַבִּית פָּון אַ פְּעַלְד, בְּזַוְיִיחַת מִיט יַעֲנָע מִינִים פְּלָאַנְטָאַטָּאָר
 צוֹנָגָעָן, ווֹאָס בוּיטִיגָעָן זיך אַיּוֹ אַ בְּזַוְנְדָעָר הַשְּׁגָחָה, צוֹם בִּימְשָׁפִּיל, טִיְּגָעָן, קָדוּעָן, טָאָר
 בְּזָק, צְקָעָר-דְּאָהָעָן אַיּוֹ דַּ, גָּל.

וְיֵאשׁוּ אֶת־עַצְעָר מִעֲנֵשׁ אֵין אֶרְדֵּינָ
גַּעַשְׁפְּרוֹנְגָּעָן אֵין וּוּאַסְעָר.

און געהאָט האָט זי הימעלבלוייע אויגען אָן גָּאַלדענע לאָקען.
דאָס איז געוווען אָן' אונגעעוועהנלייך גוט קינד מיט יונעם וואַרימען
שיין אויפֿן פנים, וואָס פְּלַעֲגַת אַרְיוֹסְרוּפֶּעֶן אַ שְׁמִיכָּעֵל בַּיִּזּוּ
דעַרְשָׁלָאָגָעֵנָעּ מענשען. דער, וואָס האָט דערזעהן דאס מײַדעלע,

האָט זיך באָלֶד דערשפֿידֶּט לִיכְטָעֶר אוֹיף דער נְשָׁמָה.

אייז זיך געשטאנגען נְעַבְּעָן אָן' אַרְבִּיטְעָר, האָט אִיהם אויס-
געוווען, אָז דִּי אַרְבִּיטְעָר אִיז לִיכְטָעֶר געווֹאָרָעָן, האָט זיך אַ קָּוּק
געטהָאָן אוֹיף אַ מַאְטְּרָאָן, האָט זיך אִיהם געדאָכֶט, אָז עַד ווערט
יונגעָר אָוָן שענער, פּוֹנְקָט ווֹי דִּי זָוָן ווֹאָלֶט אוֹיף אִיהם גַּע-
שִׁינְגֶּט.

טָאָם האָט אַלְעַמְּאָל לִיב געהאָט קִינְדָּעָר, אַבְּעָר חֹהָלָע
האָט אִיהם גָּאָר עַנְטַצְּקֶט. קִינְגָּעָר האָט אַזְוִי נִישְׁתְּ גַּעֲקָאָנְט שְׁפִי-
לְעַן מִיט אַ קִינְדָּר, ווֹי טָאָם אָוָן צָו קִינְגָּעָם האָט זיך אַ קִינְדָּר אַזְוִי
נִישְׁתְּ צְוֹגְעַבְּוֹנְדָעָן, ווֹי צָו אִיהם. אָוָן דִּי קְלִינְגָּעָחֹהָלָע האָט זיך
אַזְוִי צְוֹגְעַבְּוֹנְדָעָן צָו דַּעַמְּדָאַזְוִיָּעָן פְּעַרְקּוּיְפְּטָעָן נְעַגָּעָר, אָז זיך פְּלַעֲגַת
זִיכְעָן מִיט אִיהם שְׁעָה עַנְלָאָנָג אוֹיפֿן שִׁפְרָעָק, פְּלַעֲגַת זיך שְׁפִי-
לְעַן מִיט אִיהם, לְעַגְעָן דאס קַעְפָּעָל צָו אִיהם אוֹיפֿן שְׂוִיס אָוָן
עַד פְּלַעֲגַת אִיהָר דַּעַרְצָהָלְעַן שְׁעַנָּעָ לִיבָּעָ מַעַשָּׁה לְעַן.

איינְמָאָל, בְּשַׁעַת דִּי שִׁיפְּ האָט זיך צְוֹגְעַשְׁטָעַלְט בַּיִּ אַהֲ-
פָּעָן, אִיז דִּי קְלִינְגָּעָחֹהָלָע אַרְיִינְגְּעַפְּאַלְעַן אַיִן ווֹאָסָעָר. דער-
זְהָעָן, ווֹי דאס מִידָּעָלָע רַאֲגַעַלְט זיך מִיט דִּי روַיְשִׁיגָּע כּוֹאַלְיָעָם,
הָאָבָעָן אַלְעָ אַזְוִיָּע שִׁיפְּ גַּעַנוּמָעָן בְּרַעְכָּעָן דִּי העַנְד אָוָן ווֹיְגָעָן,
אַבְּעָר קִינְגָּעָר האָט זיך דַּעַרְוּיְיל נִישְׁתְּ גַּעַרְאַטְּעוּוּת. נַאֲר אַט האָט
זיך אַ שְׁוֹאַרְצָעָר מַעַנְשָׁ אַרְוִיסְגָּעַרְיסָעָן פּוֹן אַ ווַיְנְקָעָל שִׁיפְּ אָוָן

אייז האָטַיג אַרְיִינְגֶעַשְׁפּוֹנְגַען איין וואָסֶעֶר. עַס האָט גַּעֲדוּעַרט אָ
רְגַע—אוֹן דַּעֲרוֹדָזִיגָעַר שַׁוּאַרְצָעַר מַעֲנֵשׁ האָט שְׁוִין גַּעֲבָרָאַכְט
אוֹיפְּן שִׁיףּ דַּי קְלִיְינַע דַּעֲרַשְׁרָאַקְעַנַּע חֹהֶה/לְעַזְוָן האָט זַי אַיבָעַר-
גַּעֲגַעַבְעַן צַו אַיהֲרַ פָּאַטְעַר. דַּאָס אַיְזַע גַּעֲוֹעַן טַאמַן. דַעַר הַעַר סְעַן-
קְלָעַר האָט נִישְׁתַּגְעַוָּסְט וּזְוִי אַזְוִי אַבְּזָדָאנְקָעַן טַאמַן דַעֲרַפְּאַר,
וּזְאַס עַר האָט אַיהֲרַ גַּעֲרַאַטְעוּוּט דַּאָס קִינְהַ, אַבָּעַר חֹהֶה/לְעַזְוָן האָט
זַיְק אַנְגַּעַרְפַּעַן מִיטּ טַרְעַהְרַעַן אוֹיפּ דַי אַוְיגַעַן:

—פָּאַפְּאַ, אַיךְ ווּילְ מִיקּ מִיטּ אַיהֲרַ נִישְׁתַּגְעַוָּסְט שִׁידְעַן. זַאַל עַר
זַיְן בַּיְ אַונְגַּז. עַר אַיְזַע אַזְאַגְּוַטְעַר...

הַעַר סְעַן-קְלָעַר האָט זַיְק צְוָלָאַכְט, אַגְּלַעַט גַּעֲתָהָאַן דַּאָס
מִידְעַלְעַ בַּיִים שְׁטַעַרְעַן אוֹן אַיְזַע אַזְוָעַק צַו הַאַלְיַין אַבְּקוּיְפַעַן
טַאמַן. הַאַלְיַין האָט זַיְק, נַאֲטִירְלִיךְ, בְּעַנוֹצְטַ מִיטּ דַעַר גַּעֲלַעְגַּעַנְהַיִיט
אוֹן האָט אַנְגַּעַרְפַּעַן אַחֲוִיכְעַן אַפְּרִיאַז, אַבָּעַר סְעַן-קְלָעַר האָט זַיְק
נִישְׁתַּגְעַוָּסְט אַונְגַּעַרְפַּעַן אוֹן האָט בְּעַצְאַהְלַט אַזְוִיפְּלִי, וּוּפְיִילְ יַעֲנַעַר האָט
גַּעֲבַעְטַעַן.

אוֹן חֹהֶה/לְעַזְוָן האָט זַיְק אַבְּעַרְגַּעַתְהָאַן אַן אַנְדַעַרְעַ קלִיְידַעַר
אוֹן האָט זַיְק בְּעַרְוִיגְט, אַיְזַע זַי צְוָגַעַלְאַפְּעַן צַו טַאמַן. אַנְגַּעַכְאַפְּט
אַיהֲרַ בַּיְ דַי שַׁוּאַרְצָעַ העַנד אַזְוָן זַיְק שְׁטִיל צְוָלָאַכְט.

—אִיצְט וּוּעַסְטוּ שְׁוִין שְׁטַעַנְדִּיגּ זַיְן מִיטּ מִיר?—הָאָט זַי
אַיהֲרַ וּוּיְיךָ אַונְגַּעַרְפַּעַט גַּעֲפְּרַעְגַּט,—אוֹן שְׁעַנְעַ מעַשְׁה/לְעַזְוָן וּוּעַסְטוּ
מִיר דַעֲרַצְעַהְלַעַן, אַיְאָ?

—יַאַ, יַאַ—הָאָט טַאמַן גַּעֲשָׁאַקְעַלְטַ מִיטְן שַׁוּאַרְצָעַן קָאַפְּ
אוֹן צְוָגַעַדְרִיקְט אַיהֲרַ העַנְדְּטַעַל צַו זַיְן קִינְהַ.

ניינטעם קאפאיטעל.

טאמ האט זיך איצט געפונען אין זעהר אַ רייך הויז.
אומעטום, אויף די ווענד, אויף די קליניע טישלעך און אויף די
פֿאָליידטע שענק, האבען זיך געוזהן פערשידענע חפצים און פו-
צונגען, געמאכטע פון גאלד און זילבער.

טאמ האט געהאט זעהר וועניג אָרבײַיט. ער פֿלעגט בלויין
בעגלייטען בחויהַלען אויף אִיהָר שפֿאָצִיר. אָבער מיט יעדען טאג
האָט איהם דאס קליניע מיידעלע ליבער בעקומען. זי איז געווען
זעהר קלוג און האָט געהאט אַ גוט האָרֶץ, וואָס האָט שטענדיג
מיינגעפהילט דעם צווײַיטענס צער.

און טאמ פֿלעגט מיט אִיחָר עפְטער רײַידען און עפְטער
דערצעהַלען פון זיין בענקעניש און וועה. און בחויהַלע פֿלעגט
איהם בעה-מעשה פערשטעהַן, ווי אַ גרויסע און אִיהָר עבלויין

אויגען פַּלְעָגָעַן וִיך אַגְּזָאָפָעַן מֵיט טְרוּיָעַ.
אמָאָל, אַין דִּי שְׁטִילָע פַּאֲרָגָאָכָעַן, בְּשֻׁתְּ פָּעַלְד אֹוֹן וּוְאָלְד
פַּלְעָגָעַן אַיְנָדָרָעָמְלָעַן אָונְטָעַר דִּי שְׁטִילָע פַּעֲרָטְרָאָכָטָע וּוְאָלְקָעַנְס,
פַּלְעָגָט אַיְהָר טָאָם דַּעֲרָצָעָהָלָעַן, אָז אָרוֹף דָּעָר וּוְעָלָט הָאָבָעַן גַּע-
לָעַבְטָ גְּרוּיסָע שְׁטָאָרָקָע גָּוטָע מַעַנְשָׁעַן, מַעַנְשָׁעַן, וּוי רִיזָּעַן, מֵיט
הַוִּיכָּע גַּעַדְאָנְקָעַן אֹוֹן פְּרִיעָע הַעֲרָצָעָר, אֹוֹן זַיִּי, דִּיְדוֹאָיָגָע מַעַנְ-
שָׁעַן, הָאָבָעַן אַעֲוֹקָגָע שָׁעַנְקָט זַיִּיעָר לְעַבְעַן, זַיִּיעָר עַשְׁרָוָת, זַיִּיעָר
רוֹה אֹוֹן שְׁלָאָף פָּאָר דָּעָם פַּרְעָמְדָעַן, פָּאָר דָּעָם אָוְמְגָלִיקָלִיכָּעַן אֹוֹן
פַּעֲרָשְׁקָלְאָפְטָעַן. דִּיְדוֹאָיָגָע מַעַנְשָׁעַן הָאָבָעַן גַּעַלְעָבָט נִישְׁתָּפָאָר זַיִּי,
נַאֲרָ פָּאָרָן צְוֹוִיְּתָעַן. דָּעָם צְוֹוִיְּתָעָנס וּוְעה אִיז גַּעַוּוֹן זַיִּיעָר אִיִּי-
גַּעַנְעָר וּוְעה, דָּעָם צְוֹוִיְּתָעָנס צָעָר—זַיִּיעָר אִיגַּעַנְעָר צָעָר.
אֹוֹן חֹהָלָע הָאָט אַיְהָם גַּעַהָעָרָט אֹוֹן דִּי אַוְיְגָלָעָךְ אַיְהָרָע
זַעַנְעָן אַגְּגָעָגָאָסָעָן גַּעַוּוֹאָרָעָן מֵיט לִיבָּעָ צָו דָעָר וּוְעָלָט אֹוֹן
מַעַנְשָׁעַן.

זַי הָאָט רַחְמָנוֹת-גַּעַהָאָט אָוַיָּף דִּי דִינְגָעָר פָּוָן זַיִּיעָר הוֹוִז אֹוֹן
פַּלְעָגָט זַיִּךְ עַפְטָעָר אַגְּנָהָמָעָן פָּאָר זַיִּי, בְּשֻׁתְּ אַיְהָר מַוְטָּעָר, אָ-
קְרָעָנְקָלִיכָּע אֹוֹן אַבְּיִזְעָ, פַּלְעָגָט שְׁרִיְּיָעָן אָוַיָּף זַיִּי.
מֵיט דָעָר צִיְּתָ אִיז חֹהָלָע גַּעַוּוֹאָרָעָן זַיִּיעָר אַיְנְצִיגָע בַּע-
שִׁיצְעָרִין אֹוֹן אַלְטָעָ מִיּוֹשָׁבְדִּיגָע נַעֲגָרָעָס פַּלְעָגָעָן קָוָמָעָן אַוִּיסְגִּיסָעָן
צָו אַיְהָר זַיִּיעָר פַּעֲרָבִיטָעָרָט הָאָרֶץ.
חוֹהָלָע הָאָט זַיִּךְ גַּעַפְנוֹגָעָן צְוֹוִשָׁעָן גָּוטָע מַעַנְשָׁעַן. מִים
אַפְּעָלְיָע, וּוֹאָס הָאָט זַיִּדְעָרְצְוִיְּגָעָן, אִיז גַּעַוּוֹן זַעְהָר אַגְּטָעָ פְּרוֹי,
אוֹן זַי הָאָט נִשְׁתָּפָאָנְט גַּעַקְאָנְט פַּעֲרָשְׁטָעָהָן, וּוי אַזְוִי קוֹיפְטָ מַעַן עַס
מַעַנְשָׁעַן אֹוֹן וּוי אַזְוִי פַּעֲרָקְוִיפָט מַעַן זַיִּי. דָעָר הַגְּנָדָעָל מֵיט

מענשען האט זי אויפגערט און זי האט שרעקליך פײַנט גע-
האט די מענשענהענדרלער.

אייהר פָּאַטְעָר איז אויך געווען אַ גוטער, אַבער אַ מענש
אַהֲן אַ ווילען.

אַינְגִיכְעָן האט חוה'לע פֿערשֶׁתְּאַנְגָּעָן דעם גאנצָען ווועה און
דעם גאנצָען צער פֿון די פֿערקְוִיפְּטָע נְעָגְרָעָס. זי האט זיך גע-
פֿרְוּבְּט פֿאַרְשְׁטָעַלְעָן אויף זַיְעָר אַרט, און אֵין די שליפְּעָן פֿלְעָגְט
אייהר נְעהַמְעָן קְלָאַפְּעָן און די שְׁפִּיעָן פֿינְגָּעָר פֿלְעָגְעָן אייהר קְאַלְט
ווערען.

אַבער אַזְוִי ווי זי האט שטענדייג געטראָכְט בלויו פֿון די
געברעס און זיך שטָאַרְק אַרְיְינְגַּעַתְּהָאָן אֵין זַיְעָר לִיְדָעָן, אֵין
זַי מִיט יְעַדְעָן טָאג אַלְץ בְּלָאַסְעָר גַּעַוּאַרְעָן אֵין דָאַס הֻרְצָעָל אֵין
אייהר שְׁוֹאַלְעָר גַּעַוּאַרְעָן.

איינְמָאָל האט זי זיך אַנגְגָּעַרְוָפְּעָן צו טָאָמָּן:
—פֿעַטְעָר טָאָפּ, אייהר וויסט, אויך וועל אַינְגְּיכְעָן שטָאַרְבְּעָן...
טָאָם האט זי דערשְׁרָאַקְעָן אַנגְגָּוקְט:

—וּאָס רְעַדְסְּטוּ, קִינְד?
אַבער זי האט נִישְׁת גַּעַנְגְּפָעָרְט אֵון זיך פֿערטראָכְט,
זַי אַ גְּרוֹיסְעָר מְעַנְשָׁ, וּאָס לִיְדָט פֿון אַ גְּרוֹיסְעָר אַינְגְּרָלִיכְעָר
קרָאנְקָהִיט.

אַבער אַינְגְּיכְעָן האַבעָן אַלְעָ אַינְגְּזָעָהָן, אָזֶה חוה'לע ווועט
לאָנְגָּ נִישְׁת לְעַבְעָן אויף דער ווועלט. אֵין דְּרִיְיָ חְדָשִׁים אַרְוּם אֵין
חוּהָלָע קָרָאָק גַּעַוּאַרְעָן. עַס האַבעָן נִישְׁת גַּעַהְאַלְפָעָן די רְפָאוֹת,
וּאָס דָּעַר דָּקְטָאָר האט אייהר צּוֹגְעַשְׁרִיבָעָן אֵון זַי אַוְיסְגָּעָ-

אנגען, ווי א קלין וויס ליכטעלע. פארן טויט האט זי גענומען
בימס פָּטָעָר אַ וְאֲרָט, עָרְ זָל בְּפֶרְרִיעָן דָּעַם פָּעַטָּעָר טָמָם.
אַבְּעָר דָּעַר פָּטָעָר אַיְזָ אַינְגִּיבָּעָן אַלְיָין גַּעַשְׁתָּאַרְבָּעָן, אֹן אַזְּוִי-
אַרְוּם אַיְזָ נִישְׁתָּ דָּעַרְפִּילְט גַּעַוְאַרְבָּעָן חֹהָלְעָס פָּעַרְלָאָנָג.

טָמָם האט שווין קֵין האַפְּנוֹנָג נִישְׁתָּ גַּעַהָאָט צָו זַעַהַן זִיךְ
מיַט זַיְן פְּרוּי אֹן קִינְדָּעָר. מִס אַפְּעַלְיָעָה האט אַפְּיָלוּ אַנְגַּעַשְׁרִיבָּעָן
אַ בְּרִיף צָו פְּרוּי שֻׁלְבִּי אֹן האט זִיךְ נַאֲכַגְּעַפְּרָעָגָט אוּרִיךְ טָאָמָס
חוֹיְבָה אֹן קִינְדָּעָר. זִי האט אַיְהָר אוּרִיךְ גַּעַשְׁרִיבָּעָן וּוּעַגְּעָן זַיְן
לָאָגָע אֹן האט אַיְהָר דָּעַרְמָאָהָנָט דָּאָס וּוּאָרָט, וּוּאָס זִי האט אַמְּמָאָל
גַּעַגְּעָבָעָן, אֹז זִי וּוּעַט אַיְתָמָ אַוְיסְקּוּיפָעָן. אַבְּעָר אוּרִיךְ דָּעַם בְּרִיף
אוֹן אַיְזָ קֵין עַנְטָפָעָר נִישְׁתָּ גַּעַקְוּמָעָן.

איַנְמָאָל, אַיְן אַ נַּעֲבָעַלְדִּיאָעָן פְּרִיהַמְּאַרְגָּעָן, האט פְּרוּי סְעִין פָּעָר-
קלָעָר גַּעַהְיִסְעָן אַרְוִיסְפִּיהָרָעָן קֵין נִיְּ-אַרְלָעָאן אַ פָּאָרְטִּיעָ נִיְּ
גְּרָעָס. זִי האט פָּלוֹצְלָוָג בְּעַשְׁלָאָטָעָן צָו פָּעַרְקּוּיפָעָן דִּידָּאָזִיגָע ^{מִצְּאָן גַּע-}
גְּרָעָס אֹן צְוִישָׁעָן זִי האט זִיךְ אוּרִיךְ גַּעַפְּנָעָן דָּעַר פָּעַרְשָׁאָן פָּוּן דָּצָנָעָן
אוֹן קִינְגָּר זָל זִיךְ
פָּרָוְמָגְעָרָעָדָט דִּידָּאָזִיגָע

גַּעַן גַּעַוְעָסָעָן בַּיִם טִישָׁ
תַּ וּוּגָעָן דָּעַם אַיְגָעָנָעָם
. אַיְן שְׁטוּב אַיְזָ אַרְיִין אַ

אַיְזָ גַּעַוְעָן אַ פָּעַסְטָגְּעָבָי-
שָׁאָרְפָּעָ אַיְגָעָן.

הָאָט מַסְתָּמָא גַּעַבְּרָאָכָט וּוּיכְ-
- בָּעַל-הַבִּית.

צעהנטעס קאפאיטעל.

לייעז האט נישט לאנג געלעבט ביי דער פאמיליע טראםפ.
 ייכען איז זי איבערגעטאָהרען צו די קוואַס*. דיאָ קוואַס
 טאָס האָז קײַינמֶל נישט אַרוּיסגעגעבען די אלָע אַנטלאָפֿענע
 — ווֹאָס רָ זענען געקומען זוכען שווֹז בֵּי זִי. לייעז האט זִי
 אַבער זי חָאנָן/אָונְבָּקָאנְטָעָר משפחָה, אַבער זעהָר גוטע מעַנְ
 זַי אַגרוּיסָעָר מעַנְ גָּעוּעָן. זַי האָבעָן זִיךְ שְׁטָאָרָק גָּעֲנוּמָעָן צָום
 קְרָאנְקְהִיט.

אַבער אִינְגִּיכְעָן צָהָה, ווֹאָס ווּרט אַוִיךְ גַּעֲרוֹפָעָן "גַּעֲזָעַלְשָׂאָפָט קָוָן קְרִינְד";
 לאָנג נישט לעבעָן אוֹין קָסָוָן אוֹן פָּן די אלָע צְעַרְעַמְאָגִיעָם, ווֹאָס זענען שִׁירָן צו
 חָוה/לָע קְרָאנְק גָּעוּאָרָעָן זַי נישט דָאָס מִילְשָׁעָרְדִּינְסָט. דער גְּרִינְדְּעָר פָּן דְּעַרְדָּאָבָט
 ווֹאָס דער דְּאָקְטָאָר הָאָגָּהִימְסָעָן זְשָׁאָרוֹת פָּאָקָס. די גַּעֲזָעַלְשָׂאָפָט אַיְזְ גַּעֲגִינְרוּעָט

הארצען איהר גורל און האבען מיט גראוס ליבע זי געהאלטען
בפי זיך אין הוין.

לייען האט זיך גוט געלעבט, אבער זי האט זיך דער.
שפירט גאר אינגענטען גליקליך, בשעת ושהארוש, איהר מאן, איז
איינמאָל, אין א פֿאַרְנָאָכֶט, געкомען זונען שוויז בי דִי קוֹוָאָקָעָרָס.
ער האט נישט געוואָסֶט, אָזֶו לְיוֹזֵעַ וּוְאוֹינְט אָוִיךְ זַיִי, אָזֶן אָזֶן
בַּיְדַעַ האָבָעַן זַיךְ דַּעֲרוֹעָהָן אָזֶן זַעַנְעָן אַיְנָאַנדָּעָר גַּעַפְּאַלְעָן אַוְיפְּזָן
הָאָלָזֶן, זַעַנְעָן אָפְּיָילְוָן דִּי אַרְוָמִיגָּעַ שְׁטָאַרְיךְ גַּעַרְיָהָרָט גַּעַוְאָרָעָן פָּוָן
דַּעַרְדוֹאַזְיָגָעָר סַצְעָנָעַ.

דאָךְ האָבָעַן זַיִי לאָנגַג נִישְׁט גַּעַקָּאנְט פַּעַרְבְּלִיבְּעָן בַּיִ דִי
קוֹוָאָקָעָרָס. זַיִי האָבָעַן גַּעַוְאָסֶט, אָזֶן זַיִי וּוְעָרָעָן נַאֲגַעַשְׁפִּירָט אָזֶן
נַאֲכַגְּעַיָּאָגָט פָּוָן הָאָלִיס בָּאנְדָּעָ, וּוֹאָס וּוְיל זַיִי כַּאֲפָעַן אָזֶן פָּעָרָ-
קוֹיְפָעָן.

שׁוֹן אַיִן דַעַם עַרְשְׁטָעָן טָאגְ האָט לְיוֹזֵעַ מִיטָּן מָאן גַּעַ-
מַאֲכָלֶט פַּעַרְשִׁידְעָנָעַ פָּלָאנְעָן, וּוְ אַזְוִי צַו אַנְטְּלוֹיְפָעָן פָּוָן דָּאנְעָן
קִיְּין קָאנְאָדָעָ, אַנְטְּלוֹיְפָעָן שְׁטִיל אָזֶן קְלוֹגָ, אָזֶן קִיְּנָעָר זָאָל זַיִי
נִישְׁטַסְטָאָפָעָן. אַגְּנָצָעָן טָאגְ האָבָעַן זַיִי אַרְוָמְגַעְרָעָדָט דִידְאָזְיָגָעָ-
פָּלָאנְעָן, אָזֶן אַוְעָנָה, בשַׁעַת זַיִי זַעַנְעָן גַּעַזְעָסָעָן בַּיִים טִישְׁ
אָזֶן גַּעַשְׁמוּסָט צְוֹזְמָעָן מִיטָּן בָּעַלְ-הַבִּית וּוְעָגָעָן דַעַם אַיְגַעַנְעָם
עֲנָנִין, האָט עַמִּיךְ אַנְגַעַקְלָאָפָט אַיִן טִיר. אַיִן שְׁטוֹב אַיִן אַרְיִין אַ-
קוֹוָאָקָעָר מִיטָּן נַאֲמָעָן פָּלָעַטְשָׁר. דָאָס אַיִן גַּעַוְעָן אַ פָּעַסְטָגְעָבוֹי-
טָעָר מָאן מִיטָּן אַ קלְוָגָעָן גַּעַוִיכָט אָזֶן שְׁאַרְפָּעָ אַוְיגָעָן.

—אַונְזָעָר פְּרִינְד, פָּלָעַטְשָׁר, האָט מַסְתָּמָא גַּעַבְּרָאָכֶט וּוְיכָ-
שִׁיגָּעָ נִיְּסָ—הָאָט זַיךְ אַנְגַעַרְופָעָן דַעַר בָּעַלְ-הַבִּית.

—יאָ—הָאַט פְּלֻעַטְשָׁעֶר אֲשָׁאָקָעֵל גַּעַתְהָאָן מִיטְ'ן קָאָפּ.—
געכטען בִּינְאָכְט בֵּין אֵיךְ גַּעֲזָעָסָעָן אֵין גַּאֲרְקָוֹן אָוֹן הָאָבּ מִיר
ニישט-ווילענדיג צוגעהערט צו אַ שְׁמוּעָס פֿוֹן דְּרִי אָונְגְּבָעָקָאנְטָע
פָּאַרְשְׁוִינְגָּעָן. פֿוֹן דְּעַמְּדָאָזְיָגָעָן שְׁמוּעָס הָאָבּ אֵיךְ פָּעַרְשְׁטָאָנְגָּעָן, אָזּ
זַיִּי רַיְידָעָן וּוּעָגָעָן לִיזְעָן אָוֹן אַיהֲרָ מְאָן. זַיִּי וּוּיְיסָעָן גַּאנְצָ גַּעַן
נוּי, אָזּ מִיר וּוּילָעָן הַיְינָט בִּינְאָכְט אַרְוִיסְפָּאָהָרָעָן פֿוֹן דְּאָנְגָּעָן אָוֹן
זַיִּי וּוּילָעָן אָנוֹן בַּעֲפָאָלָעָן זַאלְבָעָאָכְט אָוֹן צְוַנְעָהָמָעָן דָּאָס אָוֹם.
גְּלִיקְלִיכְעָד פָּאָרְל—לִיזְעָן מִיטְ'ן מְאָן.

לייזָעָן הָאַט זַיִּק אַנְגָּעָלְאָפְט בִּים קָאָפּ אָוֹן זַיִּק אַנְגָּעָרוֹפָעָן מִיט
אנְ אַוִּיסְגָּעָמָט עַטְרָתָעָן קוֹל:

—גָּאָט אֵין הַיְמָעָל, שְׂוִין-זְשָׁע וּוּלָעָן מִיר מְזָעָן אַרְיִינְפָּאָלָעָן
צַו דֵּי גּוֹלְנִים אֵין דֵי הָעֵנָד?

אָבָעָר דָּא הָאַט זַיִּק אַוִּיגָּעָהוּבָעָן אַיהֲרָ מְאָן. עָרָהָאַט גַּעַן
הַאָלָטָעָן אֵין דֵי הָעֵנָד צְוּוִיִּי אַנְגָּעָלְאָדָעָנָעָ רַעֲוָאָלְלוּעָרָעָן, מִיט
וּוּלְכָעָ עָרָהָאַט אַ טְרוֹיְיסְעָל גַּעַתְהָאָן אֵין דָעָר לוֹפְט אָוֹן גַּעַן
זָאָגָט:

—אֵיךְ וּוּיְיסָ, וּוֹאָס אֵיךְ בַּעֲדָאָרְפּ טְהָאָן. שְׁרַעַקָּעָן אִיז זַיִּק
ニישטָאָ וּוֹאָס. אַיהֲרָ, מִינְיָעָ לִיבָּעָ פְּרִיְינְד, פָּעַרְבְּלִיבְּט אֵין דָעָרְ—
הַיְיָם. אֵיךְ וּלְ נִישְׁטָאָ, אַיהֲרָ זַאלְט זַיִּק אָונְטָרוֹאָרְפָּעָן אַ סְכָנָה
צּוֹלִיב אָנוֹן. אַיהֲרָ גִּיט מִיר נָאָר פָּעָרְד אָוֹן וּוּאָגָעָן, נִישְׁטָמָה.
צְנוֹאָמָעָן מִיט אָנוֹן לוֹיְפָט אַיְינָעָר אֲשָׁקָּלָאָפּ, וּוֹאָס אִיז אַיִּיךְ אָזּוּי
דרִיסְטָמָ, וּוֹי אַךְ.

דָעַרְוִיְּפָט הָאַט פְּלֻעַטְשָׁעֶר בְּעַמְּרִיקָט:

—אָהָן אֲ בַּעֲגָלִיטָעָר אִיז גַּעַפְּעָהָרְלִיךְ צַו פָּאָהָרָעָן. אֵיךְ וּוּיְיסָ,

או אין א געשליג ביזוּס א כוֹאַט, האָסְט א שטַארְקָע האַנד, אַפְעָר
דעַם ווֹעֶג ווִיסְט אַיך בַּעֲסָעַר פָּונְדִיר.
—אַיך האַלְט, אוֹ פְּלַעַטְשָׁעַר האָט דַּעַלְט,—הָאָט בעמְערְקַט
דעַר בַּעַל-הַבִּית.

פלַעַטְשָׁעַר האָט זִיך אַרוֹמְגַעְקוֹקְט אָוָן גַּעַזְגַּט:

—אַיך בֵּין אַרְוִיסְגַּעַפְּאַהֲרָעַן מִיט דְּרִיְיָ שָׂעה פַּרְיַהָעָר פָּאָר
זַיִ, אָוָן דַּעֲרֵיבָעָר ווֹאַלְט אַיך פַּאְרְגַּעַלְעַגְט, אָז בָּאַלְד ווַיַּעַס ווּעַט
נַאֲר ווּעַרְעָן פִּינְסְטַעַרְלִיך, זָאַלְעַן מִיר זִיך יָאַזְעַן אַין ווֹעֶג אַרְיִין.
אַיך ווּעַל אִיצְט אַרְיִינְלוּיְפָעַן צָו מִינְעָם אַבעְקַאנְטָעַן אָוָן ווּעַט
אַיִּהְם בעטַעַן, עַר זָאַל פַּאְהָרָעַן פַּאְרָאָוִיס. אַיִּיב מַעַן ווּעַט לוּיְעַרְן
אוֹיפָף אָוָנוֹן, ווּעַט עַר עַס קָאנְעַן פַּרְיַהָעָר בעמְערְקַט אָוָן ווּעַט אָנוֹנוֹ
גַּעַבְעַן צָו ווִיסְעַן ווּגַעַגְעַן דַּעַם. עַר האָט אַוִּיך אַהֲיָס פְּלִינְק
פַּעַרְד, ווֹאָס האָט צָו זִיך קִיְּן גַּלְיִיכְעַן נִשְׁתָּאַן אָנוֹזְעַר גַּעַגְעַנְד.
פלַעַטְשָׁעַר אַיְזָן בָּאַלְד אַוּוּקְגַּעַגְנְגַעַן, אָוָן דַּי בַּעַל-הַבִּית טַע
פָּונְדִיר הַיּוֹן האָט תִּיכְפָּף גַּעַגְרִיטִים צָוּמָה אָוָן אַנְגַּעַלְעַגְט פּוֹלָע זַעַק
מִיט פַּרְאָוִוְיאַנְטָן פָּאָר דַּי אַוּוּקְפַּאְהָרָעָר.

נַאֲכָ'ן עַסְעַן האָט מַעַן זִיך הַיּוֹס צַוְעַגְעַנְט מִיט דַעַם בַּעַל-
הַבִּית אָוָן זַיְן פְּרוּי, נַאֲכָדָעַם האָט מַעַן זִיך אַרְיִינְגַּעַזְעַצְט אַיְזָן
ווּגַעַגְעַן אָוָן בְּשַׁלּוֹם זִיך אַוּוּקְגַּעַלְאָזָט אַיְזָן ווֹעֶג אַרְיִין. שְׁפַעְטָעָר,
אַזְיִגְעָר דְּרִיְיָ בִּינְאַכְט, האָט וְשָׁאַרְוֹשָׁ דַעְרָהָעָרט אַטוּפְעָרִיָּ פָּונְדִיר
אַפְעָרְד, אָוָן בָּאַלְד דַעְרִיף האָט זִיך בְּעוֹווֹזְעַן אַרְיִיטָעָר, ווֹאָס
איְזָן גַּעַוְעַן בְּעַגְאָסְעַן מִיט שְׁוֹוִיס אָוָן בְּעַשְׁאָטָעַן מִיט שְׁטוּבִיָּ.

—קְרָאָס, דַּאָס בִּזְוּטָו?—הָאָט פְּלַעַטְשָׁעַר גַּעַפְרָעַגְט.
—מַעַן יִאָגַט אָוָנוֹ!—הָאָט עַר אַגְּשָׁרִי גַּעַטְהָאָן.—אַזְעַטְנָ

מענשען יאָגען אונז און אלע זענען שפֿר.
אין דער אַיְגַעֲנֵר רגע האָבען זיך פֿון ווַיִּטְעַן בעוֹיוֹעַן
די נאָכִיאָגעַר.

פלעטשער האָט באָלד גענומען טרייבען די אַערְד אין אַנְ-
אנְדרְרַרְיכְטְוָנְג אָונְ זְשָׁרוֹש מִיט דֻּעַם צוֹוִיטָעַן שְׁקָלָאָפְּרַה האָבען
זיך געכָאָפְט פָּאָר די רְעוּוֹאָלוּוֹעַרְן.

פלוצְלוֹנְג אִיז דער וואָגעַן גַּעֲבְּלִיבְּעַן שְׁטָעהַן בֵּי אַרְיִיגְ-
גְּרוֹיסְעַן פְּעַלְזַן. אַלְעַ האָבען זיך גַּעֲרוּוֹעָאַיש אַבְּעַרְגְּעַקְוָקְט, אַבְּעַר
פלעטשער האָט גּוֹט גַּעֲקָאָנְט דָּאָס אַרְטַן.

—גַּעַתְשַׁנְעַל אַרְוִיס פֿון וואָגעַן! —הָאָט עַר אַקְּמָאַנְ-
דוֹעַ גַּעַתְהָאָן.—פֿון וואָגעַן, פֿון וואָגעַן גַּעַתְהָאָן-אַרְוִיס אָונְ קְוָמְט מִיט
מִיר. אָונְ דוֹ, קְרָאָס, מַאְךְ שְׁנָעַל פִּס צֹ אָונְזָעַר שְׁכַן, עַר מִיט
זְיַנְעַן יְוָגְעַן זְאַלְעַן אָונְ קְוָמְעַן הַעַלְפָעַן. אַבְּעַר אַיְינְס אָונְ צְווֹיִ
און דְּרִי.

פלעטשער האָט אַכְּאָפְט גַּעַתְהָאָן הַאֲרִין אוּיף די הענד אָונְ
איַז אַרְוִיפְגַּעַלְאָפְעַן אוּיפְגַּעַלְאָפְעַן הוַיְלָעַן שְׁטִיְין. הַינְטְעָרְן שְׁטִיְין אִיז גַּעַ-
לְעַגְעַן אַטְפָעַר תְּהָוָם, וּוְעַלְכָעַן מַעַן האָט בעַדְאָרְפַט אַרְיִיבְעַר-
שְׁפְרִינְגְעַן אָונְ אַזְיָאָרוֹם זיך רַאֲטַעְוֹעַן פֿון די נאָכִיאָגעַר.

אין אַמְינְגַט אַרְוֶם זענען שׂוֹין די נאָכִיאָגעַר גַּעֲוֹעַן בִּים
שְׁטִיְין. מִיט טּוּמְעַל אָונְ גַּעַשְׁרִיְעַן זענען זִיְ אַרְאָבְגַעְקָרְאָכְעַן פֿון
די פְּעַרְד אָונְ גַּעַנְוּמְעַן זְוָכָעַן אַ וּוֹגְ צָוָם שְׁטִיְין. לְאַקְעַר אָונְ
מַאְרְקָס—בִּידְעַ זענען גַּעֲוֹעַן די אַנְפִּיהְרָעָר פֿון די נאָכִיאָגעַר.
דער ערְשְׁטָעַר האָט אוֹיסְגַעְשָׁאָסְעַן מַאְרְקָס, אַבְּעַר די קוּיל
הָאָט קִינְגַעַם נִישְׁתַּחַט גַּעַטְרָאָפְעַן. דָּעַרְזָעַהָן, אֹז שְׁיִסְעַן הַעַלְפָט נִישְׁתַּחַט,

האָט לאָקער גענומען אַרוֹפְּרִיכְעַן אוֹיפְּן שְׂטִין. אַבְּעֵר בָּאַלְדַּן
וּוֵי עֶרְעָט זִיךְ בְּעוֹזְיָעָן אוֹיפְּן שְׁפִּיצְ שְׂטִין, האָט זְשָׁאָרוֹשְׁ
אוֹיסְגַּעַשְׁאָסְעַן. לאָקער אַיְזָן גַּעֲוָעָן אַן/אַיְזָעָנְפַּעַטְעַר מְאַן, אַוְן,
אַ פְּעֻרְוָוְאָנוֹנְדְּעַטְעַר, אַיְזָן עֶר אַיבְּעַרְגַּעַשְׁפְּרָוְנְגָעָן דָּעַם תְּהָוָם, אַבְּעֵר
דָּא האָט אַיְהָם פְּלַעַטְשָׁעַר אַזְאָ שְׁטָאָרְקָעָן שְׁטוֹוִיס גַּעַתְהָאָן, אַזְאָ עֶר
איְזָן אַרְאָבְּגַעַפְּאָלְעַן מִיטְן קָאָפְ אַיְן תְּהָוָם אַרְיָין. דַּעַמְאָלְט האָבְּעַן
זִיךְ לאָקָעָרָס מִיתְהָעַלְפָעָר דַּעַרְשָׁרָאָקָעָן אַוְן האָבְּעַן בעַשְׁלָאָסְעַן צָו
ברַעַנְגָּעָן נָאָךְ מַעַנְשָׁעָן.

איְן דָּעַר אַיְגַעְנָר צִיְיט אַיְזָן גַּעַקְוָמָעָן קְרָאָס אַוְן הִינְטָעָר
אַיְהָם האָט מִיט גְּרוֹוִיס אַיְמָפָעָט גַּעַרְיִטְעָן דָּעַר שְׁכָן מִיט זִיְנָעָן.
יזְנָגָעָן.

—נוּ, אַיְצָט זַעַנְעָן מִיר גַּעַרְאָטְעָוָעָט! —הָאָט פְּלַעַטְשָׁעַר צָו
גַּעַטְאָנְצָט.

פָּוָן תְּהָוָם האָט זִיךְ דַּעַרְהָעָרט אַ שְׁוֹועָר קְרַעְלְכָעָן פָּוָן אַ
מַעַנְשָׁעָן, וּוֹאָס רַאְגַעְלָט זִיךְ מִיטְן טְוִיט. לִיוּעָהָט זִיךְ אַנְגָּעָ-
כָּאָפָט פָּאָרְן קָאָפְ אַוְן גַּעַזְאָגָט:

—אַיךְ קָאָן נִישְׁתְּהָעָרָן, וּוֵי עֶר קְרַעְכָּצָט. מַעַן מוֹ אַיְהָם
אַבְּרָאָטְעָוָעָן.

—אַיךְ פָּאָלָג דִּיר, לִיוּעָ,—הָאָט זִיךְ פְּלַעַטְשָׁעַר אַנְגַעְרוֹפָעָן.
עֶר האָט זִיךְ פָּאָרוֹזִיכְטִיגְ אַרְאָבְּגַעַלְאָוָט אַיְן תְּהָוָם. דָּאָרְטָה
הָאָט עֶר לאָקָעָרְן פְּעַרְבִּינְטְּעָוָעָט דִּי וּוֹאָונְד אַוְן מִיט גְּרוֹוִיס מִיה
אַרְיִיסְגַּעַשְׁלָעָפְט אַיְהָם פָּוָן תְּהָוָם. נָאָכְדָעָם האָט עֶר אַיְהָם אַרְיִין-
גַּעַלְעָגָט אַיְן וּוֹאָגָעָן אַוְן אַלְעָזְעָן אַווּקְגַעְפְּאָחָרָעָן אַיְן אַ נָּאָהָגָן-
טָעָר בְּעַרְמָעָ, וּוֹאָס האָט גַּעַהְעָרט צָו דִּי קוּוֹאָקָעָרָס. גַּעַקְוָמָעָן אַיְן

דעָר פערמעַ האָט מעָן לאָקערן אַיבערגעגעבען צֹ אַנְאלטער
פֿרוּי, זִי זָאֵל אַיהם אוּיפֿאָסען אָונַ עַפְטוּר אַיבְּעַרְבִּינְדָּעַן דִּי
וּאוֹנד.

אוּ עַס אִיז גַּעֲוֹאָרָעַן שְׁטִילָעַר, חָאָט עַר גַּעֲפְּרָעַט דִּי אַל-

טַע פֿרוּי:

—נוּ, וּוֹאָס הַעֲרַט זִיךְ מִיט דִי אַנְטְּלָאָפְּעַנַּע שְׁקָלָאָפְּעַנַּע?

—זִיךְ זַעֲנַען נָאָךְ דָּא,—הַאָט דִי אַלְטָע גַּעֲזָאָגֶט.

לְאָקָעָר האָט אוּיפֿגַּעַהוּיְבָעַן אַ פָּאָר מִידָּע פֻּרְנָעַבְּעַלְטָע אַוְיִ-
גַּעַן פָּוּן אַ מְעַנְשָׁעַן, וּוֹאָס לִיְדַּט פָּוּן אַ שְׂוּרָעָרָע וּוֹאָנד, אָונַ האָט
גַּעֲזָאָגֶט:

—אַיךְ בָּעַט אַיִּיךְ, זַאֲגַט זִיךְ דָּאָרְטָעַן, אָזְ זִיךְ זַאֲלָעַן וּוֹאָס
שְׁנַעַלְעַר אַנְטְּלָוִיְפָּעַן פָּוּן דְּצָנָעַן, אָונַ זַאֲגַט זִיךְ אַוִּיךְ, אָזְ אַיִּין הָאָ-
פָּעַן, בַּיִּ סְאַנְדוֹקִי, דְּרַעַהָעַן זִיךְ אַרוּם אַוִּיסְפִּירָעַר, וּוֹאָס שְׁפִּיְ-
רָעַן-נָאָךְ אָונַ זַוְּכָעַן דִי אַנְטְּלָאָפְּעַנַּע שְׁקָלָאָפְּעַנַּע. זִיךְ זַעֲנַעַן אַפְּבָעַר
אַזְוִי גַּעַשְׁקִיטַת, אָזְ פָּוּן זַיִּיעַרְעַ העַנְד וּרְעַט זִיךְ קִיְּין אַיִּין שְׁקָלָאָפְּ-
נִישְׁטָאָרְוִיסְדְּרַעַהָעַן. אַיךְ וּוֹאָלָט זַעַהָר גַּעֲוֹאָלָט, אָזְ זִיךְ זַאֲלָעַן
בְּשַׁלּוּמַ אַרְיְיבְּעַרְפָּאָהָרָעַן דִי אַזְעָרָע אַיִּין סְאַנְדוֹקִי אָונַ דָּעַר פֻּרְ-
שָׁאָלְטָעַנְעָר מַאֲרָקָס זָאָל צְוָפְּלָאָצָט וּוּרָעָעַן דָּעַרְפָּוּן. דָּעַרְדָּאָזִיגָּעָר
אַוִּיסְוֹאָוָרָף האָט מִיךְ אַפְּיָלוּ נִישְׁטָאָלָט אַרְיְיסְרָאָטָעָוּן פָּוּן
תָּהָוּם.

זִיְּן עַצְה אִיז גַּעֲוֹעַן זַעַהָר אַ וּוִיכְתִּיגָּע אָונַ דָּעַר עַולְמַ
הַאָט זִי אַנְגַּעַנוּמָעַן. לִיוּעַ האָט זִיךְ אַבְּגַעַשְׁוִירָעַן דִי הַאָהָר אָונַ זִיךְ
אַיבְּעַרְגַּעַתְּהָאָן אַיִּין מְעַנְעָר-קְלִיְידָעַר אָונַ דָּאָס יְוָנָגְעָלָע אַיהֲרָס האָט
זִיךְ פֻּרְקָעָהָרָט, פֻּרְקָלִיְידָט פָּאָר אַ מִידְעָלָע,

אוֹן חֹהֶלְעַ האָט אֵיהם בַעֲפּוֹצָת מִיט
בלומען.

או זי זענען געקומען צום האפערן ביי סאנדזוקי, האבען
זיי דערזעהן מאָרְקַסְן בֵּין זער קאָסֶע. אלע האבען זיך דערשראָ-
קען. אַבְּגָעָר אַפְּלִינוֹ מאָרְקַסְ, ווֹאָס הָאָט גַּעֲהָאָט אוֹז גַּעֲנִית אוֹיגָ-
אַיִן אַזְוִינָעָ זַאֲכָעָן, הָאָט זַי בִּישְׁתָּ גַּעֲקָאָנֶט דַּעֲרָקָאָנֶעָן. דֵּי שְׁקָלָאָ-
פָּעָן האבען גַּעֲטָרָאָגָעָן רִיכְכָּעָן קְלִיְדָעָר, זַעֲנָעָן גַּעֲגָנָגָעָן מִיטָּ-
שְׁטָאָלָעָן אוֹן האבען גַּעֲמָאָכָט אַנְ' אַיְנָדוֹרָק פָּוָן וּוַיְסָעָ פרִיעָע מַעַן-
שָׁעָן. בֵּין דַּעַר קָאָסֶע, ווֹאָס מאָרְקַס אַיִן גַּעֲשָׁתָאָנֶעָן, האבען זַי
זַיִךְ גַּעֲהָאָלְטָעָן רֹוחָגָי, אוֹן רֹחָגָ זַעֲנָעָן זַיִךְ דַּעֲרָנוֹאָר, מִיטָּ דֵּי בֵּין

לְעַטְעָן אַיִן האָנָה, אַרוֹיף אוֹף דַּעַר שִׁיחָ.

די שִׁיחָ הָאָט צום דְּרִיטָעָן מַאל גַּעֲפִיפָּט, אוֹן אַז זַי הָאָט
זַיִךְ גַּעֲמָעָן פָּאָוּאָלִיעָ דַּעַרְוִיְיטָעָרָן פָּוָן בְּרָעָג, ווֹאָס מאָרְקַס אַיִן
גַּעֲשָׁתָאָנֶעָן מִיט אַנְ' אַרְאָבָגָעָלָאָזָטָעָן קָאָפּ, הָאָט לִיוֹעָן זַשְּׁאָרוֹשָׁ
פְּרִיעָי אַבְּגָעָאָטָעָמֶט.

קִיְין קָאנָאָדָע זַעֲנָעָן זַיִךְ גַּעֲמָעָן נְשָׁלוּם. זַיִךְ האָבָעָן אוֹיפָ-
גַּעֲהָוִיבָעָן די הענד אוֹן גַּעֲדָאָנָקָט גָּאָט פָּאָר זַיִעָר דַּעֲרָלִיזָוָנָגָגָ.
אַיצְטָ זַעֲנָעָן זַיִךְ פְּרִיעָע מַעַשָּׁעָן אוֹן אוֹיָ. רְגַעְפָּאָהָר.

עלטטעס קאָפִיטעל.

טאמ איז געבראַכט געוווארען קיין נײַ-אַרלעאן אויפֿן
שקלאָפָענמֶאָך. פֿאָרְן הויז, וואו עס איז פֿאָרגעקוּמען דער האָנ-
דעל מיט מענשען, פֿלעגען יעדען טאג אויסגעשטעלט ווערטען צוויי
שורות נעהרעס—מענער און פרויען. די אויפֿזעהער האָבָען זיך
געסטאָרעדט, אָז די סחרה זאל האָבָען אָריַץ אָז זאל ציהען די
קונִים, אָז דעריבָעָר פֿלעגען זיי צויניגען די אָריַים שקלאָפָען צו
זײַן פרעהלֵיך, מונטער אָז בעוועגלֵיך. די שקלאָפָען פֿלעגען
פארבעאָרגען די טרעהערען, דערשטייקען דעם וועה.
אין דער פרויען-shoreה האָבָען זיך בעזונדרעס אויסגעציי-
לענט צוויי פרויען: אָמוֹטָעָר מיט אָטָאָכְטָעָר.
בִּידְע זענען געוווען זעהָר שען, אָבָעָר די טָאָכְטָעָר האָט
מש אַיבָּעָרָצְשָׁט מיט אַיהֲר ווֹיִס גַּזְוִיכְט אָז שְׂוֹאָרְצָע גַּעֲרִיכְיָה-

זעלטע האָהֶר. לויט זיינערע הענד, לויט זיינערע קלַיידער און לויט זיינער בענעההמען איז געווען קענטיגג, או בידע זענען נישט גע-
זועהנט צו גראָבער פיזישער אָרְבִּיט.

בידע האָבען געהרט צו איינער אַפרוי, וואָס האָט זיינער געגעבען אַגוטע דערציהונג, אָבער דידאָזיגע פרוי איז פלוֹצְלָונְג אַריינגעפֿאַלען אַין אַנוּט אָונְ האָט זיינער סוף-בל-סוף געמוֹזְט אַרוֹיסְפֿהָרָעָן אָוִיפְּן מַאְרָק.

די גאנצע נאָכֵט האָט די אַרְימָע מַוְתָּעָר נִשְׁתַּגְּקָאָנְט צו-
מַאְכָּעָן מִיט אַנְאָוִיג: זי האָט אַלְץ גַּעֲטָרָאָכְט פָּוּן אַיהֲר טַאָכְטָעָר עַמְּעָ, וואָס ווּעָט דָּאָ פֻּעְרָקְוִיפְּט וּוּרְעָרָעָן גָּאָט ווּיְסָ צו ווּעָמָעָן. אָונְ
בידע האָבען שטיל געווינְט, בידע האָבען פֻּרְגָּאָסָעָן טְרָעָהָרָעָן אָוִיפְּ וַיְיָעָר בִּיטְעָרָן גּוֹרָל.

בִּינְאָכְט, בְּשַׁעַת זיינער האָבען זיך געפּוֹנְעָן אַיְנָם גְּרוֹיסְעָן הוֹיז, וואָוּס וּוּרָעָעָן צְנוּיְרָגְעָפּּהָרָט אַלְעָ שְׂקָלָאָפּּעָן אָוִיפְּ נאָכְט-
לאָגְעָר, האָט עַמְּעָ גַּזְוָאָגְט צו אַיהֲר מַוְתָּעָר:
—מַאְמָעָ, שְׁלָאָפְּ-איְנָן, מַאְמָעָ. מַאְךָ צו די אָוִיגָּעָן, לעג דִּין
קָאָפְּ אָוִיפְּ מִין שְׁוִיס.

אָבער די מַוְתָּעָר האָט כָּסְדָּר גַּעַזְפִּצְט אָונְ זיך גַּעַלְאָפְּט
פָּאָרָן קָאָפְּ:

—ווֹי קָאָן אֵיך שְׁלָאָפּּעָן, עַמְּעָ,—הָאָט זיך גַּעַעַנְטַפְּעָרָט-
אָפְּשָׁר פֻּרְבְּרָעָנְגָּעָן מִיר עָס די לְעַצְטָעָן נאָכְט צוֹאָמָעָן?

אָבער עַמְּעָ האָט זיך אַלְץ בְּעַרְוָהִיגְט:
—פָּאָרָן אֵאס די לְעַצְטָעָן נאָכְט, אָפְּשָׁר ווּעָט מעָן אָנוּ בִּידָעָן
קְוִיפּּעָן אַין אַיְן הוֹיז?

אַינְגָּדֶרֶרֶרֶה הָאָט זִיךְ אַנְגָּעָהוַיְבָעֵן דָּעֵר הַאֲנְדָּעֵל.
צַו עַמְּעַן אַיְזַׁ צֹוְגָּנְגָּגְעַן דָּעֵר אַוְיְפָעָהָר אַיְבָּעָרְן הַאֲנְדָּעֵל
אוֹן הָאָט אַיְהָר גַּעַהְיִסְעָן פָּנוֹאַנְדָּעַרְפָּלְעַכְתָּעָן דִּי הַאָחָר.
—וּוּעָסְטוּ פָּנוֹאַנְדָּעַרְפָּלְעַכְתָּעָן דִּי הַאָחָר, וּוּעָט דִּין בָּעֵל-הַבִּית
אַיְן קַעַשְׁעַנְעַ אַרְיִינְפָּאַלְעָן אַגְּנָאַיְבָּעָרְגָּעָר הַוְּנְדָּעַרְתָּעָר,—הָאָט עַזְּ
גַּרְאָב בְּעַמְּרָקֶט.

דִּי קוֹנוֹם הָאָבָעָן בְּעַקְוּקֶט דִּי שְׂקָלְאַפְּעָן, וּוּי מַעַן בְּעַקְוּקֶט אַ
טוּיט שְׂטִיקָעַל סְחוּרָה אוֹן הָאָבָעָן זַיְיַי גַּעַשְׁאָצֶט, וּוּי מַעַן שְׂאָצֶט
אַפְּעָרָה. אַיְינְעָר אַקְוֹנָה הָאָט אַרְיוִיסְגָּעוּוֹיוֹזָעָן אַזְּוִיפִּיל אַכְוּרִוָּת פִּים
בְּעַקְוּקֶן דִּי שְׂקָלְאַפְּעָן, אָז אַצְּיְטָעָר הָאָט דָוְרְכָעַנוּמָעָן דָעַם גַּאנְ-
צָעָן שְׂקָלְאַפְּעַנְמָאָרָק. פָּן זַיְינְ יְעַדְעָר בְּעַוּעְגָּנוּגָה הָאָט זִיךְ גַּעַלְאָזֶט

מַעְרָקָעָן, אָז דָאָס אַיְזַׁ אַמְּעַנְשַׁ אַגְּנָאָכָּזָר, אַהֲנָן אַהֲרָן.
אָז עַר אַיְזַׁ צֹוְגָּגְגָּגְעַן צַו טָאָמָן, הָאָט עַר אַיְהָם גַּעַעְפָּעָנֶט
דָאָס מוֹיל, בְּעַקְוּקֶט אַיְהָם דִּי צִיְהָן, וּוּי בַּיִּ אַפְּעָרָה, אוֹן נַאֲכָ-
דָעַם הָאָט עַר אַיְהָם גַּעַהְיִסְעָן לְוִיְּפָעָן אוֹן שְׁפְּרִינְגָּעָן אוֹן בְּעַתָּ-
מַעְשָׁה הָאָט עַר זִיךְ אַגְּנָעַשְׁפָּאָרָט אַוְיָף זַיְינְ שְׁטָעַקְעָלָעָן אוֹן אַוְיָ-
מַעְרָקָזָם נַאֲכָעַקְוּקֶט טָאָמָס יְעַדְעָר בְּעַוּעְגָּנוּגָה.

אַזְּוִי אַיְזַׁ עַר זִיךְ אַוְיָף בְּעַגְּנָגָעָן מִיט עַמְּעַן. אַלְאַנְגָּע
צִיְּטָה הָאָט עַר זַיְיַי בִּידָעָן גּוֹט אַרְוּמְגָעַזְוָלָט אוֹן בְּעַטְרָאָכֶט, דָעַר-
נַאֲךְ הָאָט עַר זַיְיַי גַּעַקְוּיפֶט: עַמְּעַס מַוְּתָּעָר הָאָט זִיךְ, אַלְזָא, נִישְׁטָ-
אָוּמוֹיסְט גַּעַשְׁרָאָקָעָן: מַעַן הָאָט זַיְיַי וּוּרְקָלִיךְ צּוֹשִׁידֶט.

לְעָגָרִי, טָאָמָס נִיְּיָעָר בָּעֵל-הַבִּית, הָאָט אַרְוּפְגָּעַזְוָצֶט זַיְינְ
גַּעַקְוּיפֶט שְׂקָלְאַפְּעָן אַוְיָפְן שִׁיחָ, וּוֹאָס אַיְזַׁ גַּעַגְּנָגָעָן אַיְבָּעָרְן
דוֹוִיטָעָן טִיְּה, אוֹן אַט אַיְזַׁ טָאָס וּוּדְעָרָאָמָל גַּעַזְעָסָעָן, אַגְּעָ-

שmediטער, אויף אַ שיַּת, ביַּי אַ נִּיעָם שְׁלַעֲכַטָּען בָּעַל-הַבִּית אָוֹן
דָּאָס הָאָרֶץ הָאָט אַיִּהְם גַּעֲדַרְיקַט פָּוּן בָּעַנְקָעַנִּישׁ אָוֹן אַנְגָּסְטַ.

—טָהו-אוֹס דִּינְגַּע קְלִיְּדָעַר.—הָאָט אַיִּהְם לְעִגְּרִי גַּעֲזָאנְטַ.

טָאָם הָאָט גַּעֲטַרְאָגָעַן גּוֹטָע אַנְשָׁטָעַנְדִּיגַע קְלִיְּדָעַר, אַבְּעָר
עַר הָאָט זַיִּי אַיְצַּט גַּעֲמוֹזַט אַוִּיסְטָהָאָן. לְעִגְּרִי הָאָט זַיִּי צַוְּגַעַנוּמָעַן
אָוֹן הָאָט טָאָמָן גַּעֲגַבְּעַן אַלְטָע שְׁמַאְטָעַס אָוֹן אַפָּאָר הַילְצָעַרְנָעַ
שֵׁיכַן, אַיִּן וּוּלְכָעַ עַס גַּעַהְעַן שְׁקָלָאַפְּעַן.

לְעִגְּרִי הָאָט אַרְוּמְגַעְוָלְטַז זַיִּגְעַע קְעַשְׁעַנְעַם. דָּאָרְטַז זַעְנָעַן גַּעַ-
לְעַגְעַן אַ קלִּין פִּינְגָּרְלַז—אַנְּגַדְעַנְקַט פָּוּן חֻוְהַלְעַן—אָוֹן אַ תַּנְכִּיל.
לְעִגְּרִי הָאָט דָּאָס אַלְצַז אַרְיִינְגְּעַוּאַרְפָּעַן אַיִּן טִיךְ אַרְיִין.
—צַוְּוֹ אַוְאָס טְרָאָגְסְטַז זַיִּק אַרְוּמְטַז מִיטַּדְיָאַזְגַע שְׁמַאְטָעַס?—
הָאָט לְעִגְּרִי גַּעַזְגַּט אָוֹן דִּי בַּאֲקָעַן הָאַבָּעַן אַיִּהְם אַוִּיגְגַע פְּלַאַמְטַ
פָּוּן גַּרְימְצָאָרַן.—דִּין גָּאָט אַיִּן טִיךְ אַרְיִינְגְּעַפְּאַלְעַן. אַיְצַּט בֵּין
אַיךְ דִּין גָּאָט.

נַּאֲכָדָעַם אַיִּן עַר צַוְּגַעַגְּאַנְגַעַן צַוְּעַמְעַן.
—וּוֹאָס הָאָסְטַז אַרְאַבְגָּעַלְאָוֹת דִּי נַאֲ?—הָאָט עַר זַיִּי אַנְגָּעַנוּ-
מַעַן בֵּי דָעַר גַּאֲמְבָעַ.—וּוֹעַסְטַז זַיִּין אַ קלְגָעַ, וּוֹעַסְטַז בֵּי מִיר
לְעַבְעַן וּוֹי אַ פרִיצְטַע, אַנְיִשְׁתַט, וּוֹעַסְטַז קִיְּעַן דִּי עַרְד!
אָוֹן צַוְּדִי אַיבְעַרְגַע שְׁקָלָאַפְּעַן הָאָט עַר גַּעַזְגַּט:
—פְּרַעַהְלִין זַאֲלַט אַיִּחְרַ מִיר זַיִּין, אַיִּהְרַ הַעֲרַת? זַעַת נַאֲר,
וּוֹאָס אַיךְ הַפְּבָ!

אָוֹן עַר הָאָט זַיִּי גַּעֲוַיְזַעַן אַ גְּרוּיטַע אָוֹן אַ שְׁוּעוּרַע פּוִיסְטַ.

לְעִגְּרִי הָאָט גַּעֲפִירַת זַיִּין פְּלַאַנְטַאַצְיַע מִיטַּדְעַר הַילְךְ פָּוּן
צַוְּוִיִּי נַעֲגַרְעַט, וּוֹאָס הָאַבָּעַן גַּעַהְיִסְעַן זַאֲמָבָא אָוֹן קוּוִימְבָא, אָוֹן

אוֹן דער סוחר האט אַידָם אַריינְגָע
קָוּכְט אַיִ דֵי צִיָּהָן.

וואס האבען איהם געפֿאלגט, ווי צוויי הינד. ער האט אינגעאנצען
אַבְגָּעֵמְעַקְט אַין זַיִי יַעֲדָם גַּעֲפִיהָל פָּוֹן אֶ מעַנְשָׁעַן, אַוְן זַיִי הָאָ-
בָּעַן גַּעַהָאָט גְּרוּיס תְּעֻנוֹג, וְעוֹן זַיִי פְּלַעֲגָעַן קָאנְעַן שְׁלָאֲגָעַן אַדְעָר
מוֹתְשָׁעַן אֶ שְׁקָלָאָף.

גַּעַלְעַבְטָה האבען זַיִי אַין אֶ שְׁטָאָהָל אַוְן גַּעַשְׁלָאֲפָעַן האבען
זַיִי, וּוּי חִוּת, אוּפְּרָעָר עַרְדָּה, גַּעַנְעַהָרְטָה האבען זַיִי זַיִק כְּמַעַט
פָּוֹן מִיסְטָקָאַסְטָעַן.

די סַאֲפָע שְׁטָאָרְקָסְטָע שְׁקָלָאֲפָעַן האבען קוּים גַּעַקְאַנְט אַוִּיס-
הַאַלְטָעַן בֵּי לְעָגְרִין אֶ זַעַקְס-זַיְבָּעַן יְאָחָר. שְׁוֹאַכְּבָּע פְּלַעֲגָעַן אַפְּיָלוּ
קִיּוֹן דְּרִיּוֹ יְאָחָר נִשְׁתָּאָסְט אַוִּיסְהַאַלְטָעַן. לְעָגְרִי הָאָט גַּעַהָאַלְטָעַן פָּאָר
זַעַהָר פְּרָאָקְטִיש אַרְוִיְּפְּצָוְלְעָגָעַן אוּפְּרָעָר אַיִּין מַעַנְשָׁעַן אֶ סְקָאַרְבִּיטִית,
פָּעַרְמוֹתָשָׁעַן אִיהם בֵּין טּוֹיט אַוְן דְּעַרְנָאָךְ קוּיפָּעַן אַנְּגָדָעָרָן.

אוּ ער אַיְזָן גַּעַקְוּמָעַן מִיט זַיְנָעַ נִיּוּ שְׁקָלָאֲפָעַן אַהֲיִים,
הָאָט ער טָאָמָן אַבְגָּעֵבָעַן אֶ וּוּנְקָעַל אַיִּינְעָם פָּוֹן זַיְנָעַ
שְׁטָאָהָלָעַן. שְׁפָעַט אַיִּין אַוְעָנָד, אוּ די אַרְבִּיטְעָר זַעַנְעָן גַּעַקְוּמָעַן
פָּוֹן פָּעַל, מִידָּע, אַיִּסְגָּעַמְוֹתְשָׁעַטָּע אַוְן הַוְּנָגְעִירִיגָּע, הָאָט זַיִק אַנְ-
גַּעַהָוִיבָּעַן צְוִישָׁעַן זַיִי אֶ קְרִיגָּזְלִיבָּעַן דָּעַם הַאַנְּדָ-מִיהָלְכָלָעַ, וּוַיְלָ-
יְעַדְעָר הָאָט גַּעַוּאָלָט וּוֹאָס שְׁנַעַלְעָר אַפְּמָאָהָלָעַן זַיִן בִּיסְעָלָקָעָר,
אַוִּיסְבָּאָקָעַן דְּעַרְפָּוֹן אֶ קְלִיָּן בְּרוּיטְעָל—מְעוֹהָר וּוּי דָאָס האבען זַיִי
ニִשְׁתָּאָסְט גַּעַגְּסָעַן—אַבְעָסָעַן אַוְן גַּעַהָן שְׁלָאֲפָעַן.
טָאָמָן הָאָט גַּעַקְוּקָט, גַּעַדְרִיקָט מִיט די אַקְסָלָעַן אַוְן גַּעַ-
שְׁוּוֹיגָעַן.

צְוּמָאָרְגָּעָנָס אַיְזָן גַּעַוּוֹעָן וּהָר אֶ הַיִּסְעָר טָאָג, אַוְן די נַעַ-
גָּרָעָס האבען גַּעַאָרְבִּיט בֵּין דָעַם שְׁוּעָרְסָטָעַן גַּשְׁוּוִיס, בֵּין בְּלָוָט

פון דער נאָז. טאמַ האָט אונגעבעמַערקט בעטרראָכט די אַרְבִּיטֶר,
אֲבער ער האָט קיינַ אַיִן פֿרִינְדְּלֵךְ גַּעֲזִיכְטַן נִישְׁתַּגְּפְּנוּן. זַי
זַעַנְעַן גַּעַוְעַן גַּרְאָב, בִּיְזַן, הַעֲרָט אֹן שְׁלַעַכְט, וּוַיְיל אַזְוִי אַיְזַן מַעַן
זַיךְרַן בְּעַגְּאַנְגַּעַן מִיטַּ זַי, וּוַיְיל זַיְהַאְבָעַן קִינְמָאָל קִינְיַן בַּעַ-
סְּעַרְעַ בְּעַצְיוֹנָגַן נִישְׁתַּגְּפְּנוּן צַו זַיךְרַן. די שְׁטַאַרְקָעַ האָבָעַן שְׁטַעַן-
זַיג בְּעַלְיִידִיגַּשׂ די שְׁוֹאָכָעַ, די שְׁוֹאָכָעַ, וּוַיְידָעַר, האָבָעַן גַּעַמוֹ-
טְשַׁעַט די נַאֲךְ שְׁוֹאָכָעַרְעַ.

טְאַמַּ האָט, וּוַיְ אַלְעַ, בעקמַען אַזְעַקְעַל וּוַיְיצַעַנְעַ קַעַרְנָעַר.
דַּעַרְמִיט האָט ער בעדַאַרְפַּט אוַיסְקוּמַעַן אַגְּנַצְעַ וּוַאֲךְ. אֲבעַר
איַיְדָעַר ער האָט עַס אַבְגַּעַמְאַהַלְט אַוְיפְּן הַאַנְדְּ-מִיהַלְלָעַל, האָט ער
פְּרִיהַעַר צְוָמַהַלְט די קַעַרְנָעַר פָּוֹן צַוְּיִי אַלְטָעַ שְׁוֹאָכָעַ שְׁקַלְאַ-
פִּינְס, וּוֹאָס זַעַנְעַן אַזְוִי גַּעַרְיָהַרְט גַּעַוְאָרְעַן דַּעַרְפּוֹן, אַזְוִי האָ-
בעַן זַיךְרַן אַגְּגַעַנְמַעַן אוַיסְצּוּבָאַקְעַן אַיִם בְּרוּיטַ פָּוֹן זַיְן מַעַהַל.
בָּאַכְּלַן עַסְעַן האָט טְאַמַּ אַנְגַּעַלְעַהַנְט דַּעַם קָאָפְ אַוְיַף די העַנד
אוֹן האָט זַיךְרַן פְּעַרְטְּרָאַכְט.

—זַאֲגַ אָנוֹן עַפִּים,—הַאָט גַּעַבְעַטְעַן אַיִנְעַ פָּוֹן אַלְטָעַ מַיְ-
דַּעַ פְּרוּעַן.

טְאַמַּ האָט זַי אַנְגַּעַקְוַט מִיט בָּאַרְמָה אַרְצִיגִיקִיט אַזְוִי זַיךְרַן
אַנְגַּעַרְפּוּן:

—וּוֹאָס קָאָן אַיְךְ זַעַגְעַן? גַּאֲטַ האָט גַּעַזְאָגְט: «מַעַן בעדַאַרְפַּ
לִיבַּ האָבָעַן דַּעַם צַוְּיִיטַעַן וּוַיְ זַיךְרַן אַלְיַין». אַיהָר פְּעַרְשְׁתַּעַתְּהַטְּ עַס?

גַּלוּיְבַּט מִיר, לִיבַּעַר פְּרוּעַן, עַס וּוּעַט נַאֲךְ זַיְן גּוֹט.

—עַס וּוּעַט נַאֲךְ זַיְן גּוֹט, זַאֲגַסְטַוְיַן?—הַאָט די פְּרוּי אַיְבָעַר-
גַּעַפְּרָעַט מִיט אַטְוִיטַעַן פְּנִים.—יַאֲ, עַס וּוּעַט זַיְן גּוֹט. אַנוּעַרְעַ

ביינדעלען וועלען צופיילט ווערען אין דער ערֶד. אַט, געפֿין
אונז בעסער אָתרופה צו זאמבאָן, וואָס רײַיסט פּוֹן אונז שטיַּין
קער פְּליַיש.

טאָם האָט גָּרנִישֶׁת גַּעֲנְטְּפָעָרֶת, אָוּן אַלְעַהְבָּעֵן זַיְגָעָן.
לְעֵגֶט שְׁלָאָפָעָן.

צְיוּעַלְפֶטְעָם קָאָפִיטָעַל.

אֵחֶדֶש צִיִּינַן אַיִּז אַוּוֹעַק, אָוָן כַּאֲם אַט גַּעֲרְבִּיטַט, וַיַּיְ-
אַנְּצַס, וַיַּיְ אַפְּעַרְדָּה, אַהֲן אַנְּאָפְּרוֹהָ, צְווִישָׁעַן וּוַילְדָעַ פַּעֲרְמוֹתְשַׁע-
טָע רַבְּיִיטָעַר.

לְעִגְּרֵי הָאָט גַּעֲוָהָן, אָז טָמַם אַיְז אַגּוֹטָעַר אָוָן אַגְּשִׁיקְטָעַר
אַרְנוּיִיטָעַר אָוָן הָאָט אַיִּהְם גַּעֲוָאָלָט מַאֲכָעָן פַּאֲר אַנְּאִוְפְּוֹעַהָעָר.
אַפְּעַר עַר הָאָט עַס נִישְׁתַּגְּתָהָאָן, וַיַּיְלַל עַר הָאָט גַּעֲשִׁיפְּרָט, אָז
טָמַם הָאָט אַיִּהְם פִּינְטָט פַּאֲר זַיִּין אַכְּוֹרִוִּות, אָז עַר פַּעַרְהָאָסְט אַיִּהְם
פַּאֲר זַיִּין בְּלוֹטִיגָּעַ בְּעַהֲאנְדְּלָוָגָג, אָוָן אַיִּהְם הָאָט זַיִּיךְ עַפְּטָעַר גַּע-
דָּאָכָט, אָז טָמַם וּוּעָטוֹ אַיִּהְם קָאָלִיעַ מַאֲכָעָן דַּי אַרְבִּיטָעַת. אַיְצַט
הָאָט עַר אַלְץ גַּעֲוָכָט אַגְּלַעֲגָנְהִיט, עַר זַאְל זַיִּיךְ קָאָנָעָן נּוֹקָם-
זַיִּין אַיְן טָמָן.

אַיְנוּמָאָל, בְּשַׁעַת מַעַן הָאָט אַרְאָבְגָּעָנוּמָעָן פָּוּן דַּי פַּעַלְדָּעַר,

האָט טָאַט בעמֶערקט צוֹוישען די אַרְבִּיטֵער אַיִינע אַ פָּרוּי, שׁוֹין נִישְׁת קִין יְוָנָגָע, דָּעַרְפָּאָר אַבָּעָר אַ שְׁלָאנְקָע אָוֹן אַ שְׁטָאלְצָע. זִי האָט גַּעֲקוֹקָט מִיט אַוְיגָעַן פּוֹל האָט, אָוֹן די אָונְטָעַרְשְׁטָע לִיפְּ הָאָט זִי פֿערְבִּיסְעָן.

—אַהָאָ, פּוֹיגְעַלְעַ, בִּזְזַט אַרְיִינְגָּעַפְּאָלָעַן! —הָאָבָעָן די אַרְבִּי.

טָעָר זִיךְ גַּעֲרוֹיְצַט מִיט אַיהָר.

טָאַט פּוֹן עַרְשְׁטָעַן קוֹק פֿערְשְׁטָאָנְעָן, אָוֹן זִי גַּעֲהָעָרט צַו דָּעַם הַעֲכָרָן קְלָאָס, אָוֹן זִי מָוֹן זִיךְ אַ גַּעֲבִילְדָעָטָע פָּרוּי, אַבָּעָר עַר האָט נִישְׁת פֿערְשְׁטָאָנְעָן, וּוֹאָס זִי טָהוֹת דָּא, בֵּי לְעַגְּרִין, וּוֹי אַזְוִי אַיְזָן זִי גַּעֲקוּמָעָן אַחֲרָע.

אין דָּעַם אַיְגָעָנָעָם טָאָג האָט עַר אוּיר בעמֶערקט, וּוֹי אַיִינָע אַ שְׁקָלָאָפִין מִיטָּן נָאָמָעָן לוֹסִי אַיְזָן אַנְיִידְעַרְגָּעַפְּאָלָעַן בֵּי דָעַר שְׁוּעוּרָעָר אַרְבִּיט. די העַנְד זָעָנָעָן אַיהָר גַּעֲבִילְבָּעָן הַעֲנָגָעָן פֿערְגְּלִיוּעָרט, וּוֹי שְׁטָעַקָּעָנָס. טָאַט אַיְזָן צְוּגְעָגָנְגָעָן אָוֹן האָט אַיהָר גַּעֲוֹאָלָט הַעֲלָפָעָן, אַבָּעָר די אַוְמָגְלִיקְלִיכְעָן לוֹסִי האָט זִיךְ אַנְגָּעָן דָּוּפָעָן:

—הַעַלְפָּה מִיר נִישְׁת, וּוֹאָרוּם דוֹ וּוֹעַסְט שְׁטָאָרָק בעשְׁטָרָאָפָט וּוֹעַרְעָן דָּעַרְפָּאָר.

אין דָעַר אַיְגָעָנָעָר רְגָע אַיְזָן זָאְמָבָא אַרְוִיסְגָּעָוָאָקָסָעָן, וּוֹי פּוֹן אָונְטָעַר דָעַר עַרְד.

—וּוֹאָס פָּאָר אַ קְוָנְצָעָן מַאֲכָסְטוּ מִיר דָא! —הָאָט עַר אַ גַּעַשְׁרִי גַּעֲתָהָאָן צַו לוֹסִיְּן אָוֹן האָט זִי אַשְׁטוֹוִיס גַּעֲגָעָבָעָן מִיט זִיין הַילְצָעָרָנוּם שָׂוֹק. נָאָכְדָעָם האָט עַר טָאָמָן מַכְבָּד-גַּעֲוָעָן מִיטָּן שְׁטָעַקָּעָן.

די שוואכע לוסי האט באולד גע'חלשיט, אבער זאמבא האט
אייהר אַריינגעשטאטָפֿען אַשפֿילקעלע אין לייב—זַי זָאַל קומען צַי
זַי. טָאַם האט געמוות שווייגען. אַז זאמבא אַיז אוועק, האט טָאַם
שנעל פערענדיגט אייהר טיל אַרבּוּיט אָונְן האט זַיךְ אַרומגעקוקט.
נעבען אַיזט אַיז געשטאנען יונע שטאלצע פרוי, וואָס האט גע-
קוּקט מיט אַזוייפֿיל האס אַרום זַיךְ.

—דו זַי פֶּאַרְזִיכְטִיגּ—האַט זַי אַיהם שטיל צוגעווואָרְפֿעַן.
זאמבּא האַט תִּיכְפּ בְּעַמְעַרְקַט, אַז זַי שְׁמוּעַסְטַ מִיט טָאַמְּן,
אייז ער צוגעלאָפֿעַן מיט אַן אַוְיְגָעַה וַיְבָעַנְעַם רִימְעַן אַין דָּעַר הַאנְדַּר.
אַבער די פרוי האַט אַיהם אַנגַעֲקוּקַט מיט אַפְּאַר קַאלְטַע
הַאָס-אוֹיגַעַן, ווי מען קוּקַט אַוְיְסַ דָּאַס סָאַמְעַ העַסְלִיכְסְּטַע, וואָס
אייז פָּאַרְחָאַן אַין לעבען.
—אוועק פֿוֹן דָּאַנְעַן! —האַט זַי אַגְּשָׂרִי גַּעֲתָהָאַן נִישְׁתַּחַת
מיט אייהר קּוֹל.—אייך בֵּין נַאֲךְ אַזְוִי שְׁטָאַרְקַט, ווי דו!
זאמבּא האַט זַיךְ דָּעַרְשָׂרָאַקְעַן אָונְן האַט אַרְאַבְּגַעַלְאֹוט די
אוֹיגַעַן:

—ניין, קָאַסִּי, אַיר מֵין גָּאָרְנִישַׁט... גָּאָרְנִישַׁט...
אלָעַ אוֹועֵנד, בְּשַׁעַת מַעַן עַנְדִּיגְט די אַרְבּוּיט, וּוּרְטַ אַלְעַ-
מעַנְסַ אַרְבּוּיט אַבְּגַעַוְאוֹיגַעַן. לֹסִיס אַרְבּוּיט האַט גַּעַוְאוֹיגַעַן
מעַהָּר, ווי עַס האַט זַיךְ גַּעַפְּאַדְעַרט, אַבער לעְגַרְיַה האַט אייהר
בעַמְעַרְקַט מיט אַשְ׀יְפַעַן פֿוֹן אַשְׁלָאנְג:

—אַיר וּוּעַל דִּיר שְׁוִין וּוּיְזַעַן, פּוֹילְעַרְקַע. אַיר וּוּעַל דִּיר
שְׁוִין וּוּיְזַעַן, ווי אַזְוִי מַעַן בעַדְאַרְף אַרְבּוּיטַעַן. שְׁטַעַל זַיךְ אוֹועק
איין ווּינְקַעַל.

או אלע אַרְבִּיטָן זענען אַבְגָּעוֹוֹאַיגָּעָן גַּעֲוָאַרְעָן, האט ער
צְגֻעָרוֹפָעָן טָאָמָן אָוּן גַּעֲזָאָגֶת:

—נעהם דאס מײַדָּעָל אָוּן שְׁמֵיָּס זַי אָבֶן!
טָאָמָן האט אוֹיפְּגָהּוֹיְבָעָן צַו לְעִגְּרִין זַיְנָען צְווֹיִי מִידָּע גּוּ
טע אוֹיגָעָן:

—ניַנְיָן, מיַן הַאָרָן,—הָאָט עַר זַיְךְ אַנְגָּעָרוֹפָעָן,—אַיר קָאָן עַס
ニַשְׁטָן. אוֹיבָא אַיהָר וּוְילָט, וּוְעַל אַיר אַרְבִּיטָן בִּיטָּאָג אָוּן בִּיִּ
נָאָכָּט, אַבְּעָר שְׁמֵיָּסָעָן קָאָן אַיךְ נִשְׁטָן. אַיר קָאָן נִשְׁטָן...

—וּוֹאָס?—הָאָט זַיְךְ לְעִגְּרִי אַצְּפָעָל גַּעֲתָהָאָן, פּוֹנְקָט וּוּי
עַמִּיךְ וּוֹאָלָט אַיהָם אַשְׁטָּאָק גַּעֲתָהָאָן מִיטָּאָן אַנְגָּעָרְבָּעָנְטָעָר נָאָדָעָל.
עַר האט אוֹיפְּגָהּוֹיְבָעָן אַדְיָקָעָן רִימָעָן אָוּן מִיטָּאָלָעָן כְּחָות
אַיהָם אַרְאַבְּגָעָלָאָזָט אוֹיף טָאָמָס אַקְסָעָל.

—אַיְצָט וּוּסְטוּ שְׂוִין קָאָנָעָן!—הָאָט עַר גַּעֲשָׁרִיעָן, וּוּי אָ
וּוְילְדָעָ חִיה—אַיְצָט וּוּסְטוּ שְׂוִין קָאָנָעָן, גַּעֲמִינְעָר יְוָנָגָדוּ!

טָאָמָן האט מִיטָּן אַרְבָּעָל בְּעֵדָעָקָט דָּס בְּלוּט, וּוֹאָס האט
גַּעֲנוּמָעָן פְּלִיאַצְּעָן פּוֹן אַקְסָעָל, אָוּן האט זַיְךְ רֹהִיחָג אַנְגָּעָרוֹפָעָן:
—ניַנְיָן, אַיר וּוְעַל זַי נִשְׁטָן שְׁמֵיָּסָעָן. זַי אַיְוָן אַקְרָאנְקָע
פְּרוּי. אָוּן אוֹיבָא אַיהָר וּוְילָט, וּוְעַל אַיר אַיר זַיְגָעָן אַיְינְמָאָל פָּאָר
אַלְעַמְּאָל: מיַן הַאָנְדָן וּוּעַט קִינְמָאָל אוֹיף קִינְגָּעָם נִשְׁטָן אוֹיפְּגָעָן
הַוְּיָבָעָן וּוּרְעָעָן!

דַּעַמְּאָלָט האט זַיְךְ לְעִגְּרִי אַינְגָּאנְצָעָן פָּעָרְלָאַרְעָן פּוֹן גְּרִימָן.
צָאָרָן. דָּס פְּנִים האט אַיהָם גַּעֲפָלְאַקְרָעָט, דַּי אַוְיָגָעָן זַעֲנָעָן אַרְוִיסָן.
גַּעֲשָׁפָאָרָט גַּעֲוָאַרְעָן. עַר האט גַּעֲטוּפָעָט מִיטָּאָן דַּי גַּרְאָבָעָ פִּס אָוּן
גַּעֲשָׁרִיעָן וּוּי אַחְיהָ אַיְן מְדָבָר:

—מִיר ווועסטו נישט פָּלְגַעַן ? ! מִיר ? ! וווער בֵּין אַיךְ דִּיר ? !
דיין גַּעַל-הַבַּיִת בֵּין אַיךְ ? ! דו גַּעַהֲעֶרֶת מִיר מִיטַּדִּין גַּוף אֹון
דיין נְשָׁמָה !

אֲפָעָר טָם הַאָט ווַיַּדְעַרְאָמָּל רֹהִיג גַּזְזָגֶט :
—נִינָּן, מִין הַאָרֶר, פָּרָהָאָן אַגָּט אוֹיף דַּעַר ווּלְטַ אֹון צָו
אַיִּהְם גַּעַהֲעֶרֶת מִין נְשָׁמָה.

בֵּי לַעֲגָרִין הַאָט זַיְק בְּעוּווּזָעַן שְׂוִים אוֹיף דַּי לִיפְעַן .
—זָאַמְבָּא, קוּוִימְבָּא, ווֹאו וּנְעַט אַיהָר ? —הַאָט עַד גַּעַדְוּנוּעַרְט
אֲפָעָר דַּעַר גַּאנְצָעַר פְּלַאַנְטָאַצְיָע —הַקְּטָא אַיִּהְם אַקָּאַרְשָׁט גּוֹט אַרְיָין,
עַר זָאַל גַּעַדְעַנְקָעַן אוֹיף זַיְן גַּאנְצָעַן לְעַבְעַן !
דַּי צְוּוִי נַעֲגָרָעַס זַעַנְעַן בְּאַלְד צְוֹגַעַלְאַפְעַן, וּוֹי צְוּוִי ווּילְדָע
הַינְּדָ, הַאָפָעַן אַכְּאָפָעַן גַּעַתְהָאָן טָמַמָּן פָּוֹן אַרְטָא אֹון אַוּעַקְגַּעַפְיָהָרֶט
אַיִּהְם אַיְן יַעֲגַע שְׁטָאָהָל, ווֹאו זַיְיָהָאָפָעַן שְׁטָעָנְדָרִיג גַּעַשְׁלָאַגְעַן
דַּי גַּעַגְרָעַס.

דרייכעהנטעס קאָפִיטעל.

זאמבָּא און קוֹוַימְבָּא האָבען אֶזוֹי לאָנג געשלָגָען טָאמִין,
ביז ער אַיּו געַלְיבָּעָן לִיגָּעָן האָלבָּ אַטְוִיטָעָר, אַהֲן אַנְּאָטָעָם.
דעַמָּאלָט האָבען זַיִד אַוְיְגָעָהוַיְבָּעָן אַוּן זַעַנְעָן אַרוּיסָגָעָגָעָן
פָּונְ שְׂטָאָהָלָ. אַלְאָגָעָ צִיְּתָ אַיּוֹ טָאמָ גַּעַלְעָגָעָן אַהֲן אַנְּאָטָעָם,
אָבָּעָר אַוּ ער אַיּוֹ גַּעַקְוָמָעָן צַו זַיִר, האָט ער שְׂטִיל גַּעַשְׁעַפְטָשָׁעָט:
—וְאָסָעָר... וְאָסָעָר... אַיְךְ שְׂטָאָרָב...

ער האָט דערהָעָרָט טְרִיט אַוּן אַיּוֹ פִּינְסְטָעָרָן שְׂטָאָהָל האָט
זַיִד בְּעֻוְיוֹעָן אַ מעֵנֶשׁ. דַּאֲס אַיּוֹ גַּעַוּעָן קָאָסִי. זַיִ האָט אַיּוֹם גַּעַ-
גַּעַבָּעָן וְאָסָעָר, האָט אַיּוֹם אַבְּגָעָוּוַאָשָׁעָן די וְוַואָנְדָעָן אַוּן אַרוּם-
גַּעַלְעָט זַיִד מִיט הַיְּלָגָרָאָזָעָן.
—לְעָגָרִי, זַאֲלָסְטוֹ וּוַיסְעָן, אַיּוֹ שְׂטָאָרָקָעָר פָּאָר דִּיר אַוּן מִיט
אַיּוֹם זַאֲלָסְטוֹ נִישָּׁט שְׁפִילָעָן: דו וּוּעָסָט שְׁרָעָכָט עַנְדִּיגָּעָן. אַיְךְ

האָב דָא געהערט אַזויינע גוּאַלְדָעַן, ווֹאָס ווּעלען נִישְׁת אַזְׁוֵי גַּיְלָה
פָּרְגָּעָסָעַן ווּעָרָעַן. פִּינְפִּי יְאָהָר הָאָב אַיך גַּעֲוָאוּנִינְט בַּיִּלְעָגְרִין.
אַיצְטַה אַט עֶר מִיךְ דָוְרְגָעִיגָט. פִּינְפִּי פִּינְסְטָעַרְעַץ יְאָהָר!—הָאַט
זַי אַוְיְסְגָעָרְפָעַן אָוָן זַיְד ווּילְד צְוָלָאָכָט, פָּונְקָט ווֹי זַי ווּאָלָט זַיְד
נוּקְם-גַּעֲוָעַן אַיְן זַיְד אַלְיָין.

—ניש' קשה, גאט וועט זיך אָנְגַעַהֲמַעַן פֿאָר אָנוֹן,—הָאָט טָאָם
קוּים אָרוּסְגַעַזְגַט.

קָאַסִּי הָאֵט אֲרָאֶבְגָּעַלְאֹזֶט דָּעַם קָאָפֶ.

דין גאט האט אונז פערגעסען.—האט זי פײַנְלִיךְ גע-
שעפֿטשעט,—אנישט ווֹאַלְט ער נישט דערלאָזֶט צו אָזָא אַכְזָרִוִית.
אייצט זעה אַיךְ אוּס, ווי אַלְעַ שְׁקָלָאַפִּינָס, מאָס אָונֵ שְׁרוּקְלִיךְ.
אַבעַר אַיךְ האָב אַמְּאָל גוֹט גַּעֲלָעַבְט אָונֵ האָב גַּעֲהָאָט אַ שְׁעַנְעַ
קִינְדָהִיט. אַיךְ בֵּין גַּעֲוֹעַן יְוָגָן אָונֵ שְׁעָן. דָּעַר מָאָן, ווֹאָס האָט
שְׁיר גַּעֲקוּיפְט, האָט מִיר לִיב בעַקְוּמָעַן אָונֵ מִיר האָבָעַן זְעוּהָר גוֹט
גַּעֲלָעַבְט. צְוַיִּי קִינְדָעַר האָבָעַן מִיר גַּעֲהָאָט. אַבעַר עַס אַיְוַגְעָן-
מעַן זְיַינְעַר אַברודָעַר אָונֵ האָט אַיְהָם אַינְגָאנְצָעַן רְוָאַנְיִיט. מְעַן
הָאָט מִיךְ גַּעֲמוֹזֶט פֻּעַרְקוּיפְעַן אָונֵ אַיךְ האָב מִיךְ צְוַיְשִׁידָט מִיט
מיינְגַּען קִינְדָעַר. ווֹאָס דְּאָס האָט מִיר גַּעֲקָאָסֶט, ווֹיִיס אַיְין גָּאָט.
שְׁפַעְטַעַר האָב אַיךְ גַּעֲהָאָט נָאָךְ אַקְינְד, אַבעַר אַיךְ האָב עַס
פֻּעַרְסְּמַט: זָאָל עַס בְּעַסְעַר נִישְׁט ווַיְסַעַן פָּוָן אַפְּיַינְלִיךְ לעַבְעַן.
דָּעַרְגָּאָךְ בֵּין אַיךְ פָּוָן האָנד צו הָאנְד גַּעֲגָנְגָעַן, בֵּין אַיךְ בֵּין אַרְיִין-
גַּעֲפָאָלָעַן צו דָּעַמְדָאָזִיגָעַן גּוֹלְן—צַו לְעַגְרִין. אייצט בֵּין אַיךְ אַ
פֻּעַרְפַּאָלָעַנְעַר מעַנְשַׁ—אַיךְ גְּלוֹבַ שְׁוִין אַיךְ גָּאָט נִישְׁט אַפְּילַו.
קָאָסִי אַיז אַנְטְשַׁוְיְגָעַן גַּעֲוֹאָרָעַן. אַ וּוְיִילָעַ אַיְוַגְעָסֶעַן

מייט אַנְאָרָגָעָלָאָזְטָעָן קָאָפּ. נָאָכְדָעָם הָאָט זֶ' זִיְּד אֹוִיפְגַּעַהוּיְבָעָן,
גַּעֲמָאָכָט בַּעֲקוּוּעַמֵּעַר טָאָמָס גַּעֲלָעַגָּעָר, צַוְּגָעַרְוקָט אַיָּהָם דָּאָס וּוְאָסָעָר
אוֹן אַיְּזָ אַרְוִיסָּפּוֹן שְׁתָאָהָל.

בנטער ארבײַטער און איזט איז געוווען אַס אָרבעיט.

אין צימער איז ארײַן קאָסִי.

—אהא, געקו מען! —האט ער זי בעגריסט.

—איך האב געוואלט, בין איך געקומען,—האט זי געען-

טפחים

—דו האָסְט צוֹויִי וועגַען,—האָט לעגַרִי אויפֿגעַהויבַען זיין
שׁווערַען קאָפּ צו אֵיהֶר—אַדער דו זָלַסְט זיך אויפֿיהָרַען גוֹט
און שטיַיל, אַדער געה אַרְבִּיטַעַן מיט די נְעָגָרָעַס.
קָאַסִּי האָט זיך דערַגְעַהַנְט צו לעגַרִין, ווי אַ מעַנְשׁ, ווֹאָס
ווַיְלַ גַּעֲבַעַן אַ פָּאַטְשׁ.

—זוי נישט איזוי דרייסט, לעגרי! —האט זי געוזאגט.
קאסי איז געוווען אַ קלוגע און אַ שטארקע פרוי און האט
געහאט אַ ווירקונג אויף לעגריין. אָנוּ ער האט געקויפט עמען אַין
ניי-אַרלעאן און געבראכט זי אהיים, האט זי קאסי גענומען אַונ-
טעד איהר השגחה. דאס איזו לעגריין נישט געפעלען געוווען און
ער האט זי אַרוייסגעשיקט אַרבײַטען אַין פעלד. אַפער זיין בע-
ציהונג צו טאמְן האט זי שטארק אויפגעדרעגט, און זי איז אַו-
מישנע אַרין צו לעגריין — אֹויס' מוסר'ן אַיהם.

—דוּ וועסט מיט איהם גָּרְנִישֶׁט מַאֲכָעֵן,—הָאָט זַי גַּזְוָגָט.
—מיר וועלען זעהן,—הָאָט זַי לְעָגָרִי ווַיְדָעָרָמָל אַנְגָּעָ-
צָונְדָעָן,—אייך וועל איהם אלע בִּינְגָר אִיבָּעָרְפָּרָעָכָעָן אֹון וועל
אויספִּיהָרָעָן מַיְינָס.

—מיר וועלען זעהן,—הָאָט קָאָסִי אַשְׁקָעֵל גַּעַתְּהָאָן מִיטְזָן
קָאָפָּ. —אייך זאג דיר: הָעָרְ-אוֹיְףִי, מוֹטוֹשָׁע אִים נִישְׁטָן.
שָׁאָסָם וואָונְדָעָן זעַנְעָן נָאָר נִישְׁטָן פֻּרְהָיִילָט גַּעַוְאָרָעָן, אֹון
מעָן הָאָט אִים שְׁוִין אַרְוִיסְגָּעִשְׁקָט אַיְן פָּעָלָד. טָאָם הָאָט אַרְאָבָּ-
גַּעַלְאָסָט דָּעַם קָאָפָּ אֹון אַיְזָן גַּעַוְעָן גַּעַהָאָרוֹזָם ווַיְיַי אַקְינָדָן.
איַיְנָמָל, אֹון אַוְעָנָד, נָאָר דָּעָר שַׁוְּעָרָעָר אַרְבָּיִיט, אַיְזָן עָר
גַּעַזְעָסָעָן אֹון, ווַיְיַאֲלָמָל, גַּעַטְרָאָכָט פָּוָן גָּאָט אֹון פָּוָן דָּעָר צִיִּיט,
וּעָן אלע מעַנְשָׁעָן ווּעַלְעָן לְעַבְעָן גַּלְיִיקְלִיךְ אוֹיְף דָּעָר עָרָד. פָּלוֹ-
צְלוֹנָג אַיְזָן לְעָגָרִי אַרְיִין אַיְזָן שְׂטָאָהָל אֹון אַיְזָן צְוַגְּעָגָאנְגָּעָן צְוָ-
טָאָמָן.

—נוּ, ווֹאָס הָעָרָט זַי מִיט דִיר?—הָאָס עָר אִים אַפְּרָעָג
גַּעַתְּהָאָן.—אייז נִישְׁטָן גַּלְיִיכָּעָר צְוָן שְׁמִימִיסָּעָן יְעַנְעָם, אַיְזָעָר אַלְיִין
גַּעַשְׁמִיסָּעָן צְוָן ווּעְרָעָן? זַעַהָסָט דָאָר, אַיְזָן גָּאָט קוּקָט זַי גָּאָר-
נִישְׁטָן אָס אַוְיִף דִיר...

—צִי גָּאָט קוּקָט זַי אָס אַוְיִף מִיר, צִי נִישְׁטָן,—הָאָט טָאָם
שְׁטִיל גַּעַזְגָּט,—אַבְּעָר אַיְך ווּל אִים אלְעָמָל גַּעַהָאָרָעָן.
—נוּ, ווֹעָסָטו בַּיִי מִיר קִיְּעָן דִי עָרָד,—אייז שְׁוִין לְעָגָרִי
אַרְיִינְגְּעָפָאַלְעָן אַיְן גַּרְיִמְצָאָרָן אֹון הָאָט טָאָמָן אַשְׁפִּי גַּעַתְּהָאָן אַיְן
פְּנִים אַרְיִין.

נָאָכְדָּעָם אַיְזָן עָר אַוְעָקְגָּעָגָאנְגָּעָן.

איינמאָל, בײַנְאָכֶט, האָט טָם בְּעַמְעַרְקֶט, ווֹי קָאָסִי ווַינְקֶט צָו
איַהֲם, עָר זָאָל אַרוּסְגָּהָן פָּוֹן שְׂטָאָהָל. טָם אִיז אַרוּסְגָּגָאנְגָּעָן.
קָאָסִי האָט אַיְהָם אַנְגָּעָנוּמָעָן בֵּי דָעַר הָאנְד אָוֹן אַ שָׁעָ-
פְּטָשָׁע גַּעַתְּהָאָן אַיְהָם אוּפְּפָן אוַיְעַר:

—טָם, ווַילְסְטַן זַיְן פְּרַיִי, טָאָ קָוָם מִיטַּ מִיר...
אַבְּפָרָט טָם אִיז גַּעַבְּלִיבָּעָן שְׂטָהָהָן, ווֹי אַ פַּעֲרְגָּלְיוּעָרְטָעָר.
קָאָסִי האָט אַיְהָם אַ צִּיהָ גַּעַתְּהָאָן פָּאָר דָעַר הָאנְד:
—קָוָם, קָוָם! —הָאָט זַי גַּעַשְׁעַפְּטָשָׁעָט.—אַיךְ האָט אַ האָק בְּיַיְךְ.
אַבְּפָרָט אַיךְ בֵּין זַהְרָ שְׂוֹאָךְ אָוֹן ווּעָל זִיכְעָר נִישְׁתְּ קָאנְגָּעָן
טוֹיטָעָן אַיְהָם.
אַינְדָּעַרְפִּינְסְּטָעָר הָאָבָעָן שְׂטִיל אָוֹן מִיד גַּעַלְוִיכְטָעָן טָאָמָס
אוּיגָעָן.

—נַיְין, קָאָסִי,—הָאָט עָר זַיְן אַנְגָּעָרוּפָעָן,—אַיךְ טָהוּ עַס
נִישְׁתְּ. אַיךְ ווּעָל מִיר גִּיכְעָר לְאֹזְעָן אַבְּהָאָקָעָן דַּי הָאנְד, אַיְדָעָר
טְהָאָן אַזָּא זָאָךְ.
—נוּ, ווּעָל אַיךְ גַּעַהָן אַלְיָיִן,—הָאָט זַיְן קָאָסִי אַ רִיס גַּעַתְּהָאָן
פָּוֹן אַרט.

—קָאָסִי, קָאָסִי, טָהוּ עַס נִישְׁתְּ,—הָאָט זַיְן טָמָ אַנְגָּעָפְּוִיגָּט
צָו קָאָסִיְן אָוֹן זַיְין טָאָן הָאָט אַזְוִי ווּיְיךְ גַּעַלְוִונְגָּעָן, אָוֹ עָר הָאָט
אַנְגָּעָרִיהָרֶט בְּיַיְם הָאָרְצָעָן.—רַיְנְגָּעָ העָנְד מְזֻעָּן מִיר הָאָבָעָן, קָאָסִי.
מִיר טָאָרָעָן קִיְּן בְּלוּט נִישְׁתְּ פַּעֲרְגִּיסָּעָן. אַוְיָב מִיר ווַיְלָעָן עֲפִיס
דַּעֲרָגְרִיכָּעָן, אִיז עַס נַאֲר דָוָרָךְ רַיְנְקִיִּיט אָוֹן גַּעַרְעַכְטִיכְיִיט.
דיַדְאַזְוִיגָּעָ ווּעַרְטָעָר הָאָבָעָן אַזְוִי גַּעַוְוִירְקֶט אוּפְּפָן קָאָסִיְן, אָוֹ
זַי הָאָט אַרְאָבְגָּעָלָאָזָט דָעַם קָאָפְּ אָוֹן זַיְן צְעוּוִינָט, ווֹי אַ קִּינְד.

— קאָסִי, האָט טָאַם ווַיְתַעַר גַּעֲזָגֶט,— נְעַם עַמְעַן אָוֹן אָנוּ
טַלְיוֹף פּוֹן דָּאנְגָּן. אַנְטְּלוֹיפְּט בַּיְדָע. אָפְּשָׁר ווּעַט אֵיךְ לַיְיכְּטַעַר
וּוְרַעַן.

— אָוֹן דָּו?

— נְיִינָן, אֵיךְ ווּעַל שְׂוִין דָּא פֻּעַרְבְּלִיבְּעָן,— האָט טָאַם פֻּעַר.—
ברָאָכָּעָן דַּי הָעֵנד אָוֹן אַרְאָפְּגַּעַלְאָוֹט דַּעַם קָאָפֶ. קאָסִי
הָאָט שְׂוִין אַיְגַּעַנְטְּלִיךְ לְאַנְגָּג גַּעֲוָאַלְט אַנְטְּלוֹיפְּעָן,
אָפְּעָר זַי הָאָט אַלְץ קִין צִימָט נִישְׁתְּ גַּעַהָאָט צַו טְרַאַכְּטָעָן ווּעַגָּעָן
דַּעַם. טָאַםס ווּרְטַעַר האָבָּעָן אִיצְּט דַּעַרְוָעָקָט אַיְנָ אַיְהָר אַנְ-אַלְ-
טָעָן גַּעַדְאָנָק, אָוֹן זַי הָאָט זִיךְּ אַנְגְּעָרוּפָעָן:

— דָו בִּיוֹת גַּעַרְעַכְט, טָאַם. מִיר ווּעַלְעַן אָפְּשָׁר טַהָּאָן אָזוֹי.
אַיְנָ דַּעַר אַיְגַּעַנְעָר ווֹאָךְ אַיְזָן קאָסִי בִּינְאָכָּט אַנְטְּלוֹיפְּעָן פּוֹן
לְעָגָרִיס הוּיוֹן צַוְּאָמָעָן מִיט עַמְעַן. לְעָגָרִי הָאָט בַּאֲלָד אַרְוִיסְגָּעָ-
שִׁיקָּט מַעַנְשָׁעָן אָוֹן הִינְד, צַו כַּאֲפָעָן זַי, אָפְּעָר מַעַן הָאָט זַי
נִישְׁתְּ גַּעַקְאָנְט גַּעַפְּינְעָן, אָוֹן דַּי מַעַנְשָׁעָן האָבָּעָן זַי אַוְמְגַעְעָהָרָט
צָוְרִיק מִיט לְעַדְיָגָע הָעֵנד. דַּעַמְאָלָט הָאָט זַי לְעָגָרִי אַרְוִיפְּגַעְוָאָר.—
פָּעָן אוּיָה טָאַמָּן. עָרְהָאָט בְּעַמְעַרְקָט, אֹז טָאַם אַיְזָן זַעַהָר צְוְפִּרְיָ-
דָעָן פּוֹן זַיְעָר אַנְטְּלוֹיפְּעָן.

לְעָגָרִי הָאָט אַיְהָם אַרְיִינְגַּעַרְוּפָעָן צַו זִיךְּ אַיְן צִימָעָר.

— זַאְגָּ מִיר,— הָאָט עָר אַרְוִיסְגַּעְדוֹנְעָרָט מִיט אַרְוִיסְגַּעְשְׁפָּאָרְטָע
אוּיָגָעָן— זַאְגָּ מִיר, ווֹאֹו זַעַנְעָן זַי?

טָאַם הָאָט אַרְפְּגַעְהָוִיבְּעָן זַיְנָע מִידָע אַוְיָגָעָן אָוֹן גַּעֲזָגֶט :

— אֵיךְ ווּיְסָס, אָפְּעָר אֵיךְ ווּעַל נִשְׁתְּ זַעַגָּעָן. אֵיךְ ווּעַל בָּעָ-
סָעָר שְׁטָאָרְבָּעָן, אָפְּעָר...

—נו, טאַ שטארב טאָקי!!—האָט ער וויזערראָמָאָל אַרוּיסגע-
דונערט און מיט זיין אַייזערנער פֿוּסְט אַ קלָאָפּ געטהָאָן טָאָמָן
איבעערן פֿנִים.

טָאָם אַיּוֹ בָּאֵלֶּד אַנְידָעָרְגָּעְפָּאַלְעָן.
לְעִגְּרִי הָאָט גַּעֲפָעָנֶת דֵּי טִיר אַזְקָ אַרְיִינְגָּרְפָּעָן זִינְעַ צּוּוִי
משרתים—זָאַמְבָּאָן מִיט קוּוִימְבָּאָן.
—שְׁלָאָגֶט!—הָאָט ער גַּעֲשָׂרִיעַן צּוּ זַיִי.—שְׁלָאָגֶט אִיהָם וּוּי-
פִּיל אִיהָר ווּילְט,
דעְמָאַלְט הָאָבָעָן אִיהָם בִּידָע גַּעֲנוּמָעַן טְרָעָטָעַן מִיט דֵי
פִּיס אָוֹן שְׁלָאָגֶעָן מִיט אַיְזָעָרְגָּעָן שְׁטָעְקָעְבָּה.
זָאַמְבָּאָן הָאָט זַיִק אַגְּבָרְפָּעָן צּוּ לְעִגְּרִין:
—ער אַיּוֹ שְׁוִין פְּמַעַט טּוּיַּט.
—שְׁלָאָגֶט, שְׁלָאָגֶט!—הָאָט לְעִגְּרִי גַּעֲשָׂרִיעַן.—ער מָוּ זַיִק מְוֻדָּה-
זַיִן.

טָאָם. הָאָט לאַגְּזָאָט גַּעֲפָעָנֶת אַפְּרָבְּלוּטִיגְט אֹיגַ, אַקוֹּק
געטהָאָן אוּרִיךְ לְעִגְּרִין אָוֹן גַּעֲזָאָגֶט:
—דיַיַּן שְׁלָאָגֶעָן ווּעַט נִישְׁתָּהָעָלְפָעָן. אַיךְ בֵּין דִיר מְוחָל
דיַיַּן אַכְזָוִית. פּוֹן גַּאנְצָעָן הַאַרְצָעָן מְוחָל.
אוֹן ער הָאָט פָּעָרְלָאָרְעָן דָּאָס בעְוֹאָסְטוּיַּן. אָפְּלָיו זָאַמְבָּאָן
אוֹן קוּוִימְבָּאָן, דִּידְאָזְגָּעָן ווּילְדָע הַינְּדָר, זַעַנְעַן אוּיךְ גַּעֲרִיחָרֶת גַּע-
וּוֹאָרָעָן פּוֹן זִינְעַן ווּרְטָרָעָר.
לְעִגְּרִי אַיּוֹ אַוּעָק אוֹן טָאָמָן הָאָט מַעַן אַיבָּעָרְגָּעְטָרְאָגָעָן אַיּוֹ
שְׁטָאָהָל. דָּאָרָט הָאָט מַעַן אִיהָם אַרְוָמְגָעָוּאָשָׁעָן דֵי ווּאָוְנְדָעָן אוֹן
אַרְיִינְגָּעְגָּאָסָעָן אִיהָם אַיּוֹ מוּיַּק אַבְּיַסְעָל ווּיַּן.

— מיר האבען דיך שטארק געשלאגען,— האבען בידע גע-
וּגְתָּ— אֲפִרְעַר זַיִן אָנוֹן מוּחָל, עַס טַחַות אָנוֹן זַעַהַר בָּאָנְגָּ... מִיר
הָאָבָּעַן גַּעֲתָהָאָן אֵ נַאֲרִישְׁקִיט...

— אין בין אייך מוּחָל,— האט טָם אַרְוִיסְגַּעַשְׁפְּטַשְׁעַט מֵיט
אֵ הַיִּסְעָן אַטְעָם,— אָוֹן גָּאָט וּוּעָט עַס אייך מוּחָל-זַיִן.
— אֲפִרְעַר מִיר וּוּיִסְעָן אָזְוִי וּוּנְגִיג פָּוּן גָּאָט,— האבען בידע
גַּעֲקָלָאָגֶט.

דִּידָּאָזְגָּע וּוּרְטָעָר האבען אָזְוִי זַיִן עַפְּסִים אֵ הַיִּלְמִיטָּעַל גַּע-
לִינְדָּעָרְט טָמָס גַּרְוִיסְע יִסְוִים. עַר האט דִּיְתְּלִין גַּעֲזָהָן, אָוּ מַעַן
קָאָן אַרְוִיסְרָוְעָן, דָּעְרוּוּקָעָן גַּוְטָע גַּעֲפִיהָלָעָן אָפִילָו בִּים סָאָמָע
גַּרְעָבְסָטָעָן וּוּלְדָסָטָעָן מַעְנָשָׁעָן.

— יִיִיט רֹוְהִיגָּ, בְּרִידָעָר,— האט עַר זַיִן גַּעֲטְרִיסְט,— מִיר אַיִן
שְׂוִין לִיכְטָעָר. אַיהֲר קָאנְט אַיִיךְ גַּעַהַן צַו אַיִיעַר אַרְבָּיִיט.
זַאֲמְבָּא מִיט קוּוִמְבָּאָן זַעַנְעָן אַוּעָק אָוֹן האט צַוְּגָע-
מַאֲכָט דִּי צַוְּקָלָאָפְּטָע אַוְיָגָעָן אָוֹן אַיִן אַיְנָגַעַשְׁלָאָפְּפָעָן.
אַיִן צַוְּיִי טָעַג אַרְוּם אַיִן גַּעֲקָוּמָעָן צַו לְעָגְרִין דַּזְּשָׁאָרוֹש
שְׁעַלְבִּי. פְּרוּי שְׁעַלְבִּי האט בעַקְוּמָעָן אַפְּעָלִיעָס בְּרִיף עַרְשָׁת אַיִן
צַוְּיִי חֲדָשִׁים אַרְוּם, וּוּעַן טָמָם אַיִן שְׂוִין פֻּרְקָוִיפָּט גַּעֲוָאָרָעָן צַו
לְעָגְרִין.

אֲפִרְעַר גְּרָאָד אַיִן דַּעַר אַיְגָעַנְעָר צִיִּיט אַיִן פְּרוּי שְׁעַלְבִּי
פְּלוֹצְלָגָג גַּעַשְׁטָאַרְבָּעָן, אָוֹן דַּעַר זַוְּהָן האט נִישְׁת גַּעֲקָאָנְט פָּאָה-
רָעָן אַוִּיסְקוּפָּעָן זַיִיעַר אַלְטָעָן שְׁקָלָאָפָּ. אַוּוּק אֵ לְאָנְגָּ... צִיִּיט בֵּין
עַר האט גַּעֲקָאָנְט אַרְוִיסְפָּאַהָרָעָן פָּוּן דָּעָרְהָיִים אָוֹן אֵ לְאָנְגָּ... צִיִּיט
אַיִן אַוּוּק, בֵּין עַר האט זַיִךְ דָּעְרוֹנוֹאָסְט, וּוּאוֹ טָמָם גַּעֲפִינְט זַיִן.

אֲבָעֵר אָז עַר אִיז, צּוֹלְעֶצֶט, גַּעֲקוּמָעָן, אִיז שְׁוִין גַּעֲווּעָן שְׁפָעָט.
טָאָם דָּאָס נְאָך אֲפִילּוּ גַּעֲלָעֶבֶט, אֲבָעֵר דָּאָס אִיז שְׁוִין קִין
לְעֶבֶעָן נִישְׁתּוּ גַּעֲווּעָן. אִין זִין קֻרְפָּעָר הָאָט זִיך שְׁוֹאָך גַּעֲרָאָנָּה
גַּעֲלָט דָּאָס לְעַצְּטָע בִּיסְעָל פּוּחוֹת.

אוֹ מַעַן הָאָט דָעַם יְוָנָגָעָן שְׁעַלְבִּין אַרְיִינְגָּעָפִיהָרֶט צַו טָאָמָּן,
אוֹ טָאָם גַּעֲלָעֶגֶעָן כְּמַעַט אַהֲן אַנְ' אַטְעָם, מִיט צּוֹגָעָמָאַכְטָע אוּגָעָן.
בִּינְיָנְאָטָט פְּלָעָגֶט אַיִּהְמָ אֲפִילּוּ לַיְיכְטָעָר וּוּרְעָעָן אָוֹן עַר פְּלָעָגֶט
טִילְמָאָל שְׁמוּעָסָעָן מִיט זִינְיָעָן שְׁוֹאָרְצָעָן בְּרִידְעָר. עַר פְּלָעָגֶט זִיִּי
שְׁטָעַבְדִּיגָּזָגָעָן, אוֹ מַעַנְשָׁעָן אוֹזָגָעָבָעָן גַּעֲוָאָרְעָעָן אַגְּרוּסָע
מַהְנָה—גּוֹטְסָקִיָּט אָוֹן מַעַנְשָׁעָן בְּעַדְאָרְפָּעָן זִיך טִילְעָן מִיט
וּדְרָאַזְיָגָעָר מַתְנָה.

—גּוֹטְסָקִיָּט צַו מַעַנְשָׁעָן, זִין גּוֹטָ צַו אַצְוּוֹיְטָעָן, וּוּי צַו
זִיך אַלְיָין—דָאָס אַיז אַלְץ,—פְּלָעָגֶט עַר זִיִּי זָגָעָן, אָוֹן דִּידְאַזְיָגָע
וּוּרְטָעָר הָאָבָעָן שְׁטָאָרָק גַּעֲוָוִירְקָט אַוִּיפָּ זִיִּי.

זִיִּי הָאָבָעָן אַנְגְּהָהָוִיבָעָן שְׁפִירָעָן, אוֹ אִין דִּידְאַזְיָגָע וּוּרְטָעָר
לִיגְטָ דָעָר קֻרְרָן פּוֹן אַ נִיְיָ אָוֹן אַשְׁעָן לְעֶבֶעָן, אִין וּוּלְכָעָן עַס
וּוּטָ שְׁוִין מַעַהְרָ נִישְׁתּוּ זִין קִין קוּפָּעָר אָוֹן פְּעַרְקִוְּפָּטָע, קִין
הָאָרָעָן אָוֹן קִין שְׁקַלְאָפָּעָן.

—דִּידְאַזְיָגָע וּוּרְטָעָר פִּיהָרָעָן זְהָר וּוּיִיט, וּוּיִיט, אָוֹן מִיר
בְּעַדְאָרְפָּעָן גַּעַהְן אַהֲן. דָאָרטָ שִׁינְיָטָ דִי זָוָן. בְּרִידְעָר, דָאָרטָ
שִׁינְיָטָ דִי זָוָן...

אֲבָעֵר בִּיטָּאָגָ פְּלָעָגֶט טָאָם לִיגְעָן אַזְוִי וּוּי אַגְּעָלָשְׁטָעָר,
אַהֲן אַנְ' אַטְעָם.
דָעַר יְוָנָגָעָר שְׁעַלְבִּי הָאָט זִיך אַרְאָבְגָּעָלָאָוט אַוִּיפָּ דִי קְנִיה

און האָט איהם אַנגעַרְופָּען בַּיִם נָאָמָעַן. טָאָם האָט גַּעֲעַפְעַנְתַּד
אויגען און אַשׁוֹאָכָעֶר שְׁמֵיכָעֶל אַיז, וּוְיַאֲשִׁין, גַּעֲפָלָעַן אוּפַּ
וַיְינַע פַּעֲרַשְׂמַאֲכָטָע לִיפָּעַן.

טָאָם האָט דָּעַרְקָאנְטַד דַּעַם יְוָנְגָעַן שְׁעַלְבַּי.

— אַיהֲר֙ האָט מִיךְ נִישְׁתַּפְעַלְעַן? אַךְ, וּוְיַדָּאָס פְּרֻעהַת
מִיךְ... גָּאָט צֹו דָּאָנְקָעַן,—הָאָט עַד גַּעֲשַׁעְפְּשָׁעַט קוּיִם צָוֹם הַעַ-
רְעַן.—גְּרִיסְטַד מִיְּנַן כְּלָאִיעַן. זָאָגָט אַיהֲרַ נִישְׁתַּפְעַלְעַן, אָנוּ אַיךְ שְׁטַאֲרַבָּ.
מִיְּנַן אַרְיִים וּוְיִיבָּ, מִיְּנַעַן עַלְעַנְדָּע קִינְדָּעַר. זָאָגָט זַיִן, אָנוּ אַיךְ בֵּין
גְּלִיקְלִין, אָנוּ אַיךְ בֵּין מַוחְלָל אַלְעַ מַעֲנְשָׁעַן דָּאָס שְׁלַעַכְתָּס, וּוְאָס זַיִן
הָאָפָעַן גַּעַתְּהָאָן מִיר אָנוּ מִיְּנַעַן בְּרִידָעַר. אַיךְ הַאָפָעַן זַיִן אַלְעַמְעַן לִיב
אוּן בֵּין אַלְעַמְעַן מַוחְלָל...

דָּאָס זַעַנְעַן גַּעַוְעַן זַיְנַע זַיְנַע לְעַצְטָע וּוּרְטָעַר. זַיְנַע לִיפָּעַן
הָאָפָעַן זַיִן אַפְּזַר מַאֲלָאָ אַצּוֹק גַּעַתְּהָאָן אָנוּ עַד אַיז שְׁטַיְל אָנוּ
רוּהַיְג גַּעַשְׁטַאֲרַבָּעַן.

פֿער צעהנטעס קאָפִיטעל

קָאַסִי מֵיט עַמְצָן זָעַנְעָן גַעֲפָהָרָעָן אוּרַף דָעַר אַיְגָעָנָעָר
שִׁיףַ, מֵיט וּוּלְכָעָר דָעַר יְוָגָעָר שְׁלָבַי אַיְזַ גַעֲפָהָדָעָן, דַי גַּאנְ-
אָעַ צִימַט הָאָט עַר גַעֲקוֹט אַוְרַף קָאַסִיַן אַוְן הָאָט זִיךְ נִישְׁתַ גַעַ-
קָאנְטַ דֻעְרֶמָאָהָנָעָן, וּוֹאוּ עַר הָאָט זַי גַעֲזָעָהָן. אַיהֲם הָאָט זִיךְ אַלְץַ
גַעֲדָאַכְטַ, אָזַוּ עַר הָאָט זַי שְׁוִין גַעֲזָעָהָן אַמְאָלַ.
אוּרַף דָעַר אַיְגָעָנָעָר שִׁיףַ אַיְזַ גַעֲפָהָרָעָן אַיְינָעַ אַ
פְּרָאנְצְוִיזַיְן—פְּרוּי דַעַ-טוֹ. דַי אַיְזַ גַעֲפָהָרָעָן צְוֹזָאמָעַן מֵיטַ אַ
טָאַכְטָעַר,
דיידַאַזְיגַע פְּרוּי הָאָט זִיךְ בַעֲקָאנְטַ מִיטַעַן יְוָגָעָן שְׁלָבַי. עַר
הָאָט אַיהֲר גַעֲזָגַט, אָזַ עַר אַיְזַ פָונַ קָעַנְטוּקַי. דֻעְרָהָרָעַט דָעַם נַאַ-
מַעַן פָונַ דֻעְרָדוֹזְיגַעַר שְׁטָאַכְטַ, הָאָט זַי אַיהֲם גַעֲפָרָעַגְט, צַי קָאַן
עַר נִישְׁתַ אַיְינָעַם אַזְשָׁאַרְשַׁ הָאָרִים, וּוֹאָסַ הָאָט אוּרַף גַעֲוָוָינָט אַיְן
קָעַנְטוּקַי.

— איך קאן איהם,—האט זיך שעליי אַנְגָּעָרְפָּעֵן,—ער האט
חוונה-געחאַט מיט מיין מוטערס דיגסט, אַבער שפטער איז ער
אנטלאָפָעֵן קיין קאנאַדָּע.

— קיין קאנאַדָּע? —האט פֿרוּי דע-טו אויסגערְפָּעֵן—גָּאט צו
דאָנקען? גָּאט צו דאָנקען! איך מוֹ אִיךְ זִיגָעֵן, אוֹ ער אִין
מיינער אָ ברודער.

און פֿרוּי דע-טו האט דערצעהָלֶט, אוֹ מעַן האט זַי קִינְדָּ—
וַיְיַזְוּ פֿערקּוּיפְט, אַבער שפטער, אוֹ זַי אוּפֿיגָעָוְאַקְסָעֵן, האט
אייהָר אַיגָּעָנְטִימְעָר חוונה-געחאַט מיט אייהָר.

— מַיְן מַאן,—האט זַי דערצעהָלֶט,—אייז נִישְׁתָּ לְאַנְגָּ גַּעַ—
שְׂטָאָרְבָּעֵן אָון האט מִיד אַיבְּעָרְגָּעְלָאָזֶט אֲגָּרוּס פֿערמְעָגָעֵן. פֶּאָהָר
אייך דַּאס אִיצְט קִין קַעְנְטוּקִי, וַיְיַלְאֵךְ וַיְיַלְאֵךְ אוּסְקוּיפְטָן מַיְן
ברודער. אַבער זָאגְט, הָעָר שְׂעָלְבִּי, האט ער עַפִּיס אֲרֻכָּת וַיְיַבֵּן?
אייז זַי אַנְעַהְרְלִיכָּעֵן פֿרוּי?

— זַיְן פֿרוּי,—האט שְׂעָלְבִּי גַּעְזָאָגֶט—אייז זַעְהָר אֲקְלוּגָע אָון
אֲגָוְתָּע. אֲזַעְלְטָעֵן פֿרוּי. מַיְן מִוטָּעָר האט זַי דערצעוּגָעֵן, וַיְיַזְוּ
אַנְעַהְרְלִיכָּע טַאָכְטָעָר. מַיְן פֶּאָטָעָר האט זַי גַּעְקְוִיפְט אַין נִיְּזָיִן—
אַרְלְעָאָן, בְּשַׁעַת זַי אַין אַלְט גַּעְוּעָן אַכְּט יִאָהָר.
קָאָסִי, וּזְאָס אַיְזָגָעָסָעָן נִישְׁתָּ וַיְיַטְאֵךְ, האט גַּעְהָעָרט דָעַם
גַּאנְצָעָן שְׁמוּעָס. זַי האט זַיךְ שְׂנָעָל אַוְיְפָגָהוּיְבָעָן פֿוֹן אַרְטָן, אַיְזָגָעָסָעָן
צַוְּגָעָאָנְגָעָן צַו שְׂעָלְבִּין אָון גַּעְפְּרָעָגֶט:

— צַי קָאנְט אִיהָר מִיר נִישְׁתָּ אַנְרוּפָעֵן דָעַם נָאָמָעָן, בַּיִּ
וְעַמְּעָן דַּאס מִידְעָלָע אַיְזָגָעָסָעָן גַּעְוְאָרְעָן?
שְׂעָלְבִּי האט זַיךְ פֿערטְרָאָכֶט אָון דַעְרָנָאָךְ גַּעְזָאָגֶט:

—איך קאן. אויףן קאנטראקט איז געשטאנגען דער נאמען
סימאנס.

קאסי האט מעהר נישט גערעדט. ווי א שטרוי, האט זי
זיך אראָבגעלאָזוט אויף דער פֿאָדְלָאָגָע. זי האט גע'חלש'ט.
או זי איז געקומען צו זיך, האט מען זיך דעררוואויסט די
סְּבִּהְ פּוֹן אַיְהָרְ חַלְשָׁעֵן: לְיוֹעֵץ אַיְזָן גַּעֲוָעֵן אַיְהָרְ טַאָכְטָעָר.
קאסי מיט פֿרְוִי דַּעַ-טוֹ האָבָעָן זיך הייס צוֹקוֹשָׁט אָוֹן בַּיִּ
דָּעָרְ עַרְשְׁטָעָרְ מַעְגְּלִיכְקִיטְ זַעֲנָעָן בַּיִּידָעְ אַוּוּקְגַּעַפְּאָהָרָעָן קִין קָאָ
נַאֲדָעְ. אַיְנָעְ אַיְזָן גַּעַפְּאָהָרָעְ זַעֲכָעְ אֶבְּרוֹדָעָרְ, די צוֹוִיטָעְ אֶ
טַאָכְטָעָרְ.

לאָנגְ האָט מען נישט בעדָרָפְּטְ זַעֲכָעְן, אָוֹן אַיְן דָּעַם ערְ-
שְׂטָעָן טָאָגְ, בְּשַׁעַת די גַּאנְצָעְ פַּאֲמִילְיָעְ אַיְזָן גַּעֲזָעָסָעְ בַּיִּם טִיִּ
הָאָט מען ווַיְלַעֲוִיָּוִיְ גַּעַ'חַלְשָׁטְ פּוֹן שְׁמָחָה אָוֹן גַּעֲוִינִינְטְ פּוֹן פֿרְיִידְ.
שְׁוִין אַיְן דָּעָרְ עַרְשְׁטָעְרְ ווְאָךְ האָבָעָן אַלְעָ בעַשְׁלָגָעָעָן צוֹ
פֻּרְלָאָזָעְן אַמְּעָרִיקָעְ, ווֹאו זַיְיָ האָבָעָן אַוְיִיפְּלָעָן גַּעַלְיטָעָן, אָוֹן
אַרְיבְּעָרְפְּעָקָלָעָן זיך קִין אִירָאָפָא.

זַיְיָ האָבָעָן אַזְוִי גַּעַתְהָאָן, אָוֹן אַיְרָאָפָא האָבָעָן זַיְיָ
גַּלוּקְלִיךְ גַּעַלְעֶבֶטְ.

אַיִן אֲקָט עֶרֶם פּוֹן דָעֵר אַיְירָאָפְּעָאַישָׁעָר בִּינָעַ.

אַמְנָעָסְטִיעַ, דְּרָאָמָטִישָׁעַ עַפְּילָאָן אַיִן 1 אַקְטַ
פּוֹן הַעֲרָמָאָן הַיְּעָרָמָאָן. יְוִדִּישׁ: גַּזְ זִילְבָּעָרְצָהְמִיגַּזְ
3 הַעֲרָן, אַגְעֻוּנְלִיךְ גְּרוּיְ צִימָעָר. שְׁפִילְצִיטַ – 10 מִינּוֹת.

פִּיעָטָה אַקָּרְזָא, דְּרָאָמָע אַיִן 1 אַקְטַ
פּוֹן רָאָבְעָרְטַ בְּרָאָקָא. יְוִדִּישׁ: גַּזְ זִילְבָּעָרְצָהְמִיגַּזְ

דָּאָס אַיְבָּעְגָּעָרִיסְעָנָע לִיד, בִּילְד אַיִן 1 אַקְטַ
פּוֹן עַ. אַרְזָעָשָׂקָא. יְוִדִּישׁ: גַּזְ זִילְבָּעָרְצָהְמִיגַּזְ
3 הַעֲרָן, 2 דָאמָעָן. אַגְּרָטָעָן מִיטַּ אַשְׁטְּבָעָלִי. שְׁפִילְצִיטַ – 40 מִינּוֹת.

דָעֵר 31 – טָעֵר פְּעַבְרוֹאָר, קָאָמְעָדִיע אַיִן 1 אַקְטַ
פּוֹן וַיְקָסָאָר רִישָׁקָאָוָו. יְוִדִּישׁ: גַּזְ זִילְבָּעָרְצָהְמִיגַּזְ

עַפְּרִיזָאָד, קָאָמְעָדִיע אַיִן 1 אַקְטַ
פּוֹן אַרְטוֹר שְׁנוּיָאַלְעָר. יְוִדִּישׁ: גַּזְ זִילְבָּעָרְצָהְמִיגַּזְ
2 הַעֲרָן, 1 דָאמָעַ.

קָאָמְעָדִיאָנָט, קָאָמְעָדִיע אַיִן 1 אַקְטַ
פּוֹן גַּעֲאָרָג פְּרָעָשֶׂט. יְוִדִּישׁ: גַּזְ זִילְבָּעָרְצָהְמִיגַּזְ
3 הַעֲרָן, 1 דָאמָעַ, 1 נַעֲפָעָנְדָאָל.

דָעֵר פְּאַרְטְּפָעַל, קָאָמְעָדִיע אַיִן 1 אַקְטַ
פּוֹן אַקְטָאָו מִירְבָּאָ. יְוִדִּישׁ: גַּזְ זִילְבָּעָרְצָהְמִיגַּזְ

אַיִהָר שְׁוּעָסְטָעָר, קָאָמְעָדִיע אַיִן 1 אַקְטַ
פּוֹן זְלָמָן זִילְבָּעָרְצָהְמִיגַּזְ
2 הַעֲרָן, 2 דָאמָעַ.

קְלַעְפְּטָאָמָנִיָּע, פָּאָרָם זִין 1 אַרְתַּ
פּוֹן מַאֲקָס הַאֲרָטִינְגַּזְ. יְוִדִּישׁ: גַּזְ זִילְבָּעָרְעָןְגַּזְ, יְגַזְ

אַרְצָעָפְּטַ גַּעֲגָן שְׁוּיְגָעָרָם, פָּאָרָם אַיִן 1 אַקְטַ
פּוֹן דִּיאָגְבָּאָ. יְוִדִּישׁ: גַּזְ זִילְבָּעָרְצָהְמִיגַּזְ

88